

Divers bereik

JEUGDHULP NAAR MIGRATIEACHTERGROND IN AMSTERDAM

Rob Gilsing
Femke Stoutjesdijk
Marjolijn Distelbrink
Bas Tierolf

Divers bereik

JEUGDHULP NAAR MIGRATIEACHTERGROND IN AMSTERDAM

Rob Gilsing

Femke Stoutjesdijk

Marjolijn Distelbrink

Bas Tierolf

Met medewerking van

Marlinda van het Hoff

Utrecht, maart 2018

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	6
2 Gebruik van jeugdhulp naar herkomstgroep in 2016	10
3 Gebruik van jeugdhulp naar herkomstgroep en bijstand 2016	16
4 Gebruik van jeugdhulp naar herkomstgroep en bijstand 2016, inclusief derde generatie	22
5 Gebruik van jeugdhulp per gebied in Amsterdam, naar herkomst en bijstand 2016	31
6 Samenvatting en conclusies	49
Geraadpleegde literatuur	57
Bijlage 1 Begrippenlijst	59
Bijlage 2 Tabel met absolute aantallen G4-steden	61
Bijlage 3 Percentages totaal/ bijstand / niet-bijstand per type jeugdzorg	62
Bijlage 4 Tabel met absolute aantallen per stadsgebied	65
Bijlage 5 Percentages naar type jeugdzorg voor de 22 stadsgebieden bijstand/ niet-bijstand	66
Bijlage 6 Tabel met aantallen gebruik G4 over 3 generaties bijstand en niet-bijstand	72
Bijlage 7 Percentages naar type jeugdhulp voor de G4 steden over drie generaties	76
Bijlage 8 Verklaringen voor het gebruik van jeugdzorg	82

Samenvatting

Aanleiding

Uit landelijk onderzoek is bekend dat het gebruik van (verschillende typen) jeugdhulp sterk kan verschillen tussen etnisch-culturele groepen (Gilsing et al. 2015; Bellaart et al., 2016; Tierolf et al., 2017). Er lijkt sprake te zijn van ondergebruik van diverse vormen van jeugdhulp bij Turks- en Marokkaans-Nederlandse jeugdigen. Zij maken minder dan gemiddeld gebruik van verschillende vormen van jeugdhulp en hebben minder vaak een maatregel jeugdbescherming. Dit terwijl er binnen deze groep gemiddeld veel factoren zijn die een relatief hoog gebruik van jeugdhulp voorspellen. Bijvoorbeeld het naar verhouding veel voorkomen van een laag opleidingsniveau, voortijdig schoolverlaten, chronische ziekte of het gebruik van verslavende middelen. Of het opgroeien met laagopgeleide ouders of in een arm of eenoudergezin. Jeugdigen met een Antilliaans- en Surinaams-Nederlandse achtergrond hebben eveneens relatief veel te maken met factoren die een hoger gebruik van jeugdhulp voorspellen. Dat stemt overeen met het relatief hoge gebruik van diverse vormen van jeugdhulp in deze groepen, en hun oververtegenwoordiging in de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Voor de gemeente Amsterdam vormde deze inzichten de reden nader onderzoek te laten doen naar het gebruik van verschillende vormen van jeugdhulp door groepen met een verschillende migratieachtergrond in Amsterdam. Dit onderzoek draagt bij aan inzichten over de werking van het Amsterdamse jeugdstelsel, in het bijzonder over het bereik van verschillende kwetsbare groepen.

Opzet van het onderzoek

In dit onderzoek keken we specifiek naar de samenhang tussen migratieachtergrond en jeugdhulpgebruik in Amsterdam. Hierbij hadden we specifieke aandacht voor het gebruik van jeugdhulp geboden door de Ouder- en Kindteams. We brachten voor groepen met verschillende migratieachtergronden in beeld welk aandeel van de jeug-

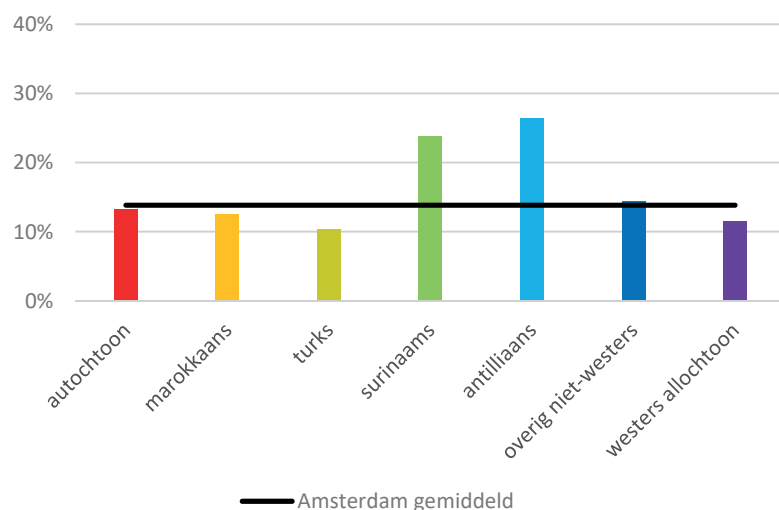
digen ‘gebruik maakt’ van jeugdhulp of een maatregel jeugdbescherming of jeugdreclassering heeft. We gebruiken het begrip totale jeugdzorg als overkoepelend begrip. Het gaat dan om jeugdigen die jeugdhulp hebben ontvangen en/of te maken hadden met een maatregel.

Dit onderzoek is vernieuwend omdat we onderscheid hebben gemaakt naar jeugdigen die wel en niet in een bijstandsgezin opgroeien, om zo een beter beeld te krijgen van het gebruik in kwetsbare groepen. Bovendien hebben we onderscheid gemaakt naar jeugdigen met een eerste, tweede en derde generatie migratieachtergrond. De Amsterdamse cijfers zijn steeds vergeleken met de cijfers uit Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Voor Amsterdam is bovendien specifiek ingezoomd op de 22 werkgebieden van de Ouder- en Kindteams. Het onderzoek betreft het jaar 2016.

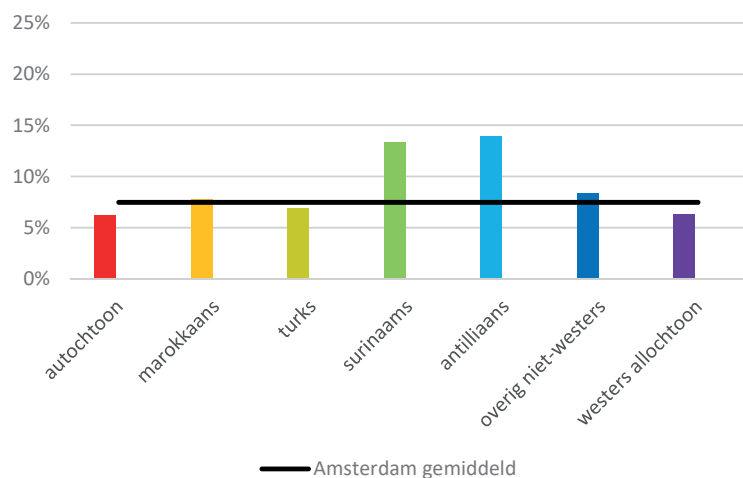
Gebruik naar herkomstgroep

Het in de aanleiding geschetste beeld is ook in Amsterdam waarneembaar, alhoewel dit minder geldt voor het gebruik van Ouder- en kindteams (figuur 2) dan voor de ‘totale jeugdzorg’ (figuur 1). Ook in Amsterdam geldt dat jeugdigen met een Turkse en Marokkaanse migratieachtergrond minder dan op grond van risicofactoren mag worden verwacht in beeld zijn bij de jeugdhulp, inclusief de Ouder- en Kindteams.

Figuur 1 Jeugdigen met jeugdhulp, -bescherming en/of reclassering, Amsterdam, naar migratieachtergrond (1^e en 2^e generatie, percentages per herkomstgroep, 2016)

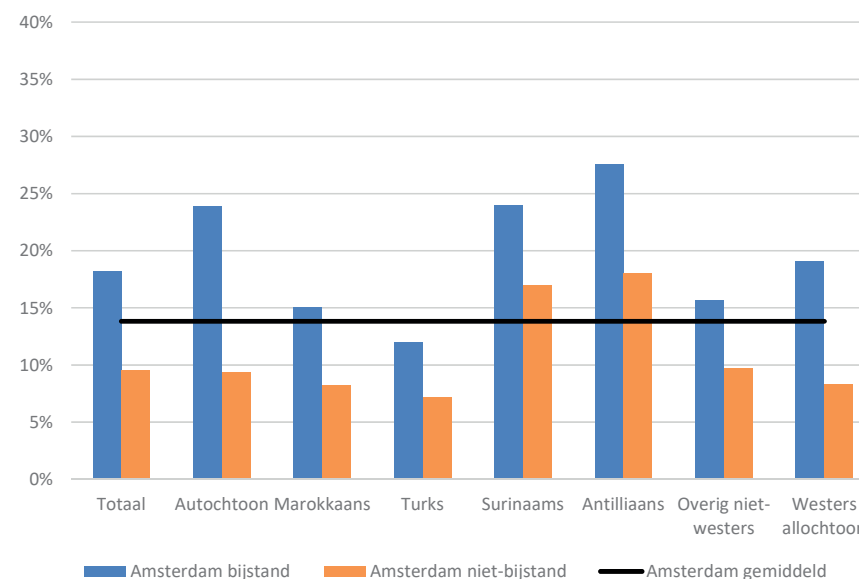
Figuur 2 Jeugdigen met jeugdhulp door Ouder- en Kindteams, Amsterdam, naar migratieachtergrond (1^e en 2^e generatie, percentages per herkomstgroep, 2016)

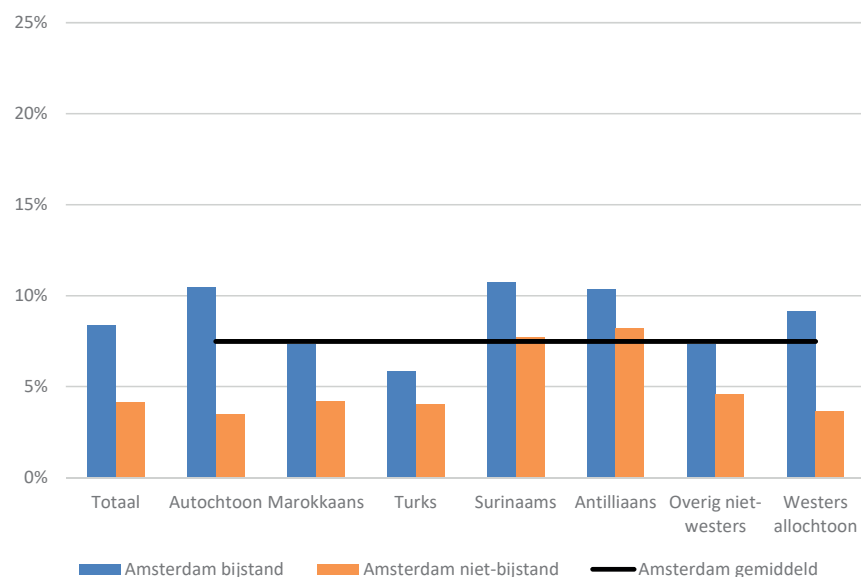
Relatie met opgroeien in bijstandsgezin

Het opgroeien in een huishouden dat rond moet komen van een bijstandsuitkering, is een belangrijke risicofactor voor het gebruik van jeugdhulp. De verwachting zou zijn dat de verschillen naar migratieachtergrond kleiner zijn als we alleen kijken naar de jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin. Figuur 3 laat zien dat het gebruik van enige vorm van jeugdzorg onder Turks- en Marokkaans-Nederlandse jeugdigen in een bijstandsgezin veel lager ligt dan het gemiddelde over alle jeugdigen in een bijstandsgezin. Dat geldt ook voor jeugdigen met een overig niet-westerse migratieachtergrond. Datzelfde beeld zien we in wat afgezwakte mate terug bij het gebruik van jeugdhulp door Ouder- en Kindteams (figuur 4). Het is opvallend dat het opgroeien in een bijstandsgezin bij de groep autochtone jeugdigen meer uitmaakt voor de kans op jeugdhulpgebruik dan in de groepen jeugdigen met een migratieachtergrond.

Figuur 3 Jeugdigen met jeugdhulp, -bescherming en/of reclassering, Amsterdam, naar migratieachtergrond (1^e en 2^e generatie, percentages per herkomstgroep, 2016)

Figuur 4 Jeugdigen met jeugdhulp door Ouder- en Kindteams, Amsterdam, naar migratieachtergrond (1^e en 2^e generatie, percentages per herkomstgroep, 2016)

Verschillen naar migratiegeneratie

Maakt het uit tot welke migratiegeneratie jeugdigen behoren? We onderzochten de verschillen in het gebruik van jeugdhulp tussen jeugdigen van de eerste, tweede en derde generatie en jeugdigen zonder een migratieachtergrond (tot in de derde generatie). In het algemeen neemt het gebruik van enige vorm van jeugdzorg met de generaties af. Bij de jeugdhulp door Ouder- en Kindteams zien we dit generatie-effect niet of veel minder sterk binnen de Turkse, de overig niet-westerse en (in mindere mate) de Marokkaanse herkomstgroep.

Verschillen naar de 22 gebieden

In dit onderzoek zijn ook de verschillen in het gebruik van jeugdhulp tussen de 22 Amsterdamse gebieden in beeld gebracht. Hierbij hielden we rekening met een niet-westerse, westerse of geen migratieachtergrond, en binnen die groepen met het al dan niet opgroeien in een bijstandsgesin. Het voert te ver om de resultaten van die analyse in deze samenvatting uitvoerig te bespreken. Er zijn evenwel grote verschillen tussen de gebieden. Het verdient sterk de aanbeveling om deze verschillen aandacht te geven en zo te trachten tot mogelijke verklaringen voor de verschillen te komen.

Verschillen tussen de G4

Tot slot: in dit onderzoek is Amsterdam steeds vergeleken met de collega-G4-steden Rotterdam, Den Haag en Utrecht. De patronen in Rotterdam en Den Haag zijn *grosso modo* gelijk aan die in Amsterdam. Utrecht laat echter op veel punten een ander beeld zien. Hier is het gebruik door jeugdigen met een Turkse en Marokkaanse migratieachtergrond wat hoger dan in de andere steden. Ook lijkt de factor ‘opgroeien in een bijstandsgesin’ de kans op het gebruik van jeugdhulp in alle herkomstgroepen sterker te vergroten. Hetzelfde geldt voor het gebruik van jeugdhulp door de buurtteams jeugd en gezin (zoals deze in Utrecht heten).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en vraagstelling

Uit een analyse van de CBS-cijfers over gebruik van de jeugdhulp naar herkomst over de periode 2012-2014 bleek dat er grote verschillen zijn tussen bepaalde migrantengroepen qua gebruik van jeugdhulp. Sommigen groepen zijn oververtegenwoordigd in zwaardere vormen van gespecialiseerde jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering en juist weer ondervertegenwoordigd in de preventieve en vrij toegankelijke jeugdhulp (Gilsing et al., 2015). Het gebruik van de 'oude' jeugdzorg (voor invoering van de Jeugdwet in 2015) hangt samen met de herkomst van jeugdigen (vgl. Bellaart et al., 2016).

In 2015 maakten in Nederland totaal bijna 320.000 jeugdigen gebruik van enige vorm van jeugdzorg: jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering (CBS, 2015b). Het gaat dan om 9,3% van alle 0-18-jarigen. Het gebruik onder jeugdigen met een Nederlandse achtergrond ligt met 9,6% licht boven dit gemiddelde, terwijl dat onder jeugdigen met een migratieachtergrond met 8,6% juist onder dat gemiddelde ligt. Binnen die groep jeugdigen met een migratieachtergrond zijn er evenwel grote verschillen. Antilliaans-Nederlandse jeugdigen maken relatief veel meer gebruik van jeugdzorg: 15,5%. Ook Surinaams-Nederlandse jeugdigen maken relatief veel gebruik van enigerlei vorm van jeugdzorg: 11,3%. Jeugdigen met een Turks-Nederlandse (5,7%) en Marokkaans-Nederlandse (7,2%) jeugdigen maken juist relatief weinig gebruik van jeugdzorg. Ook jeugdigen die een andere achtergrond hebben dan de vier grote groepen met een migratieachtergrond, maken wat minder gebruik van jeugdzorg. Hebben zij een niet-westerse achtergrond, dan ligt het percentage op 8,4%; hebben zij een westerse achtergrond, dan ligt het op 8,7% (Tierolf et al., 2017).

Het beeld dat we zien in 2015, het eerste jaar na invoering van de Jeugdwet, wijkt in grote lijnen niet af van het gebruik van jeugdzorg in 2012. In 2012 lag het gebruik van jeugdzorg over het geheel hoger dan in 2015 (10,9% van alle 0-18-jarigen vs. 9,3% in

2015), maar de verdeling naar achtergrond is grotendeels gelijk. Met de kanttekening dat de ondervertegenwoordiging van jeugdigen met een Turkse achtergrond is toegenomen: in 2015 3,6 procentpunten onder het landelijk gemiddelde, waar dat in 2012 nog 2,6 procentpunt was. Onder jeugdigen met een Marokkaanse achtergrond is het verschil met het gemiddelde in 2015 2,1 procentpunt, tegen 1,8 procentpunt in 2012. De oververtegenwoordiging onder jeugdigen meteen Antilliaanse of Arubaanse en met een Surinaamse achtergrond loopt licht terug. Bij de andere groepen zijn de verschillen in gebruik tussen 2012 en 2015 min of meer vergelijkbaar (niet meer dan 0,3 procentpunt verschil) (Tierolf et al., 2017).

Niet alle kinderen en ouders met verschillende culturele achtergronden worden dus in dezelfde mate worden bereikt door de jeugdhulp, zeker als het gaat om lichtere vormen van jeugdhulp (Gilsing et al., 2015). Er zijn verschillen naar herkomst. De verwachting is dat er in Amsterdam ook verschillen per wijk zijn. Uit de jaarrapportages over de Amsterdamse OKT's komt naar voren dat bijvoorbeeld het gebruik van de OKT's verschilt tussen gebieden, ook als rekening wordt gehouden met de prevalentie van problemen in de wijken.

In Amsterdam is – zoals in veel andere gemeenten – voorzien in een tussentijdse evaluatie van het jeugdstelsel. Voor deze tussenevaluatie wordt deels meegelift op de landelijke evaluatie van de Jeugdwet. Amsterdam is daarin een van de nader onderzochte casussen. Daarnaast wil de gemeente enkele verdiepende onderzoeken uit (laten) voeren. Een hiervan betreft onderzoek naar het bereik van groepen die minder zouden worden gezien in de lichtere vormen van jeugdhulp: (subgroepen) jongeren met een migratieachtergrond. De reden is gelegen in de hierboven geschetste bevindingen: dat jongeren met een migratieachtergrond relatief minder 'gebruik maken' van lichtere vormen van jeugdzorg en juist zijn oververtegenwoordigd in de zwaardere vormen van jeugdzorg.

Op verzoek van de gemeente Amsterdam heeft het Verwey-Jonker Instituut dit onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Een feitelijke beschrijving van het bereik in de verschillende vormen van jeugdhulp onder ouders en jeugdigen met een migratieachtergrond, voor de hele stad en per 'werkgebied'.
2. Een indicatieve duiding van verschillen in het gebruik van jeugdzorg naar migratieachtergrond. Welke factoren of mechanismen spelen mogelijk een rol spelen in het minder of juist heel goed bereiken van bepaalde groepen?

In het onderzoek staat de volgende vraag centraal:

In hoeverre worden in verschillende vormen van jeugdhulp in Amsterdam verschillende groepen met en zonder migratieachtergrond

bereikt? Zijn er verschillen tussen de werkgebieden? In hoeverre hangen verschillen in bereik samen met sociaaleconomische status en met de migratiegeneratie?

1.2 Onderzoeksaanpak

In de analyse betrekken we alle vormen van jeugdhulp (jeugdhulp met en zonder verblijf) en ook het gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering). Op die manier is het mogelijk om het bereik van lichtere vormen van jeugdhulp (zoals die van de OKT's) af te zetten tegen zwaardere vormen van jeugdhulp. Om het Amsterdamse beeld in perspectief te plaatsen, vergelijken we op gemeenteniveau de bereikcijfers van Amsterdam met die van de overige G4-steden (Rotterdam, Den Haag en Utrecht).

We maken in dit onderzoek een onderscheid tussen jeugdigen met een niet-westerse, een westerse en geen migratieachtergrond. De categorie niet-westers valt uiteen in de categorieën Antilliaans-Nederlands, Marokkaans-Nederlands, Surinaams-Nederlands, Turks-Nederlands en overig niet-westers.

In het onderzoek trachten we ook de vraag te beantwoorden of de verschillen in gebruik naar herkomst samenhangen met sociaaleconomische status (SES) van het gezin waarin jeugdigen opgroeien. In de landelijke verdeelmodellen jeugdhulp, waarmee op basis van bevolkingskenmerken van gemeenten het jeugdhulpgebruik per gemeente wordt

verklaard, speelt het aandeel huishoudens dat leeft van een bijstandsuitkering een belangrijke rol. Of een jeugdige al dan niet opgroeit in een bijstandsgezin is een belangrijke voorspeller van jeugdzorggebruik. In dit onderzoek maken we inzichtelijk wat het opgroeien in een bijstandsgezin uitmaakt voor de verschillen in jeugdzorggebruik naar migratieachtergrond. Bij de gebruikscijfers maken we onderscheid naar jeugdigen die al dan niet opgroeien in een gezin dat leeft van een bijstandsuitkering. Per herkomstgroep bekijken we het bereik voor de groep jeugdigen die opgroeit in een bijstandsgezin en de groep die niet opgroeit in een bijstandsgezin.

'Tevens kijken we in het onderzoek naar verschillen tussen generaties migratieachtergrond. We baseren ons op de cijfers van het CBS die betrekking hebben op 'allochtonen van de eerste en tweede generatie'. In dit onderzoek betrekken we ook 'allochtonen van de derde generatie'. Ook bij de presentatie van het jeugdzorggebruik in de generaties bekijken we de verschillen tussen jeugdigen die wel en niet in een bijstandsgezin opgroeien.'

Tot slot zijn de gegevens uitgesplitst naar de 22 werkgebieden die de gemeente Amsterdam in het sociale domein onderscheidt. Voor de 22 gebieden is het niet mogelijk om binnen de categorie jeugdigen met een niet-westerse migratieachtergrond onderscheid te maken naar de categorieën Antilliaans-Nederlands, Marokkaans-Nederlands, Surinaams-Nederlands, Turks-Nederlands en overig niet-westers, omdat dan de aantallen te laag zijn.

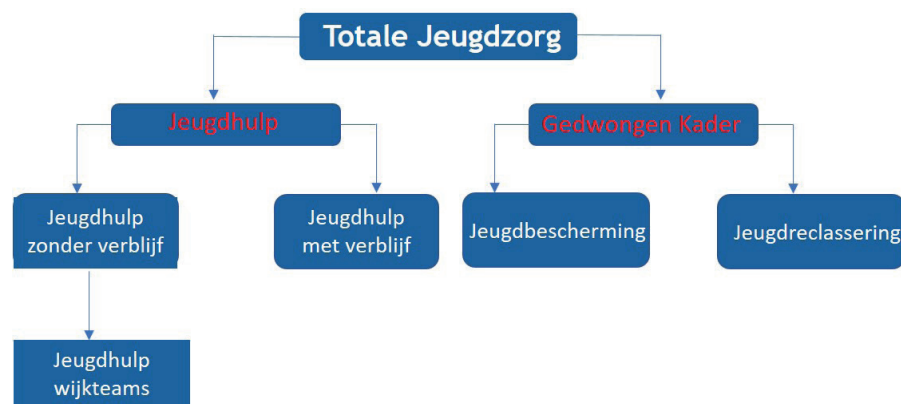
Voor het onderzoek maken we gebruik van CBS-cijfers over het gebruik van jeugdhulp. Bij het CBS hebben we een gerichte uitvraag gedaan om de hierboven beschreven analyses mogelijk te maken. We hebben bij het CBS gegevens uitgevraagd voor de jaren 2015 en 2016

Om te weten in hoeverre de onderscheiden vormen van jeugdhulp cliënten met een bepaalde herkomst in een bepaalde wijk bereiken, presenteren we steeds percentages jeugdhulpgebruikers van het aantal jeugdigen in het betreffende gebied. Het percentage jeugdige gebruikers per herkomstgroep is het aandeel van de groep 0-tot 18-jarigen met die herkomst in de populatie dat gebruik maakt van de betreffende vorm van jeugdhulp (voor jeugdreclassering: 12- tot 23-jarigen). Datzelfde doen we ook bij de uitsplitsing per groep naar bijstandsafhankelijkheid.

1.3 Registratie van jeugdzorg

Het CBS registreert jeugdhulp in een aantal hoofdcategorieën. Het gaat daarbij steeds om jeugdigen, niet om ouders. In dit rapport gebruiken we de term totale jeugdzorg als samengesteld begrip voor alle vormen van (vrijwillige) jeugdhulp en voor maatregelen in het gedwongen kader (jeugdbescherming- en reclassering). Daarmee komen we tot de volgende indeling in vormen van jeugdhulp/jeugdzorg. In de verschillende hoofdstukken rapporteren we steeds over de zes in figuur 1 witgedrukte vormen van jeugdhulp/jeugdzorg. Zie Bijlage 1 voor een uitgebreide toelichting op de begrippen.

Figuur 1 Overzicht van vormen van jeugdhulp/jeugdzorg in dit onderzoek

Jeugdhulp kan zowel vrijwillig als gedwongen zijn. In de regel vindt het overgrote deel van de jeugdhulp plaats in het vrijwillige kader. Bij 8% van de gebruikers van jeugdhulp was in 2016 sprake van een maatregel jeugdbescherming. Minder dan 1% van de jeugdigen had in 2016 naast jeugdhulp ook een maatregel jeugdreclassering (CBS, 2016). In dit onderzoek tellen jeugdigen in elk van de onderscheiden categorieën jeugdzorg één keer mee, ook als zij binnen die categorie van meerdere vormen gebruik maken.

De registratie door het CBS maakt het niet mogelijk om uit te splitsen naar verschillende typen zorg (bijvoorbeeld jeugd- en opvoedhulp, jeugd-lvb, jeugd-ggz). Ook geldt dat lichte opvoedhulp waarbij niet op persoonsniveau wordt geregistreerd in datasystemen (zoals groepsbijeenkomsten Triple P, workshops, eenmalig advies) niet in de gegevens is terug te zien. Inzicht in het gebruik hiervan zal op andere wijze moeten worden verkregen.

Het CBS stelt op basis van het burgerservicenummer (BSN) van cliënten vast wat hun migratieachtergrond is en of zij al dan niet opgroeien in een bijstandsgesin. Als de aanbieders van jeugdhulp, waaronder de wijk- en buurtteams, het BSN niet aanleveren bij het CBS, is het niet mogelijk om vast te stellen wat de migratieachtergrond is en of de jeugdige al dan niet opgroeit in een bijstandsgesin. Het CBS heeft voor alle in dit onderzoek onderscheiden jeugdzorgvormen de BSN van tenminste 95% van de gebruikers. Hierop geldt één uitzondering: van de gebruikers van jeugdhulp door wijk- en buurtteams is dit percentage lager. In Amsterdam was dit in 2016 63%, in Utrecht 81% en in Rotterdam en Den Haag 88%. Dat betekent bijvoorbeeld dat we van 37% van de gebruikers van jeugdhulp door het OKT in Amsterdam geen nadere gegevens hebben. Dit werkt door in de gegevens voor 'jeugdhulp zonder verblijf' (voor Amsterdam 2016 bij 23% geen nadere gegevens) en 'totale jeugdzorg' (22% geen nadere gegevens), omdat de wijkteamhulp hier een belangrijk deel van uitmaakt.

Per type jeugdzorg is steeds bekeken hoe het gebruik in verschillende herkomstgroepen zich verhoudt tot het gebruik onder alle jeugdigen in een stad. In elke figuur is het gebruik per herkomstgroep af te lezen aan de hand van percentages. De zwarte referentielijn in elke figuur geeft het gemiddeld gebruik onder alle jeugdigen weer in een stad. Op deze manier is snel te zien of een bepaalde herkomstgroep meer of minder dan gemiddeld gebruik maakt van een zorgvorm.

1.4 Leeswijzer

In dit onderzoek presenteren we cijfers voor 2016.

Deze rapportage is als volgt opgebouwd. In het volgende hoofdstuk (2) kijken we naar het gebruik van jeugdzorg in Amsterdam, met een onderscheid naar herkomstgroep. Hierin Amsterdam telkens wordt vergeleken met Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

In hoofdstuk 3 bekijken we wat het al dan niet opgroeien in een bijstandsgezin binnen de verschillende herkomstgroepen uitmaakt voor het gebruik van de verschillende typen jeugdzorg/jeugdhulp. Ook hier vergelijken we Amsterdam met de overige G4-steden.

Hoofdstuk 2 en 3 hebben betrekking op de traditionele CBS-definitie van 'allochtonen'. Dat betekent dat het geboorteland van de jeugdige zelf en van diens ouders van belang zijn. We spreken respectievelijk van de eerste en tweede generatie als het geboorteland anders is dan Nederland. In hoofdstuk 4 kijken we ook naar het gebruik van jeugdhulp door jeugdigen met een derde generatie-migratieachtergrond. De eerste, tweede en derde generatie vergelijken we per herkomstgroep, waarbinnen per generatie een onderscheid wordt gemaakt naar jeugdigen die wel en niet in een bijstandsgezin opgroeien. Het is belangrijk om te realiseren dat door ook de derde generatie in de analyse te betrekken de groep autochtone jeugdigen van samenstelling verandert. Deze wordt dan kleiner ten opzichte van hoofdstuk 2 en 3. Immers, de derde generatie wordt in de traditionele CBS-definitie tot de groep autochtonen gerekend.

Hoofdstuk 5 vervolgt met de cijfers over de 22 werkgebieden binnen Amsterdam. Voor de 22 gebieden is het niet mogelijk om binnen de categorie jeugdigen met een niet-westerse migratieachtergrond onderscheid te maken naar de categorieën Antilliaans-Nederlands, Marokkaans-Nederlands, Surinaams-Nederlands, Turks-Nederlands en overig niet-westers, omdat dan de aantallen te laag zijn. We maken in dit hoofdstuk een onderscheid tussen autochtone jeugdigen en niet-westers allochtone jeugdigen (eerste en tweede generatie), waarbij we ook steeds kijken naar jeugdigen die wel en niet in een bijstandsgezin leven.

Tot slot vatten we in hoofdstuk 6 samen, trekken we conclusies en bieden we mogelijke verklaringen voor het gebruik van de verschillende herkomstgroepen.

In de hoofdstukken presenteren we staafdiagrammen. In de bijlagen zijn de tabellen te vinden met de percentages waarop de staafdiagrammen zijn gebaseerd. De bijlage bevat ook gegevens over de omvang van de populaties jeugdigen in Amsterdam (en de 22 werkgebieden) en de overige drie steden, met uitsplitsingen naar jeugdigen die wel en niet in een bijstandsgezin opgroeien en naar migratiegeneratie. In de staafdiagrammen zijn groepen waarvan omvang van de populatie jeugdigen 30 of minder is, op 0 gezet. We rapporteren niet over het jeugdzorggebruik in deze kleine groepen. Dit is alleen aan de orde in hoofdstuk 4 (generaties) en hoofdstuk 5 (22 gebieden).

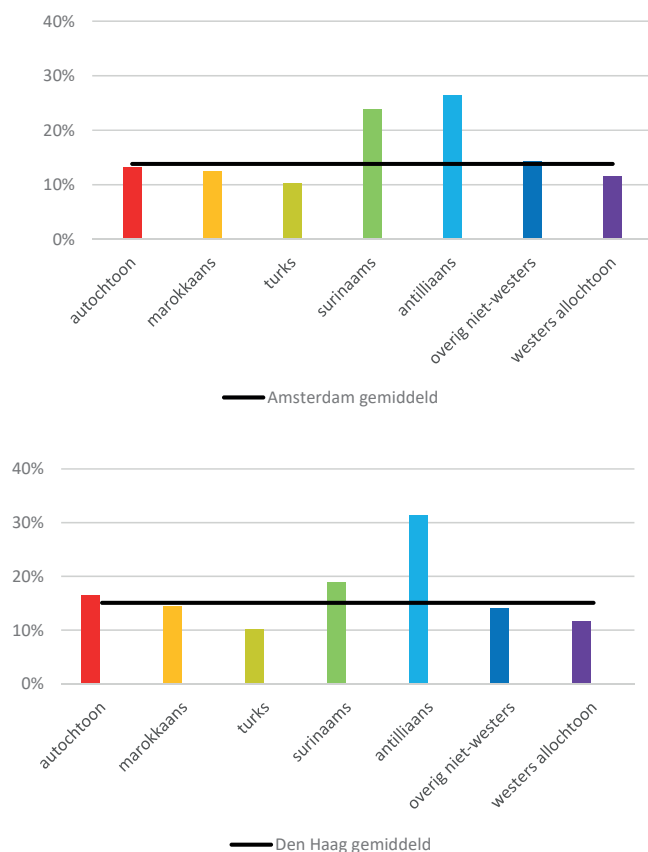
In de bijlage vindt u tevens een toelichting op CBS-definities zoals type jeugdhulp en herkomst.

2 Gebruik van jeugdhulp naar herkomstgroep in 2016

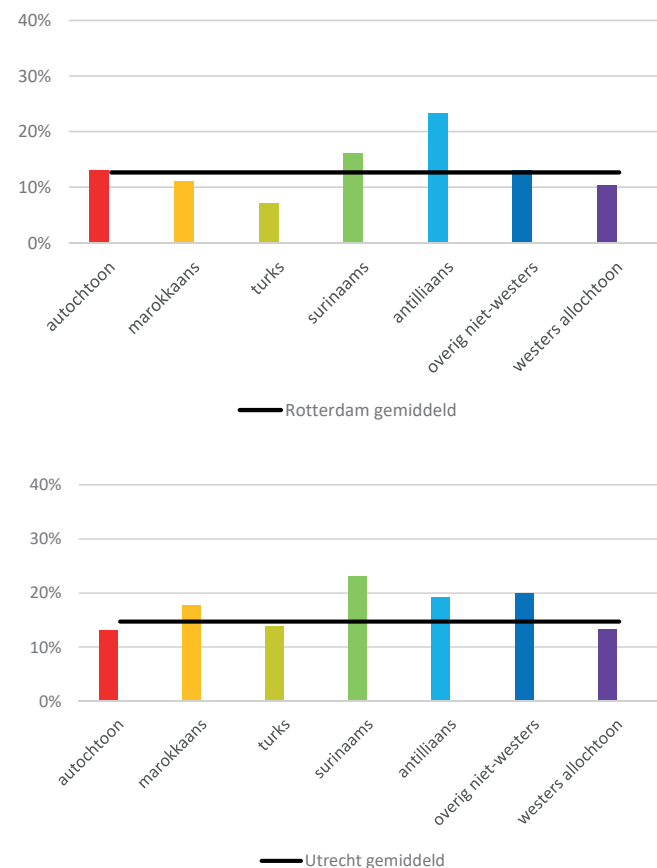
2.1 Totaalbeeld jeugdzorg

In Amsterdam (zie figuur 1) maakte in totaal 13,8% van de jeugdigen gebruik van enige vorm van jeugdzorg. In Rotterdam was dat iets minder (12,7%) en in Den Haag en Utrecht iets meer: respectievelijk 15,1% en 14,7%. In Amsterdam zien we onder jeugdigen van Antilliaanse herkomst een fors hoger gebruik dan in andere herkomstgroepen.

Figuur 1. Jeugdzorg totaal, gebruik naar herkomst, 2016

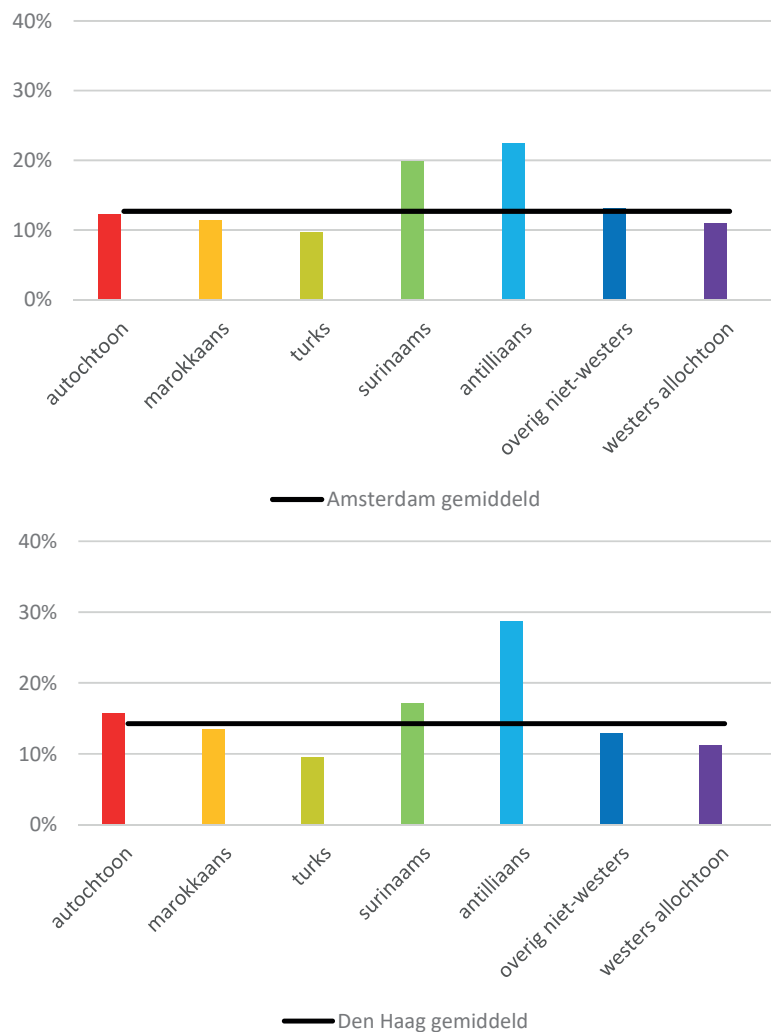
In 2016 was dit 26,5%. Dit relatief hoge gebruik zien we ook in de overige grote steden, al is in Utrecht het gebruik iets hoger onder Surinaamse jeugdigen. Jeugdigen van Surinaamse herkomst kennen eveneens een relatief hoog gebruik in Amsterdam. De oververtegenwoordiging is in Amsterdam hoger dan in de overige steden. Het gebruik van jeugdzorg onder jeugdigen van Turkse herkomst is in Amsterdam relatief het laagst. Ook Marokkaanse jeugdigen maken relatief weinig gebruik van jeugdzorg in Amsterdam. Voor Turkse jeugdigen zien we dat beeld ook terug in Rotterdam en Den Haag, voor Marokkaanse jeugdigen wat minder.

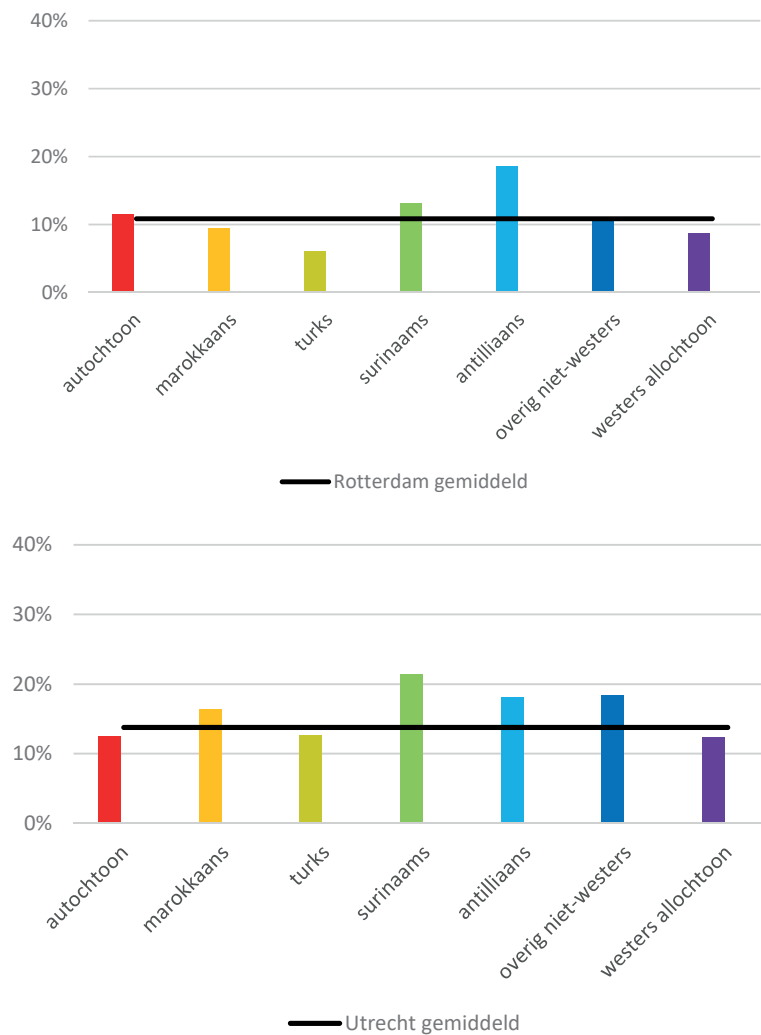
2.2 Jeugdhulp zonder verblijf

In Amsterdam maakt 12,7% van alle jeugdigen gebruik van jeugdhulp zonder verblijf (zie figuur 2). In Rotterdam (10,8%) ligt dit percentage iets lager en in Utrecht (13,8%) en Den Haag (14,3%) iets hoger.

Figuur 2. Jeugdhulp zonder verblijf, gebruik naar herkomst, 2016

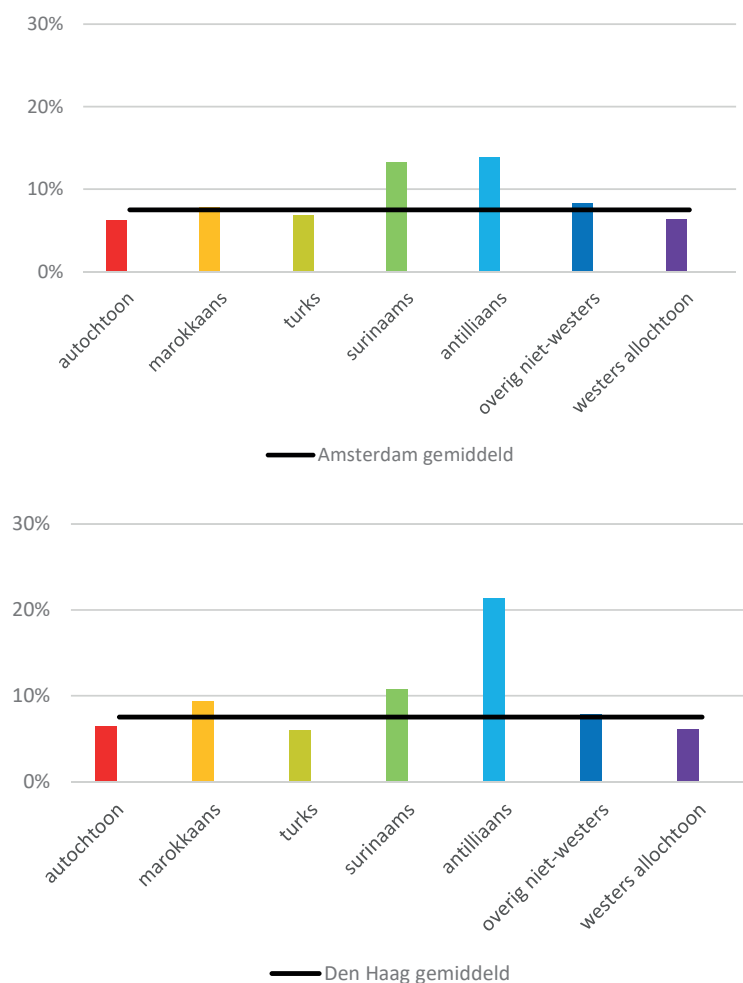
In Amsterdam maken jeugdigen van Antilliaanse en Surinaamse herkomst gemiddeld meer gebruik van dit soort hulp. In Rotterdam en Den Haag zijn dit met name de Antilliaanse jeugdigen en in Utrecht krijgen de Surinaamse jongeren met name iets meer hulp. Het gebruik onder de Turkse groep ligt relatief laag in Amsterdam. Dit zien we ook in Rotterdam en Den Haag.

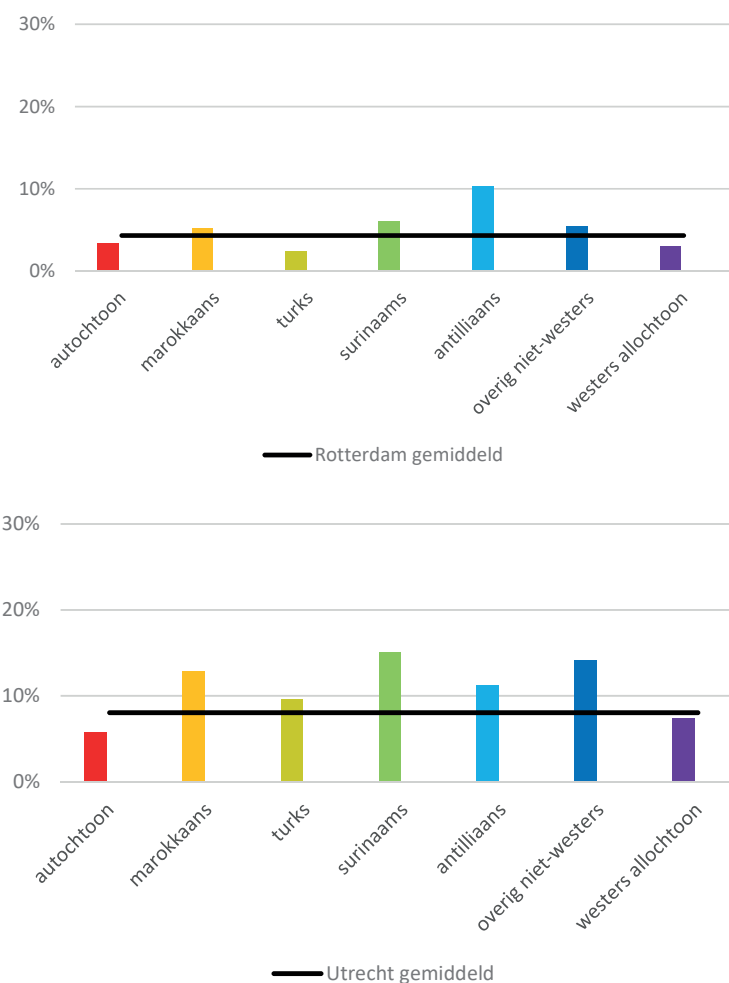
2.3 Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/ buurtteams

In 2016 ontving 7,5% van de Amsterdamse jeugdigen jeugdhulp van een wijk- of buurtteam (zie figuur 3).

Figuur 3. Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams, gebruik naar herkomst, 2016

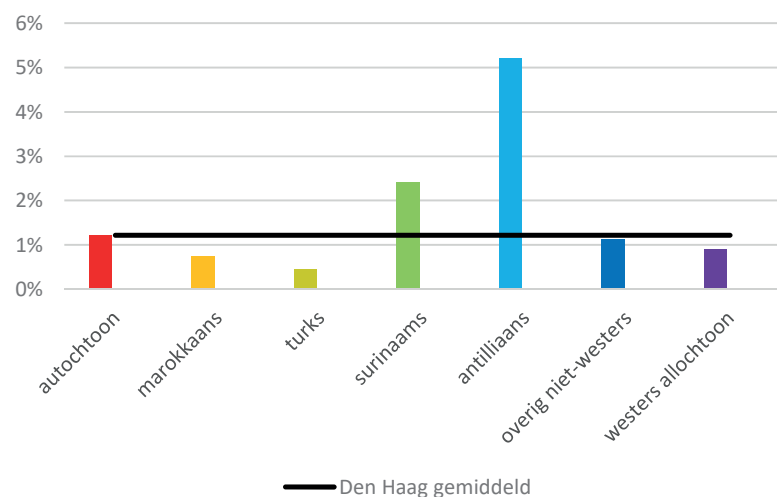
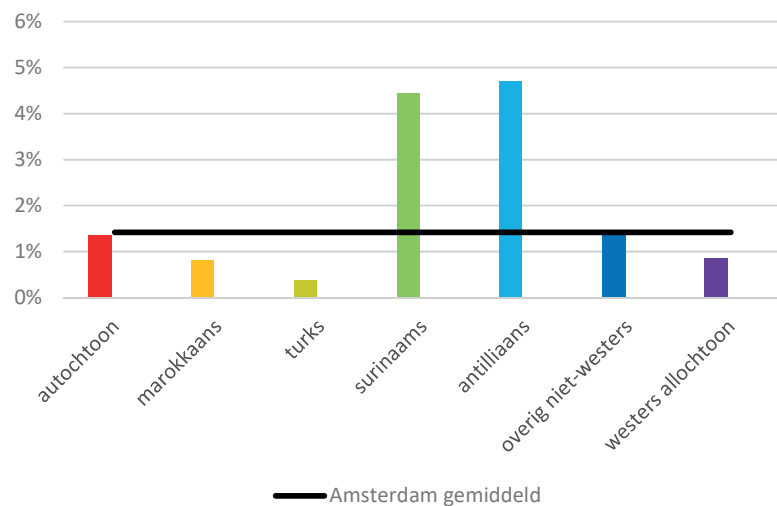
In Utrecht lag dit percentage iets hoger (8%), in Den Haag gelijk (7,5%), en in Rotterdam aanzienlijk lager (4,3%). In Amsterdam krijgen jeugdigen van Antilliaanse en Surinaamse herkomst relatief vaak deze hulp. In Den Haag en Utrecht zijn de verschillen in gebruik naar herkomstsgroep groter. In Amsterdam is er onder de autochtone en westers allochtone groep jeugdigen een wat lager gebruik van deze zorgvorm.

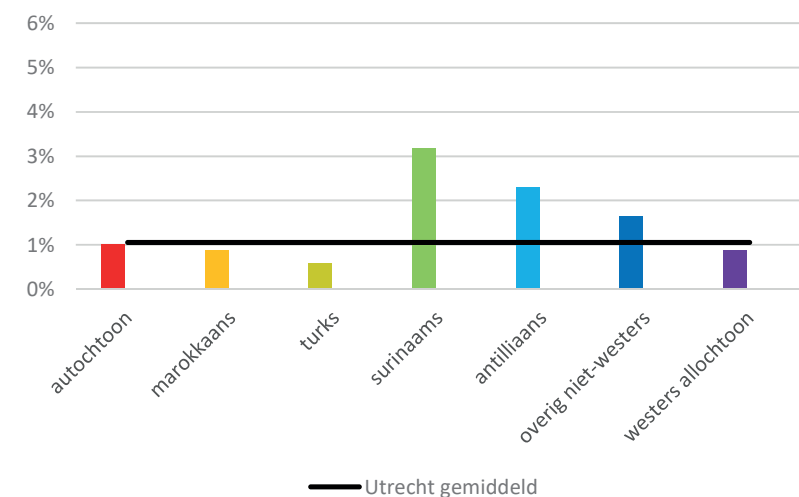
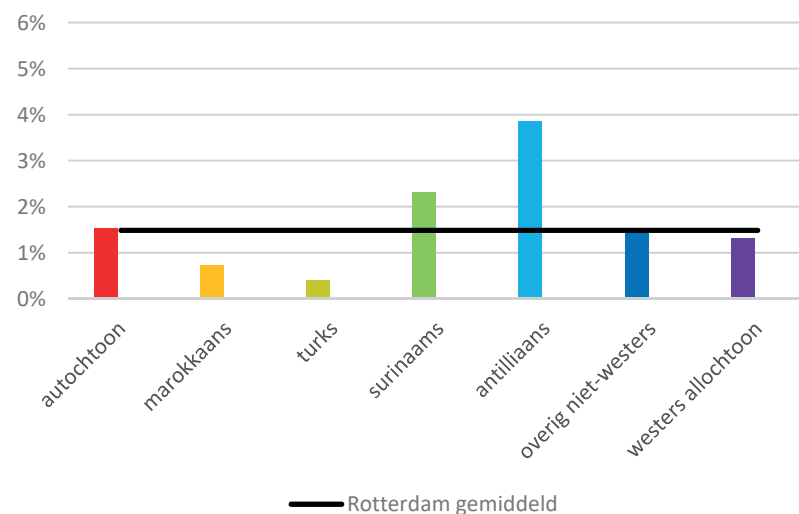
2.4 Jeugdhulp met verblijf

Kijken we naar jeugdhulp met verblijf, dan zien we dat in 2016 1,4% van de Amsterdamse jeugdigen te maken had met deze vorm van jeugdhulp (zie figuur 4). In Rotterdam ligt het gebruik iets hoger (1,5%), en in Den Haag (1,2%) en Utrecht (1,1%) wat lager. In Amsterdam maakten jeugdigen van Antilliaanse (4,7%) en Surinaamse (4,5%)

Figuur 4. Jeugdhulp met verblijf, gebruik naar herkomst, 2016

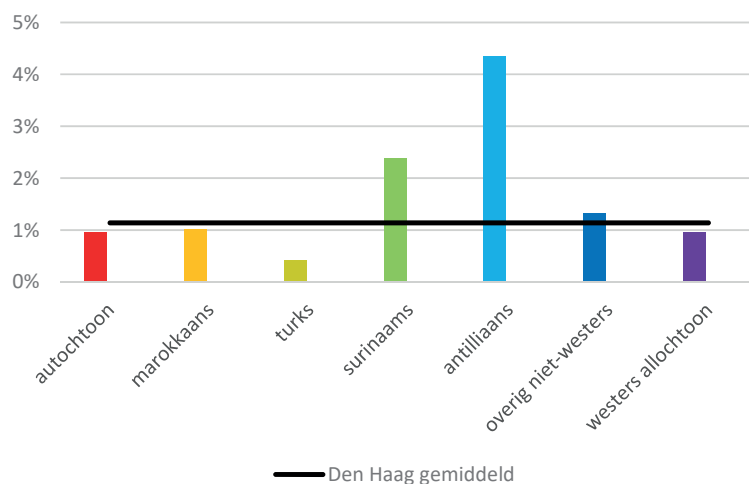
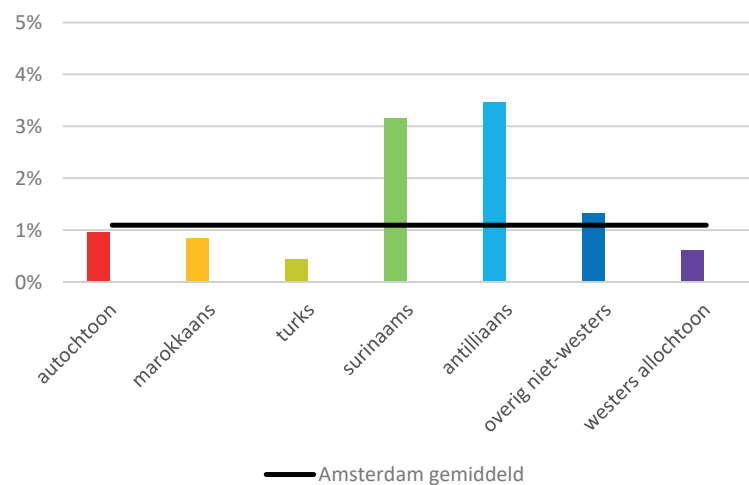
herkomst meer dan gemiddeld gebruik van deze vorm van hulp. In Den Haag en Rotterdam zien we eenzelfde beeld, met name voor Antilliaanse jeugdigen. In Utrecht daarentegen maken Surinaamse jeugdigen het meest gebruik van jeugdhulp met verblijf. Jeugdigen van Turkse en Marokkaanse herkomst maken in Amsterdam veel minder dan gemiddeld gebruik van deze vorm van jeugdhulp. Dat zien we ook in de overige steden.

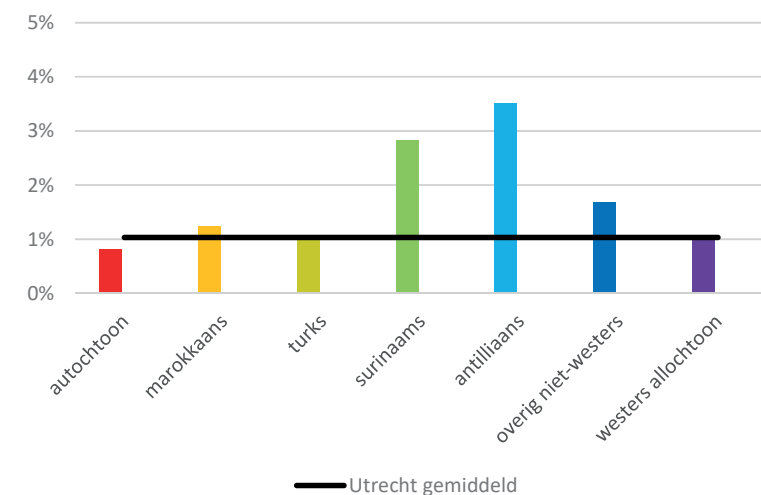
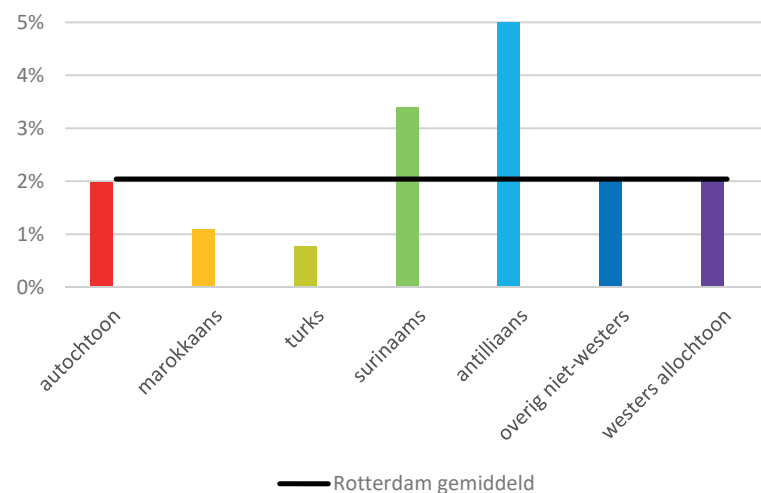
2.5 Jeugdbescherming

In 2016 had 1,1% van de Amsterdamse jeugdigen te maken had met jeugdbeschermingsmaatregel (zie figuur 5).

Figuur 5. Maatregelen jeugdbescherming, naar herkomst, 2016

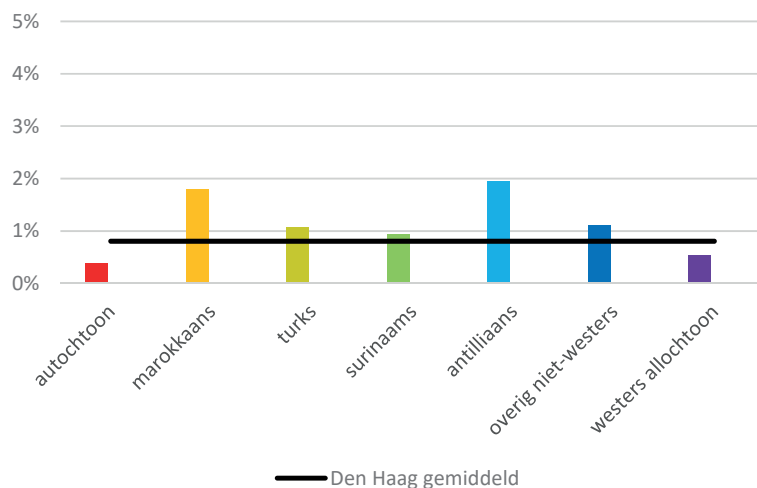
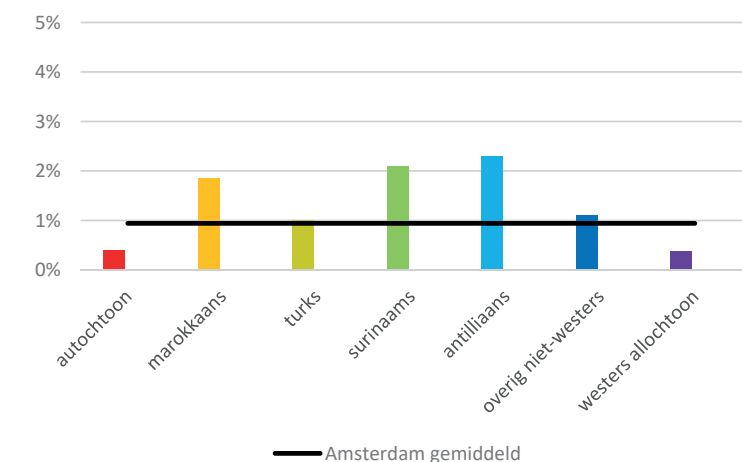
Alleen in Rotterdam lag het percentage (fors) hoger, namelijk op 2%. In Amsterdam hadden jeugdigen van Antilliaanse en Surinaamse herkomst relatief vaak met deze maatregel te maken. Een vergelijkbaar beeld zien we in de overige steden. Jeugdigen van Turkse herkomst hebben in Amsterdam veel minder vaak een maatregel jeugdbescherming. Dit beeld zien we ook in Rotterdam en Den Haag, maar niet in Utrecht.

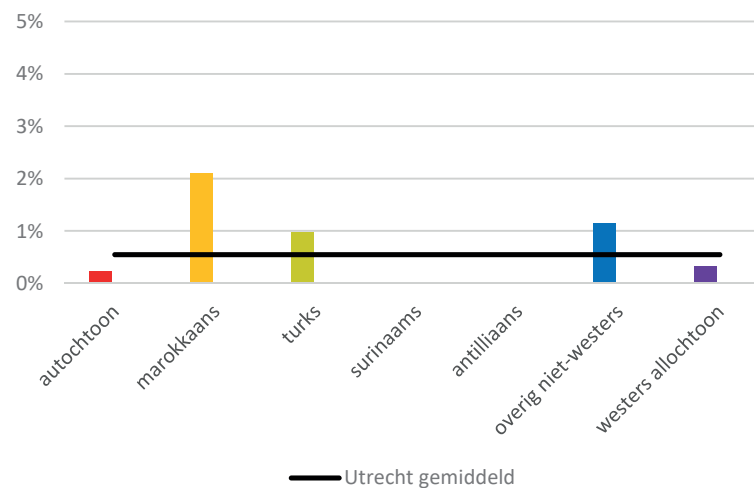
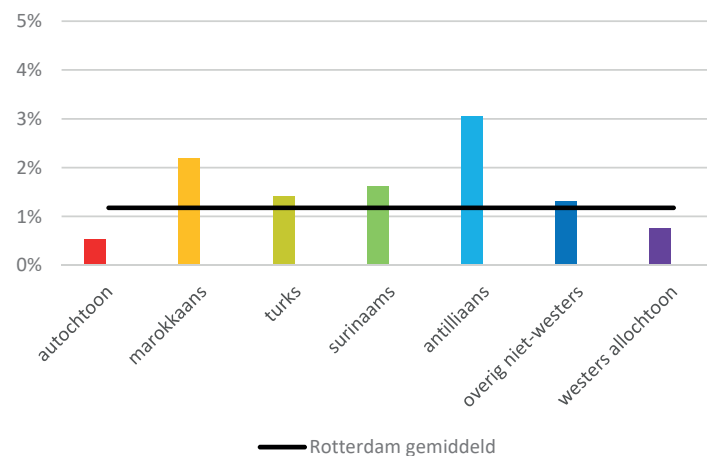
2.6 Jeugdreclassering

In 2016 had 0,9% van de Amsterdamse jongeren een maatregel jeugdreclassering (zie figuur 6). Alleen in Rotterdam lag dit percentage hoger: 1,2%. Jongeren van Antilliaanse, Surinaamse en Marokkaanse herkomst hadden in 2016 in Amsterdam relatief vaak een jeugdreclasseringsmaatregel.

Figuur 6. Maatregelen jeugdreclassering, naar herkomst, 2016

Het Amsterdamse beeld komt in grote lijnen overeen met dat in de andere grote steden. Een lager aantal maatregelen jeugdreclassering zien we in Amsterdam met name onder jongeren van autochtone en westers allochtone herkomst. Dit relatief lage gebruik zien we ook in de overige steden onder deze herkomstsgroepen.

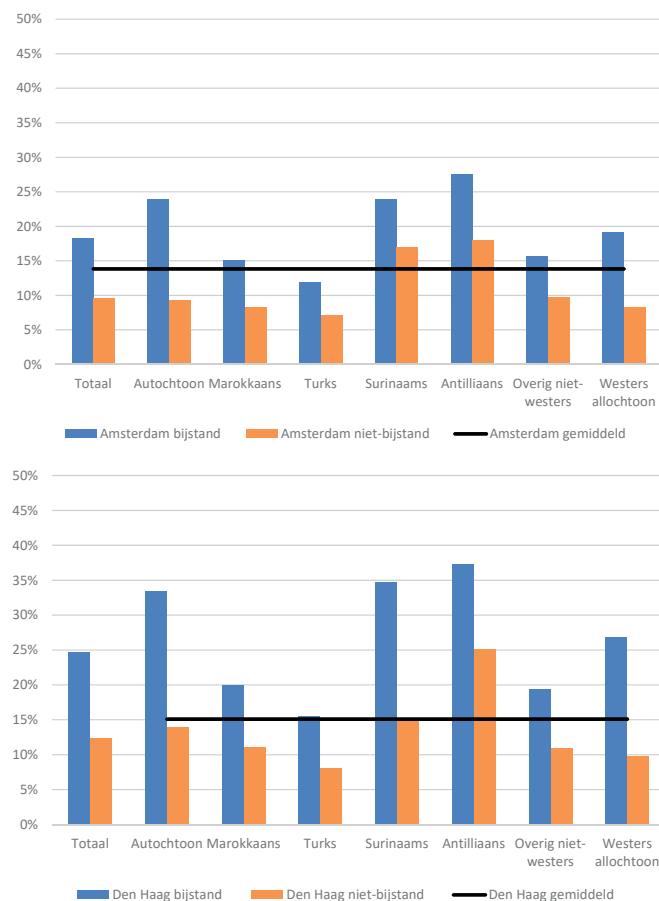

3 Gebruik van jeugdhulp naar herkomstgroep en bijstand 2016

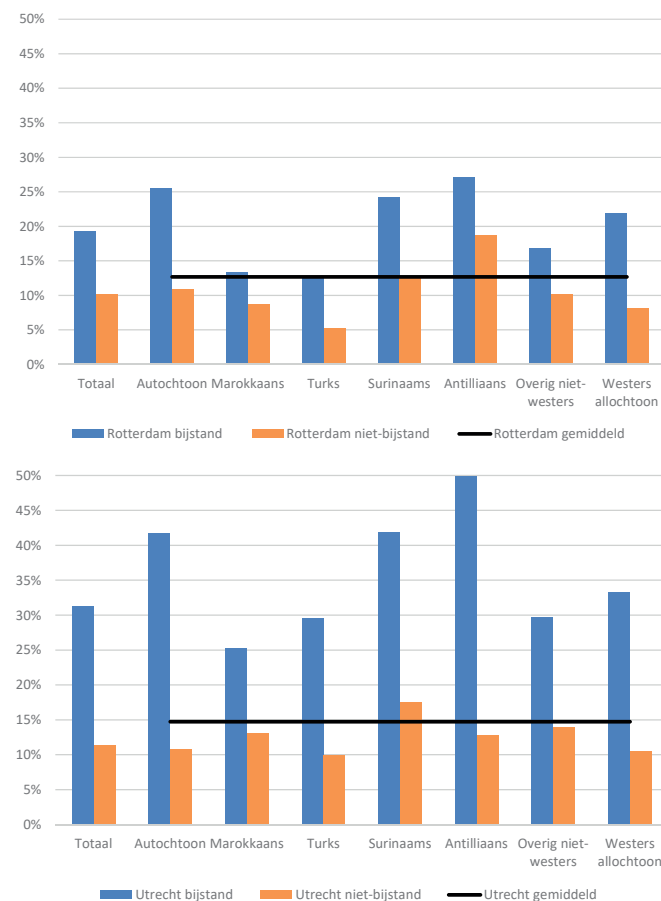
3.1 Jeugdzorg totaal

Wanneer we kijken naar de groep jeugdigen uit bijstandsgezinnen in Amsterdam (eerste en tweede generatie) zien we dat het gebruik van jeugdzorg in het algemeen hoger is dan het gebruik onder alle jeugdigen (referentielijn). Dat geldt in Amsterdam voor alle herkomstgroepen, met uitzondering van de Turkse herkomstgroep;

Figuur 1. Jeugdzorg totaal, gebruik naar herkomst en bijstand, 2016

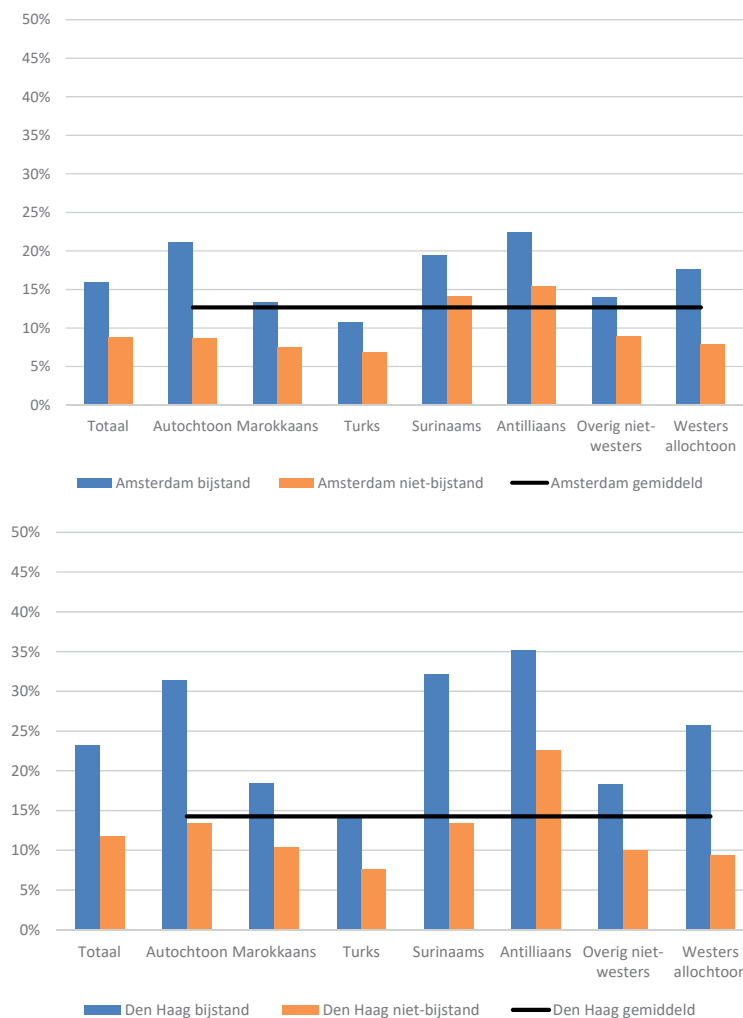
hier is ook het gebruik onder jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgesin lager dan het gebruik onder alle jeugdigen. Het effect van 'bijstand' zien we veruit het meest bij autochtone jeugdigen. Daar verdubbelt het jeugdzorggebruik zo'n beetje. Bij de meeste andere herkomstgroepen is het verschil tussen jeugdigen in de bijstand en alle jeugdigen een stuk kleiner. Het valt op dat in Den Haag en Utrecht de verschillen tussen jeugdigen wel en niet in bijstandsgesinnen voor de meeste groepen groter zijn dan in Amsterdam.

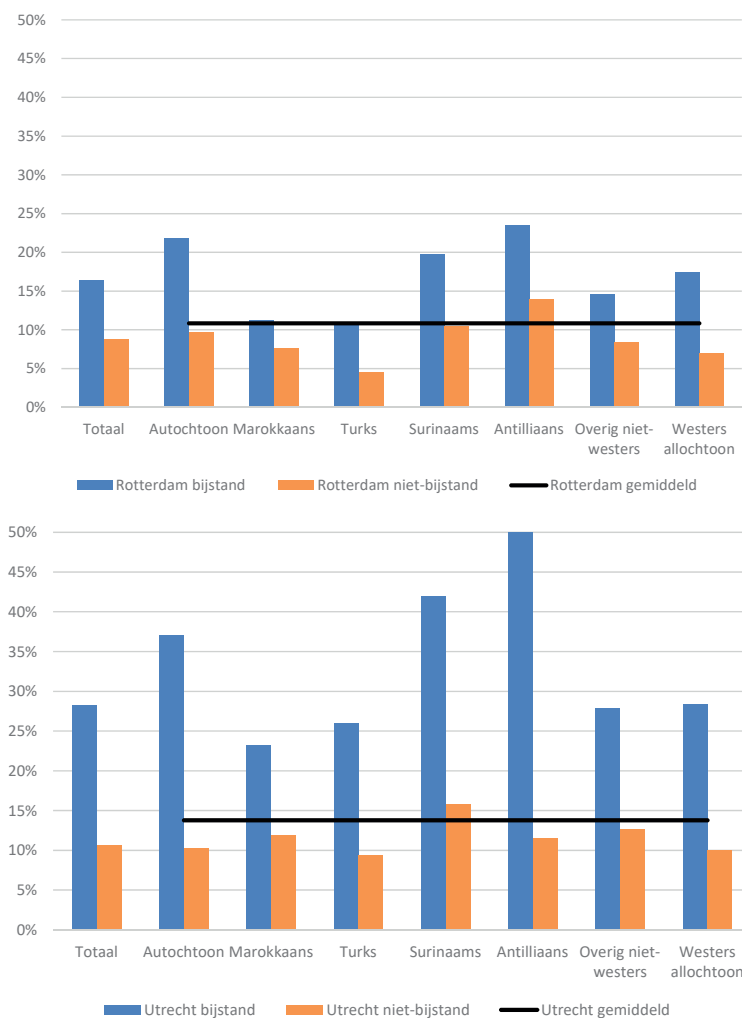
3.2 Jeugdhulp zonder verblijf

Wanneer we specifiek kijken naar de Amsterdamse jeugdigen uit bijstandsgezinnen, dan zien we opnieuw dat onder jeugdigen van autochtone herkomst het gebruik twee keer zo hoog is als onder jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin.

Figuur 2. Jeugdhulp zonder verblijf, gebruik naar herkomst en bijstand, 2016

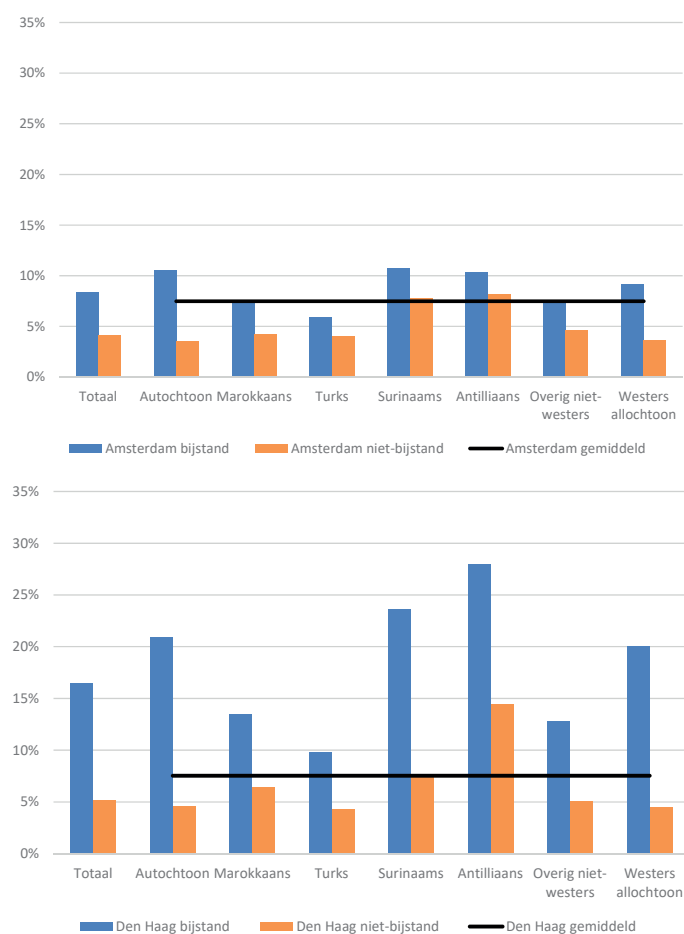
Bij de meeste andere groepen is het verschil kleiner. Bij de Turkse herkomstsgroep is ook het gebruik onder jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin lager dan het gebruik onder alle jeugdigen. In Den Haag en Utrecht zien we dat bij alle groepen het verschil tussen jeugdigen wel en niet in een bijstandsgezin hoger is dan in Amsterdam.

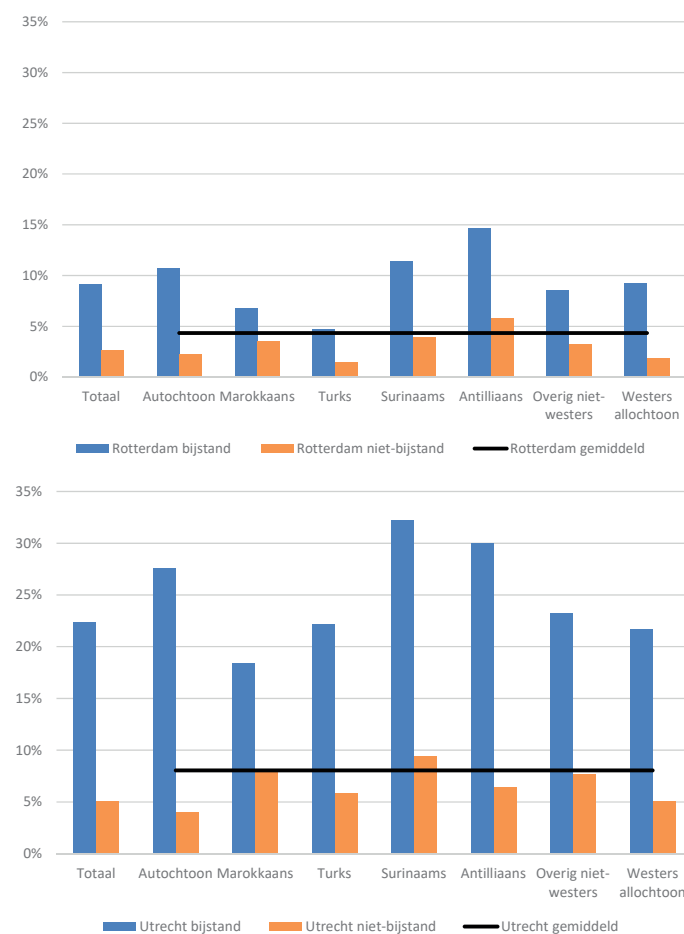
3.3 Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/ buurtteams

Voor de autochtone en westers allochtone jeugdigen in Amsterdam die opgroeien in een bijstandsgesin, zien we dat het gebruik van wijkteamhulp fors hoger is dan in de totale herkomstgroep.

Figuur 3. Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/ buurtteams, gebruik naar herkomst en bijstand, 2016

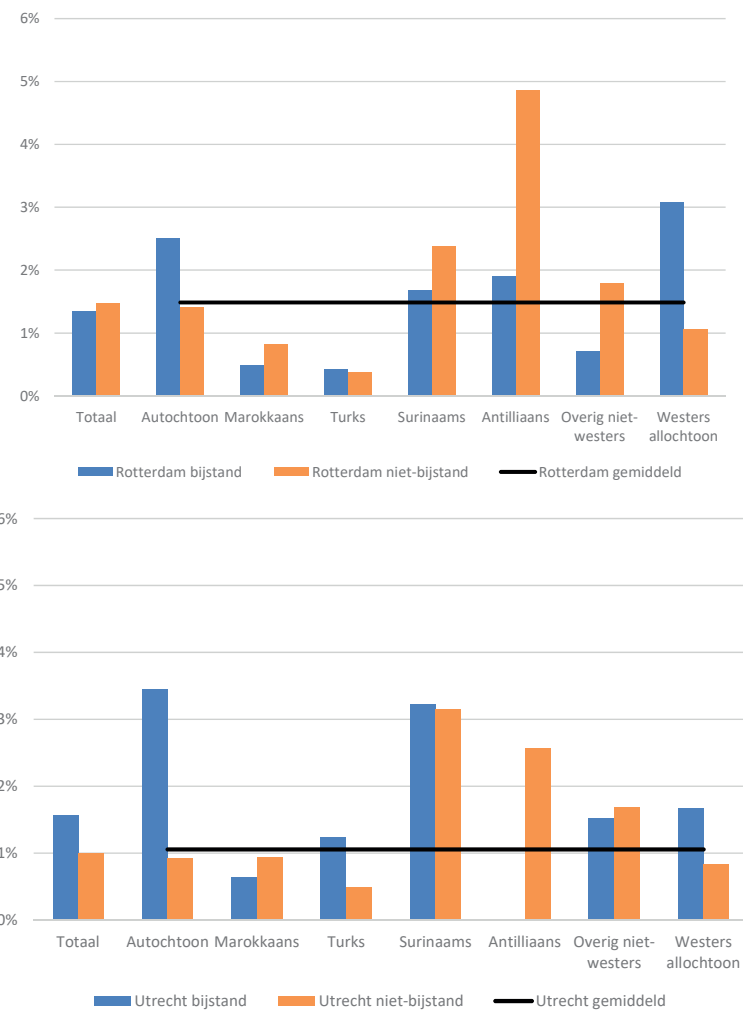
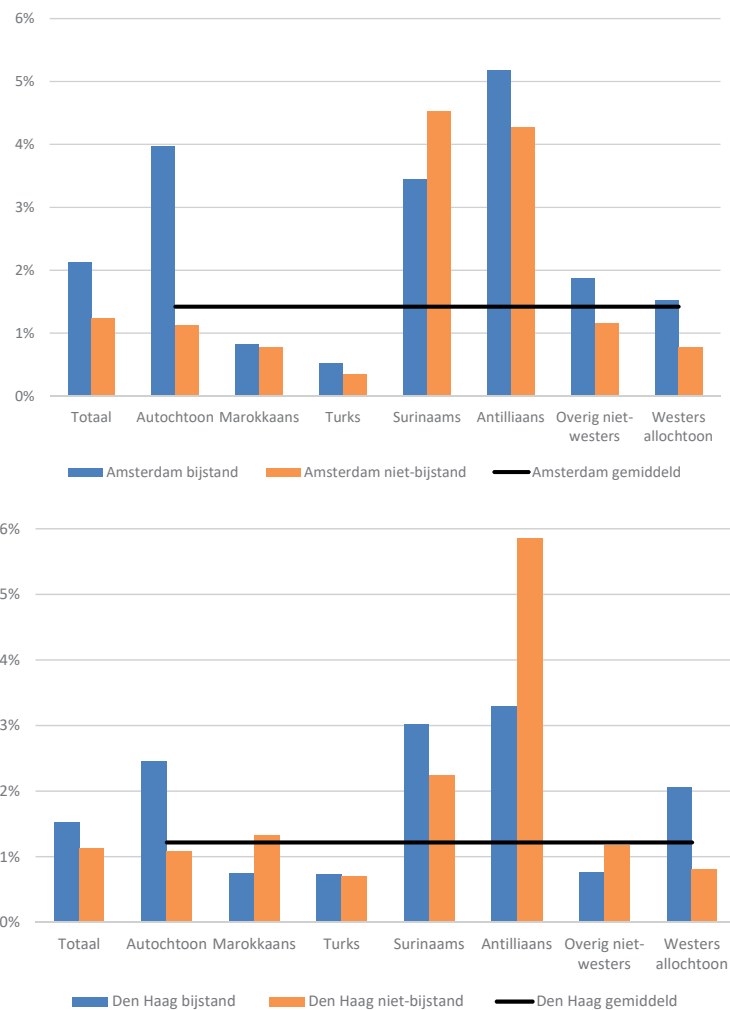
In de meeste andere groepen is het gebruik onder jeugdigen in een bijstandsgesin wel hoger, maar zijn maakt de factor bijstand minder verschil. Ook hier zien we dat bij de Turkse herkomstgroep het gebruik onder jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgesin lager is dan het gebruik onder alle Amsterdamse jeugdigen. In de Utrecht en Den Haag dat bij alle groepen het verschil tussen jeugdigen wel en niet in een bijstandsgesin hoger is dan in Amsterdam.

3.4 Jeugdhulp met verblijf

De factor bijstand maakt veruit het meeste verschil bij autochtone jeugdigen. Bij de andere groepen is het effect veel kleiner, of zelfs afwezig (bij de Surinaams-Nederlandse jeugdigen). In Den Haag en Utrecht zien we in grote lijnen hetzelfde patroon, in Rotterdam wijkt het beeld wat af.

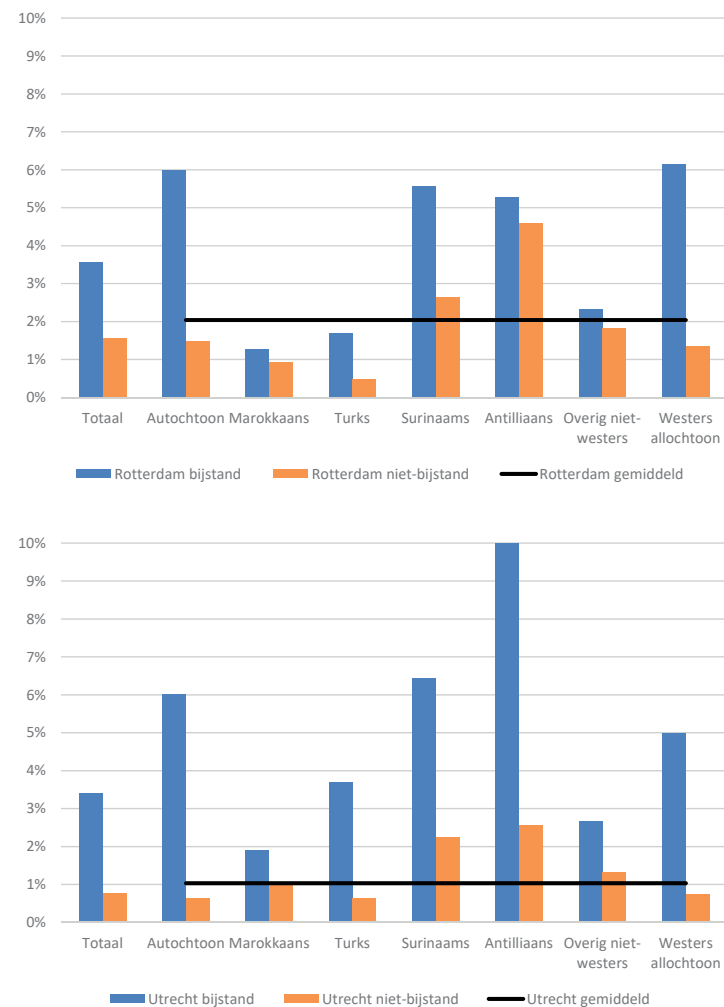
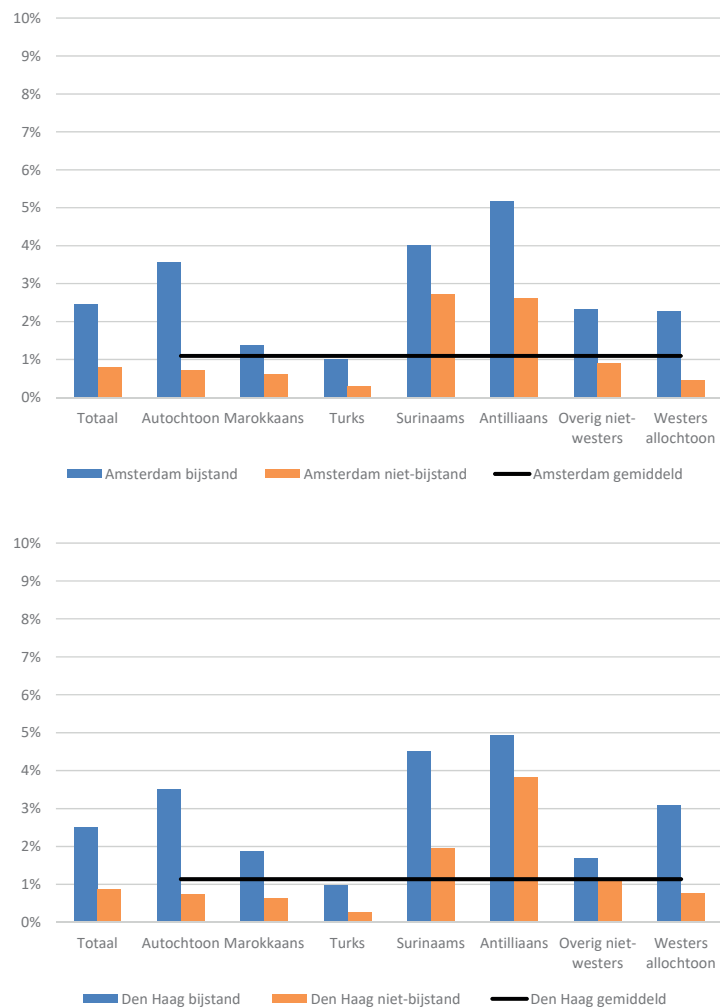
Figuur 4. Jeugdhulp met verblijf, gebruik naar herkomst en bijstand, 2016

3.5 Jeugdbescherming

Ook bij de maatregelen jeugdbescherming zien we het sterkste effect van ‘bijstand’ bij de groep autochtone jeugdigen. Dit zien we in alle steden. Binnen de andere groepen in Amsterdam is het effect kleiner. Dit is in grote lijnen vergelijkbaar met de andere steden, met de kanttekening dat het in Utrecht meer lijkt uit te maken of jeugdigen al dan niet in een bijstandsgezin leven.

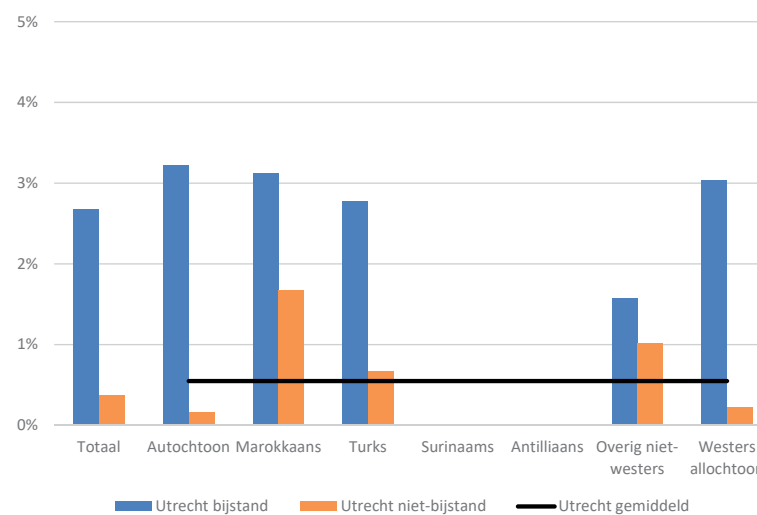
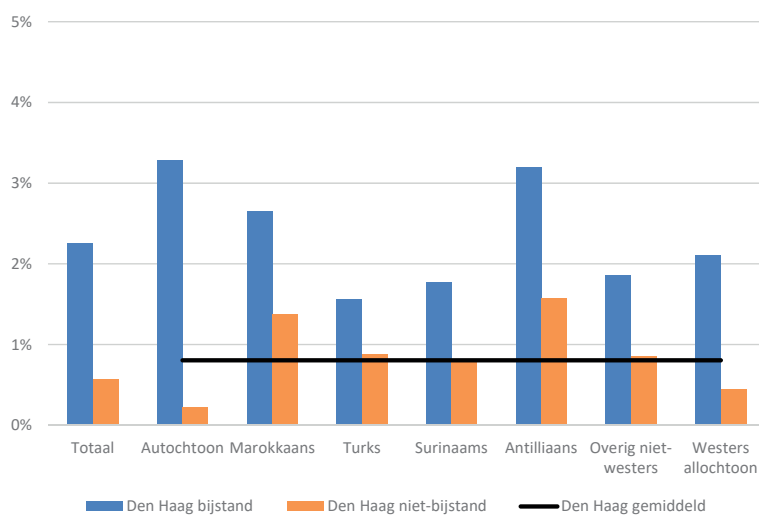
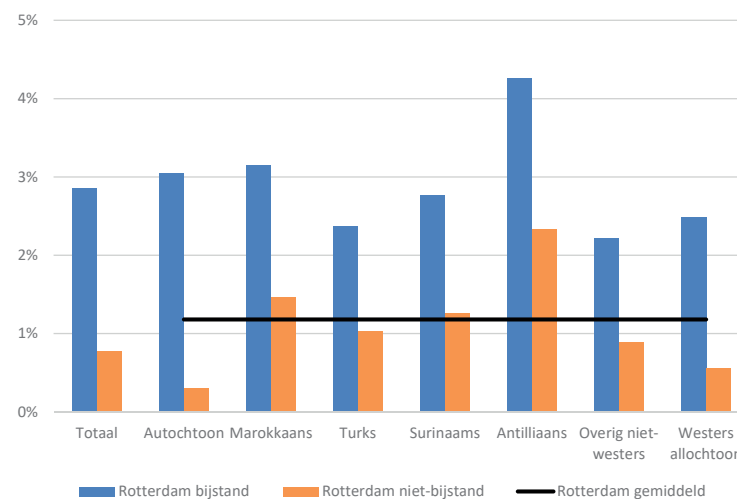
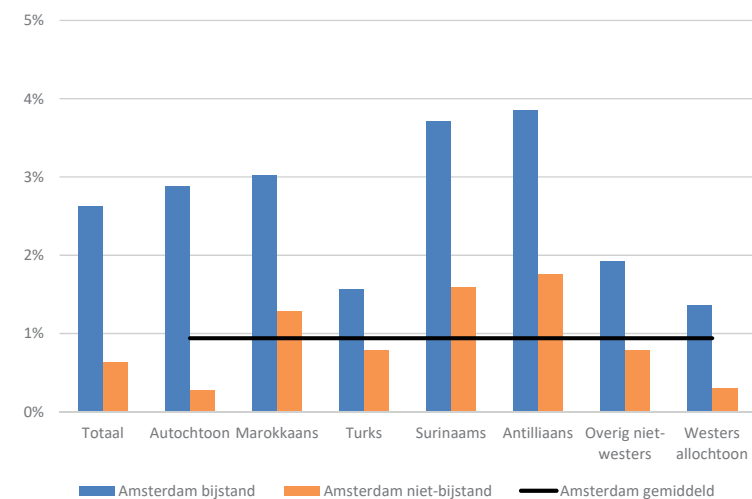
Figuur 5. Maatregelen jeugdbescherming, naar herkomst en bijstand, 2016

3.6 Jeugdreclassering

Voor alle herkomstgroepen neemt het gebruik van jeugdreclassering in Amsterdam toe als we alleen naar jeugdigen in bijstandsgezinnen kijken; het sterkst onder autochtone jeugdigen. Een vergelijkbaar beeld zien we in de overige steden.

Figuur 6. Maatregelen jeugdreclassering, naar herkomst en bijstand, 2016

In dit hoofdstuk betrekken we ook het gebruik van jeugdhulp door jeugdigen met een derde generatie-migratieachtergrond in de analyse. In de voorgaande hoofdstukken gebruikten we - overeenkomstig de CBS-definities van allochtonen - migratieachtergrond tot en met de tweede generatie. Het gaat in dit hoofdstuk vooral om de verschillen in gebruik tussen de generaties. Ook hier kijken we daarbij naar de vraag of het uitmaakt of jeugdigen opgroeien in een bijstandsgezin of niet.

Aandachtpunten bij de cijfers

De derde-generatie migratieachtergrond is bepaald door te kijken naar de migratieachtergrond van de ouders. Een jeugdige behoort tot de derde generatie wanneer de ouders van tenminste één van de ouders van de jeugdige een ander geboorteland hebben dan Nederland (en dus behoort tot de tweede generatie). Er is een categorie '3e generatie onbekend'. Hiertoe behoren jeugdigen waarbij de juridische ouders niet bekend zijn en hierdoor niet kan worden bepaald of de jongere behoort tot de 3e generatie. Deze categorie is niet zichtbaar in de figuren die we in dit hoofdstuk presenteren. Alleen als bepaald kan worden dat de jongere niet behoort tot de 3e generatie is deze jongere ingedeeld bij de groep autochtoon of bij een groep met een 1e of 2e generatie migratieachtergrond. Dus: iemand behoort tot de derde generatie als:

- Beide ouders een tweede generatie migratieachtergrond hebben.
- Een ouder een tweede generatie migratieachtergrond heeft en de andere ouder een Nederlandse achtergrond.
- Een ouder tweede generatie migratieachtergrond heeft en de andere ouder een onbekende achtergrond.

Bij het interpreteren van de betekenis van 3e generatie cijfers moeten we in het achterhoofd houden dat de derde generatie volgens de CBS-definitie tot de autochtone groep behoort. De groep autochtonen waarover we in dit hoofdstuk rapporteren wijkt dus af

van de groep autochtonen waarover we in de vorige hoofdstukken en ook het volgende hoofdstuk rapporteren, omdat in dit hoofdstuk de groep met een derde generatie migratieachtergrond van de groep autochtonen is afgesplitst.

In een aantal figuren ontbreken er gegevens (staafjes) met name voor de stad Utrecht. Wij hebben er voor gekozen om over groepen met een omvang in de populatie van 30 of minder geen gebruikspercentages te berekenen.

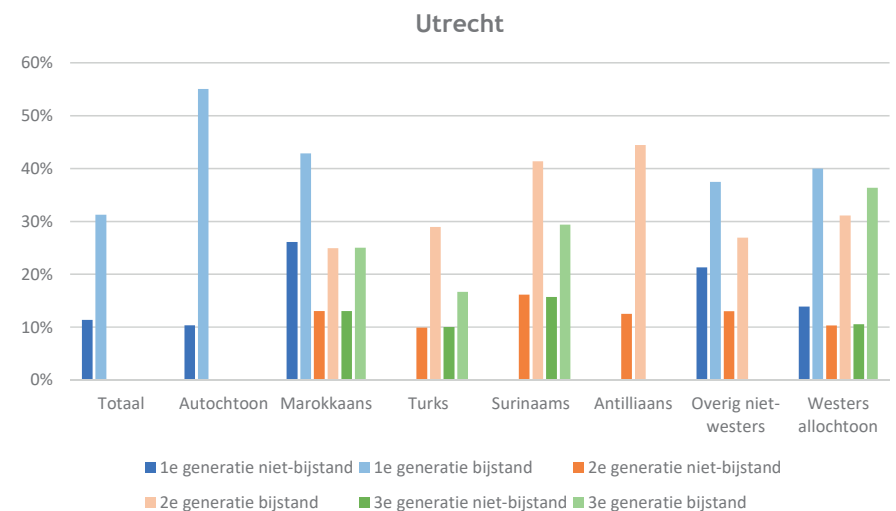
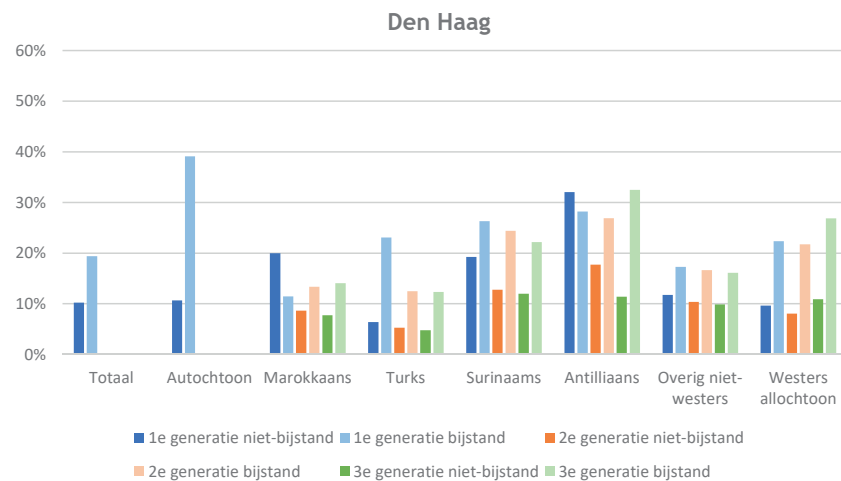
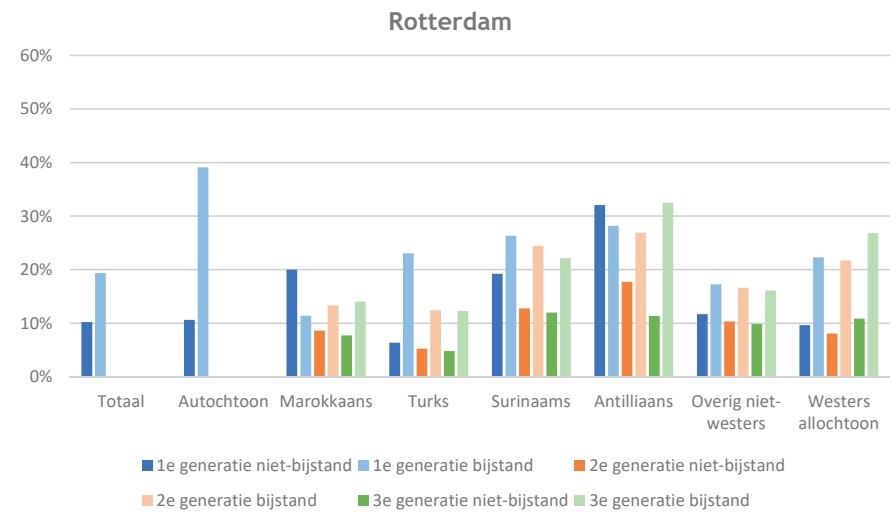
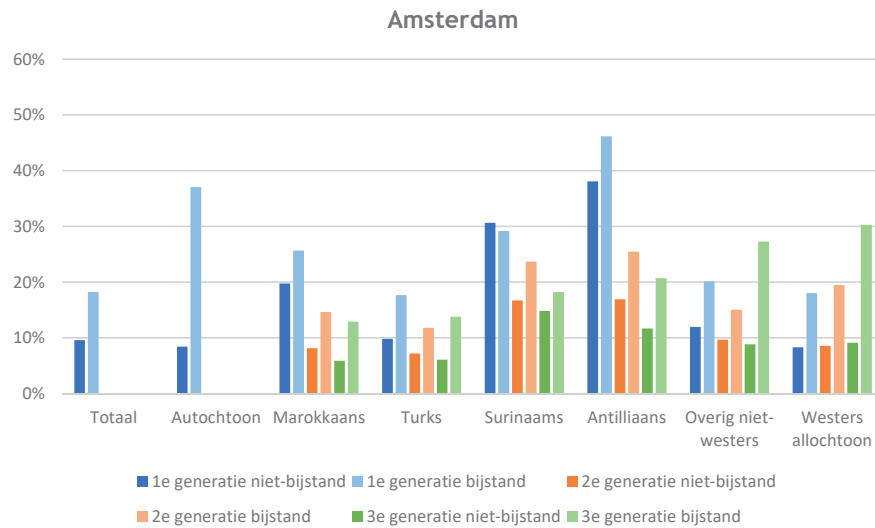
4.1 Jeugdzorg totaal

In Amsterdam (2016) zien we bij alle jeugdigen met een niet-westerse migratieachtergrond dat het gebruik van enige vorm van jeugdzorg afneemt van de eerste naar de tweede, en vervolgens van de tweede naar de derde generatie. Dit algemene beeld zien we terug in de andere grote steden. In Amsterdam zijn de verschillen tussen de eerste en tweede generatie in het algemeen groter dan tussen de tweede en derde generatie. Bij de Turks-Nederlandse en overig niet-westerse groep zijn de verschillen wat kleiner. Beide patronen zien we in meer of mindere mate terug in de overige steden.

Wat in het oog springt voor Amsterdam is de over generaties forse daling in gebruik onder Antilliaanse jeugdigen, daar halveert het gebruik onder de eerste generatie naar de tweede generatie. We zien in Amsterdam onder de jeugdigen uit de Marokkaanse herkomstgroep eveneens een duidelijk dalende trend over de drie generaties.

De verschillen in het gebruik tussen de generaties veranderen niet wezenlijk als we alleen naar Amsterdamse jeugdigen in bijstandsgezinnen kijken. Het gebruik door deze jeugdigen is hoger. Opvallend zijn het relatief hoge gebruik binnen Turkse en overig niet-westerse jeugdigen van de derde generatie en in een bijstandsgezin. Met uitzondering van Antilliaanse jeugdigen van de derde generatie, is het gebruik van alle groepen en generaties jeugdigen met een migratieachtergrond lager dan onder autochtone jeugdigen die leven in een bijstandsgezin.

Figuur 1. Jeugdzorg totaal, gebruik naar herkomst en bijstand, inclusief derde generatie, 2016

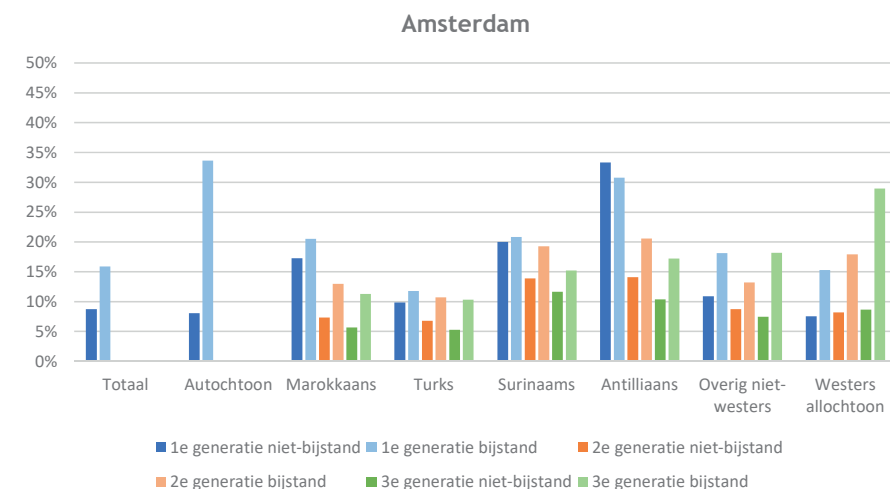

4.2 Jeugdhulp zonder verblijf

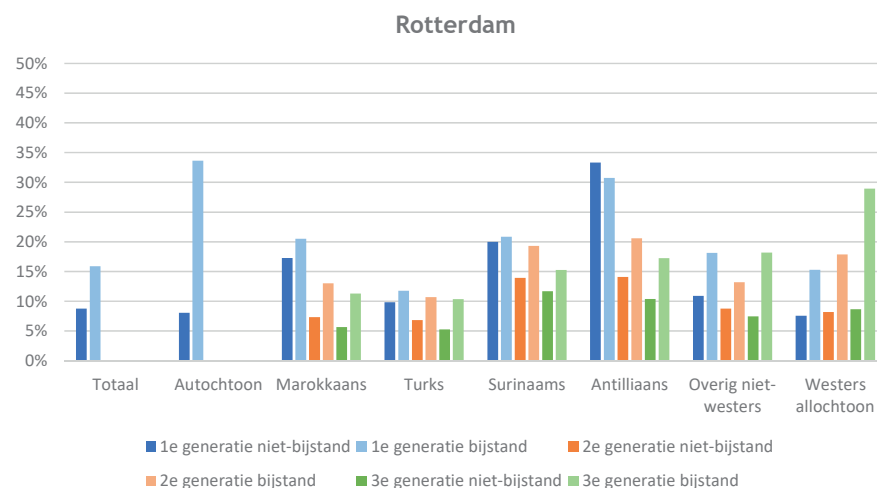
Kijken we naar jeugdhulp zonder verblijf in Amsterdam dan zien we dat het gebruik onder alle groepen niet-westerse jeugdigen afneemt van de eerste naar de tweede generatie en vervolgens van de tweede naar de derde generatie. In Amsterdam zijn de verschillen tussen de eerste en tweede generatie in het algemeen groter dan tussen de tweede en derde generatie. Verder zien we dat de verschillen tussen de generaties kleiner zijn onder Turks-Nederlandse en niet-westerse groep jeugdigen. Dit algemene beeld zien we ook terug in de andere grote steden.

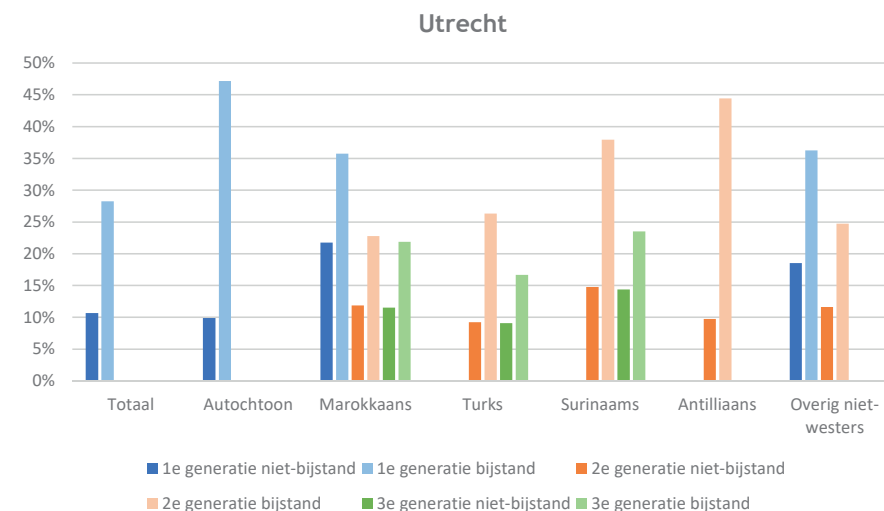
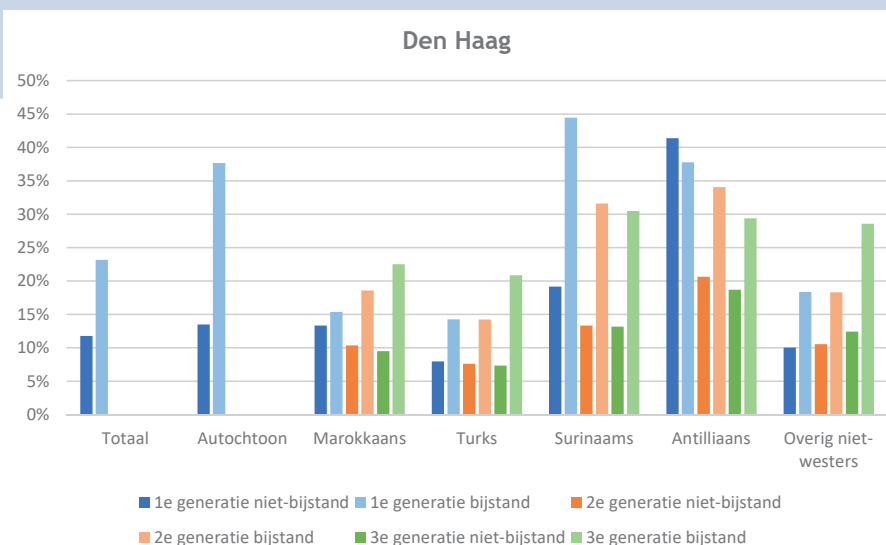
De meest forse daling in Amsterdam over generaties is waarneembaar in het gebruik onder Antilliaanse jeugdigen. Daar halveert het gebruik van de eerste naar de tweede generatie en in de derde generatie zien we de daling doorzetten.

Figuur 2. Jeugdhulp zonder verblijf, gebruik naar herkomst en bijstand, inclusief derde generatie, 2016

Ook onder Marokkaanse jeugdigen is een grotere daling waarneembaar van de eerste naar de tweede generatie. De verschillen in het gebruik tussen de generaties veranderen niet wezenlijk als we alleen naar Amsterdamse jeugdigen in bijstandsgezinnen kijken. Het gebruik door deze jeugdigen is hoger. Opvallend zijn het relatief hoge gebruik binnen de groep overig niet-westerse jeugdigen van de derde generatie in bijstandsgezinnen. In deze groep is het verschil tussen jeugdigen wel en niet in bijstand relatief groot. Het gebruik van alle groepen en generaties jeugdigen met een migratieachtergrond in een bijstandsgezin blijft lager dan onder autochtone jeugdigen die leven in een bijstandsgezin. Dit zien we ook in Rotterdam, alhoewel in Den Haag en Utrecht de eerste generatie Antilliaanse en Surinaamse jeugdigen hierop een uitzondering vormen.

4.3 Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk- en buurtteams

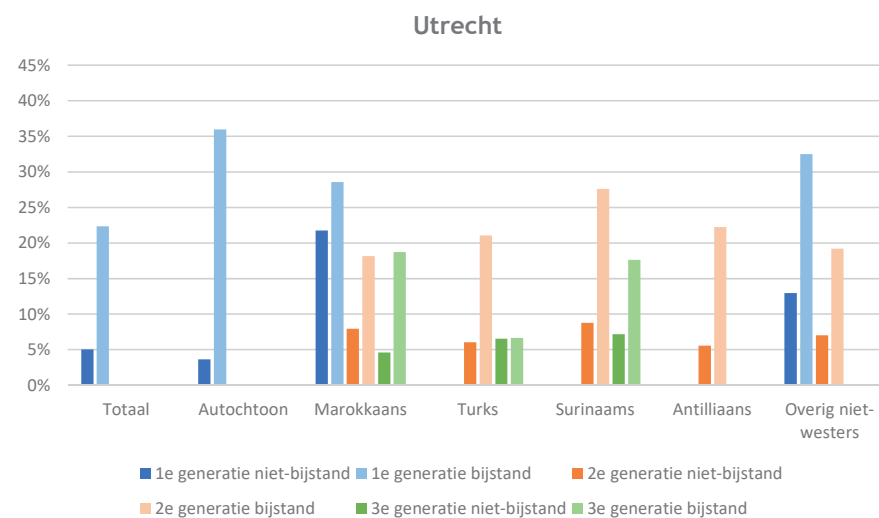
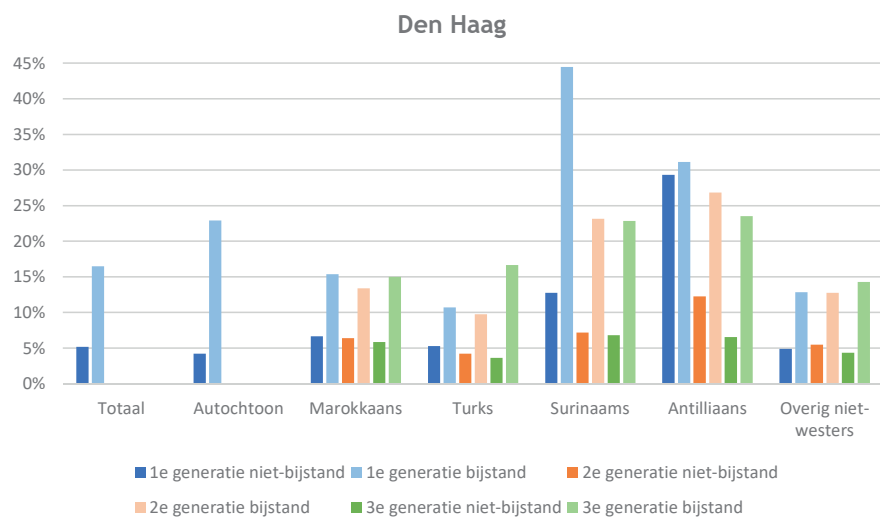
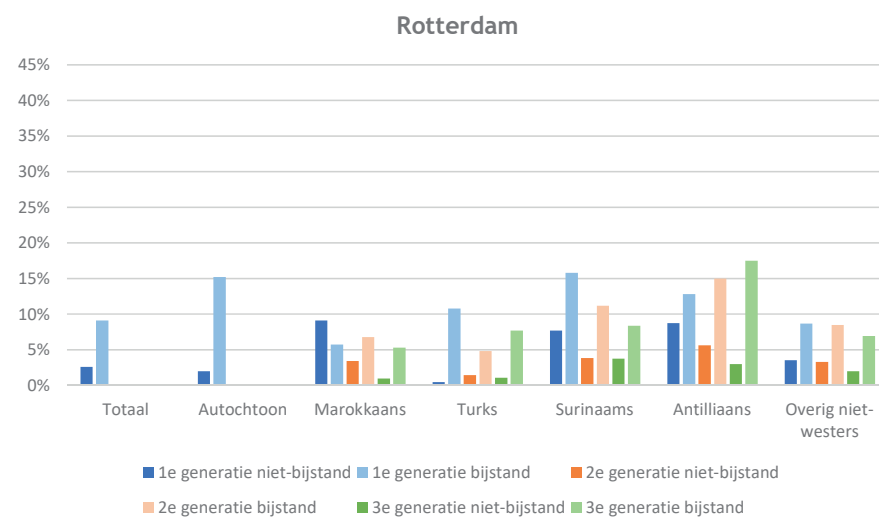
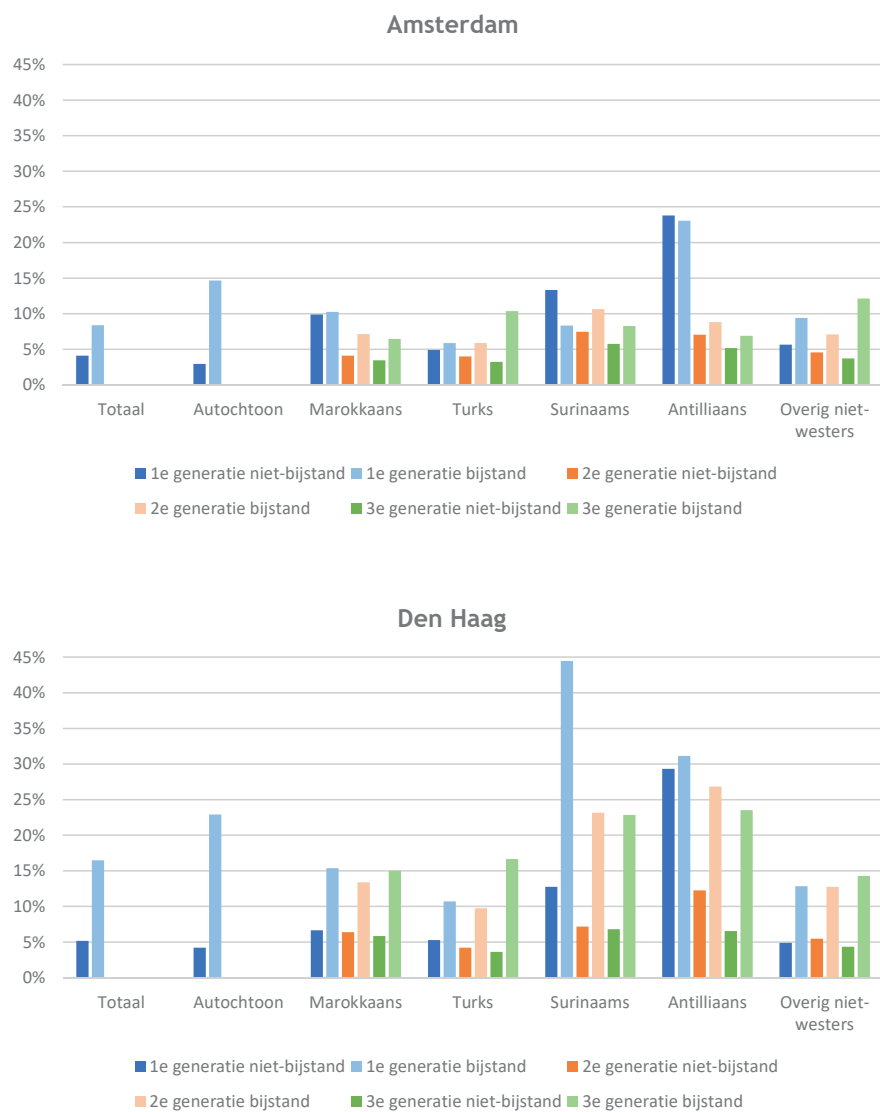
Bij het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk- en buurtteams in Amsterdam zien we dat het gebruik onder alle jeugdigen afneemt van de eerste naar de tweede generatie en vervolgens van de tweede naar de derde generatie. In Amsterdam zijn de verschillen tussen de eerste en tweede generatie in het algemeen groter dan tussen de tweede en derde generatie. In de andere steden zien we met enkele uitzonderingen een soortgelijk beeld.

De meest forse daling in Amsterdam is waarneembaar in het gebruik onder Antilliaanse jeugdigen, daar daalt het gebruik fors van de eerste naar de tweede generatie en vervolgens nog iets naar de derde generatie. Ook onder Marokkaanse jeugdigen is een grotere daling waarneembaar van de eerste naar de tweede generatie.

Kijken we naar Amsterdamse jeugdigen in bijstandsgezinnen dan zien we aanzienlijke verschillen tussen de diverse herkomstgroepen. In de Marokkaanse en Antilliaanse

herkomstgroep daalt het gebruik naar mate de generatie hoger is. Bij de andere groepen is het patroon wispelturiger. Opvallend is dat het gebruik onder Turkse jeugdigen van de derde generatie in bijstandsgezinnen een stuk hoger is dan onder Turkse jeugdigen in de eerste generatie. Datzelfde zien we bij overig niet-westerse allochtone jeugdigen. Het gebruik van alle groepen en generaties jeugdigen met een migratieachtergrond in een bijstandsgezin blijft lager dan onder autochtone jeugdigen die leven in een bijstandsgezin, met uitzondering van Antilliaanse jeugdigen in de eerste generatie. Dit beeld van Antilliaanse jeugdigen zien we ook in de andere steden.

Figuur 3. Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk- en buurtteams, gebruik naar herkomst en bijstand, inclusief derde generatie, 2016

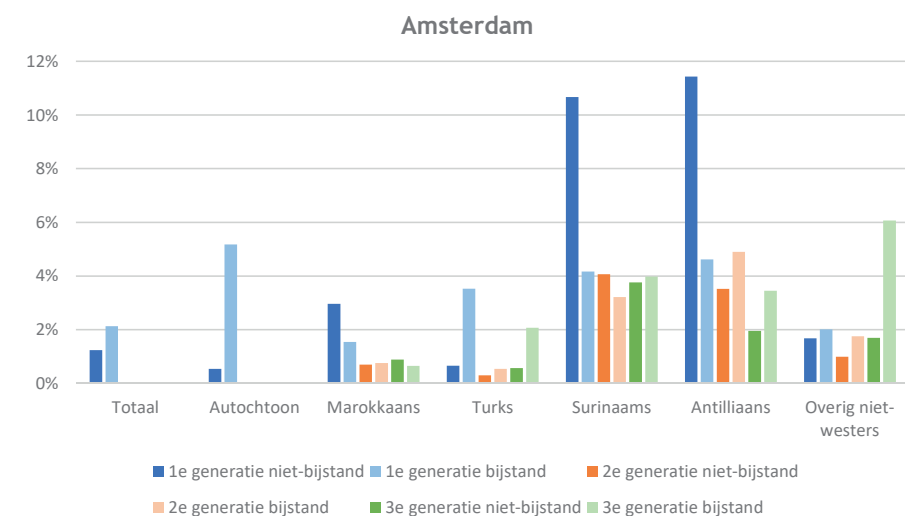

4.4 Jeugdhulp met verblijf

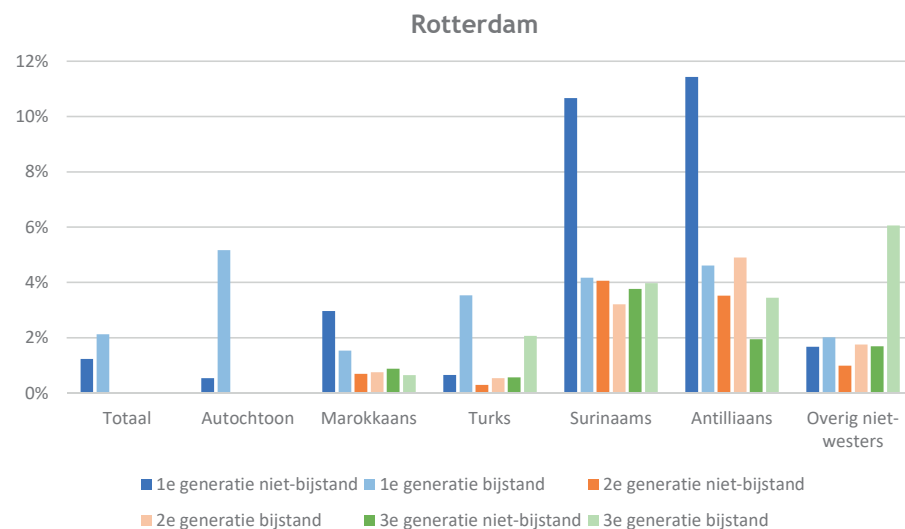
Het gebruik van jeugdhulp met verblijf in Amsterdam neemt over het algemeen af onder alle jeugdigen van de eerste naar de tweede generatie maar niet of veel minder van de tweede naar de derde generatie. Alleen bij de Antilliaanse groep zien we een duidelijk ander beeld: daar maakt de derde generatie minder gebruik dan de tweede generatie. Dit algemene beeld zien we ook terug in de overige steden. Bij de groep Turkse en overig niet-westerse jeugdigen zien we dat er van de tweede naar de derde generatie sprake is van een toename, vooral bij jeugdigen in bijstandsgezinnen. In de andere steden zien we ook onder deze groepen een soortgelijk beeld.

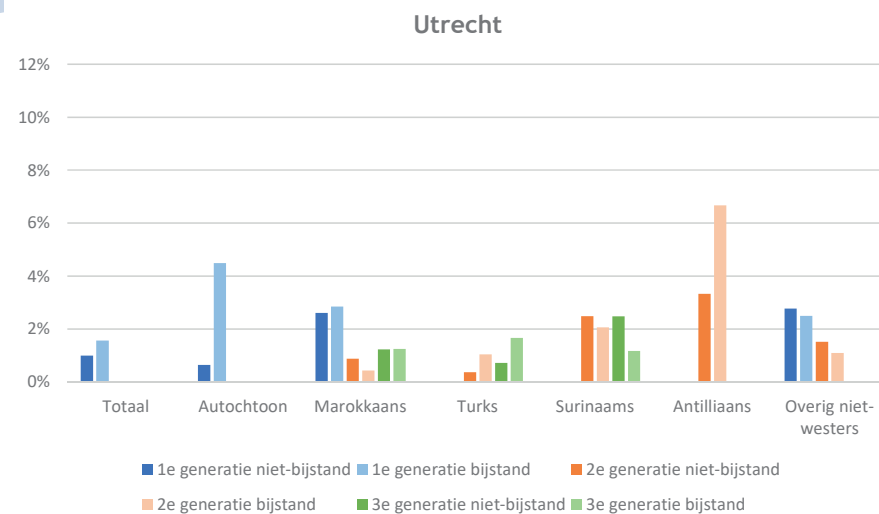
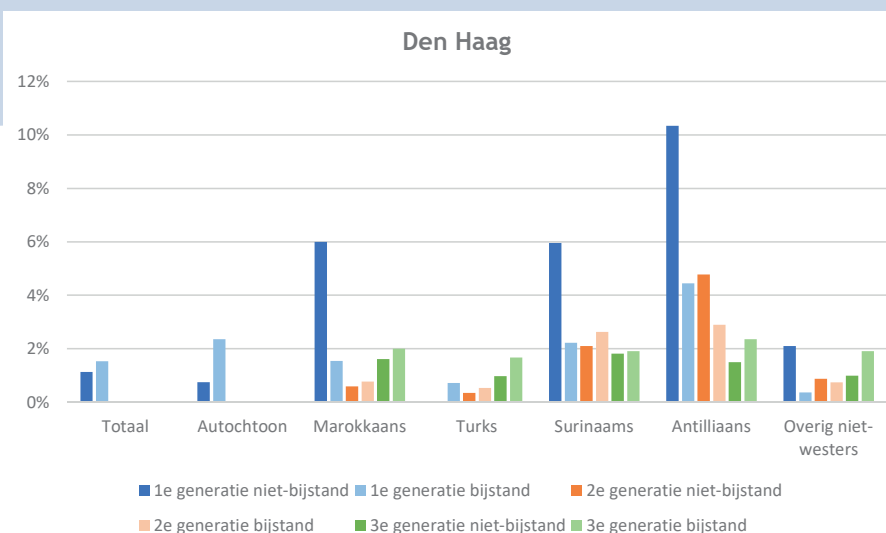
In Amsterdam valt het op dat het gebruik onder Surinaamse en Antilliaanse jeugdigen flink daalt van de eerste naar de tweede generatie. Percentueel zijn er eveneens grote dalingen waarneembaar onder jeugdigen van Marokkaanse en Turkse herkomst.

Figuur 4. Jeugdhulp met verblijf, gebruik naar herkomst en bijstand, inclusief derde generatie, 2016

Dit beeld is vergelijkbaar voor de overige steden. Kijken we naar Amsterdamse jeugdigen in bijstandsgezinnen dan zien we aanzienlijke verschillen tussen de diverse herkomstgroepen. Soms doet bijstand er echt toe en is het gebruik hoger, maar soms is dit niet het geval. Opvallend zijn het relatief hoge gebruik binnen Turks-Nederlandse en overig niet-westerse jeugdigen van de derde generatie in bijstandsgezinnen – maar in de Turkse groep nog altijd lager dan onder autochtone jeugdigen in bijstandsgezinnen. Bij de Surinaamse en Antilliaanse jeugdigen valt het op dat het gebruik erg hoog is in de eerste generatie. In Rotterdam is het opvallend dat het gebruik weer fors omhoog schiet van de tweede naar de derde generatie voor Antilliaanse jeugdigen en onder westers allochtone jeugdigen zien we een uitschieter omhoog onder de tweede generatie.

4.5 Jeugdbescherming

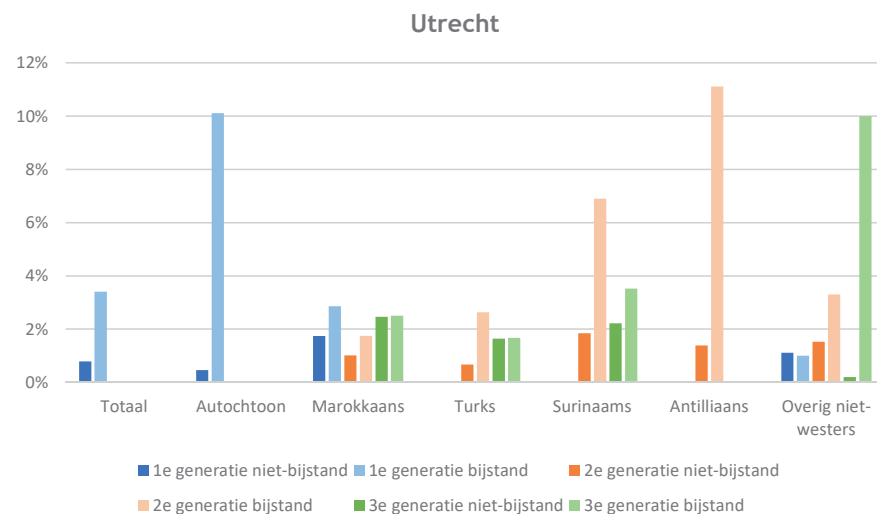
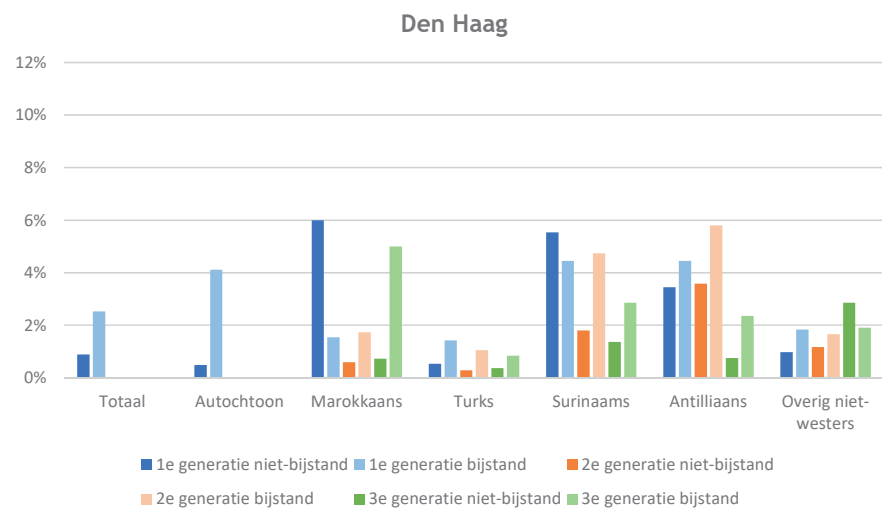
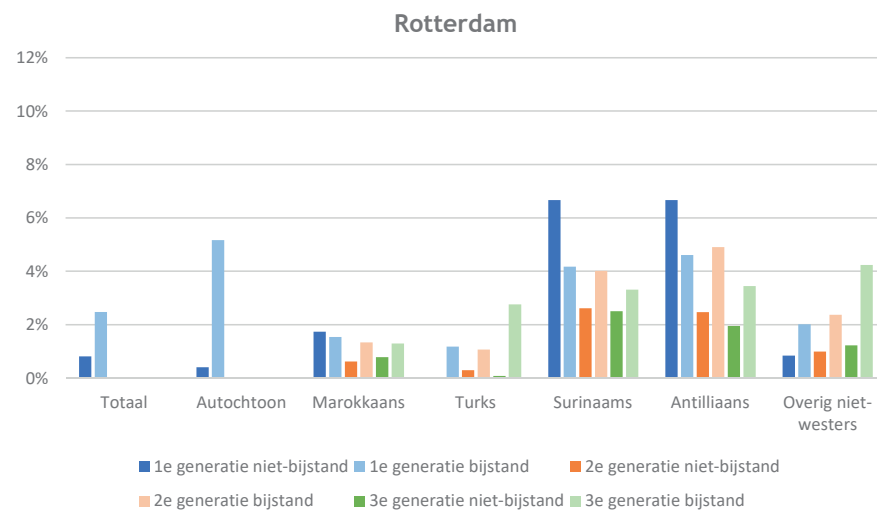
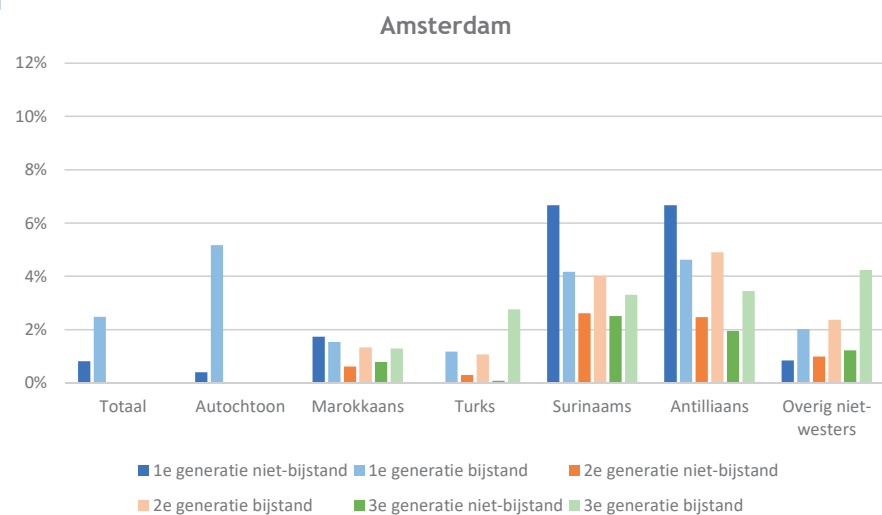
Kijken we naar het gedwongen kader, dan zien we dat Amsterdamse jeugdigen van Surinaams-Nederlandse en Antilliaans-Nederlandse herkomst over de generaties minder te maken krijgt met de jeugdbeschermingsmaatregel. Vooral bij de Turks-Nederlandse en overig niet-westerse jeugdigen zien we een ander beeld. In Amsterdam zijn de verschillen tussen de eerste en tweede generatie in het algemeen groter dan tussen de tweede en derde generatie. Dit geldt echter niet voor Turks-Nederlandse en overig niet-westerse jeugdigen. Zij komen over de generaties juist iets meer in aanraking met een jeugdbeschermingsmaatregel.

De meest zichtbare daling over de drie generaties in Amsterdam zien we onder Surinaamse en Antilliaanse jeugdigen. Ook onder Marokkaanse jeugdigen is een wat grotere daling waarneembaar van de eerste naar de tweede generatie. In Amsterdam is het gebruik binnen de derde generatie Turkse jeugdigen lager dan onder autochtonen. Dit beeld zien we ook in de overige steden.

De verschillen in gebruik voor Amsterdamse jeugdigen in bijstandsgezinnen veranderen niet wezenlijk tussen de generaties. Het gebruik door deze jeugdigen is over het

algemeen hoger dan onder jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin, met uitzondering van Antilliaans-Nederlandse jeugdigen uit de eerste generatie. Opvallend is het relatief hoge aantal maatregelen binnen overig niet-westerse en Turks-Nederlandse jeugdigen van de derde generatie in bijstandsgezinnen, vergeleken met de totale herkomstgroepen.

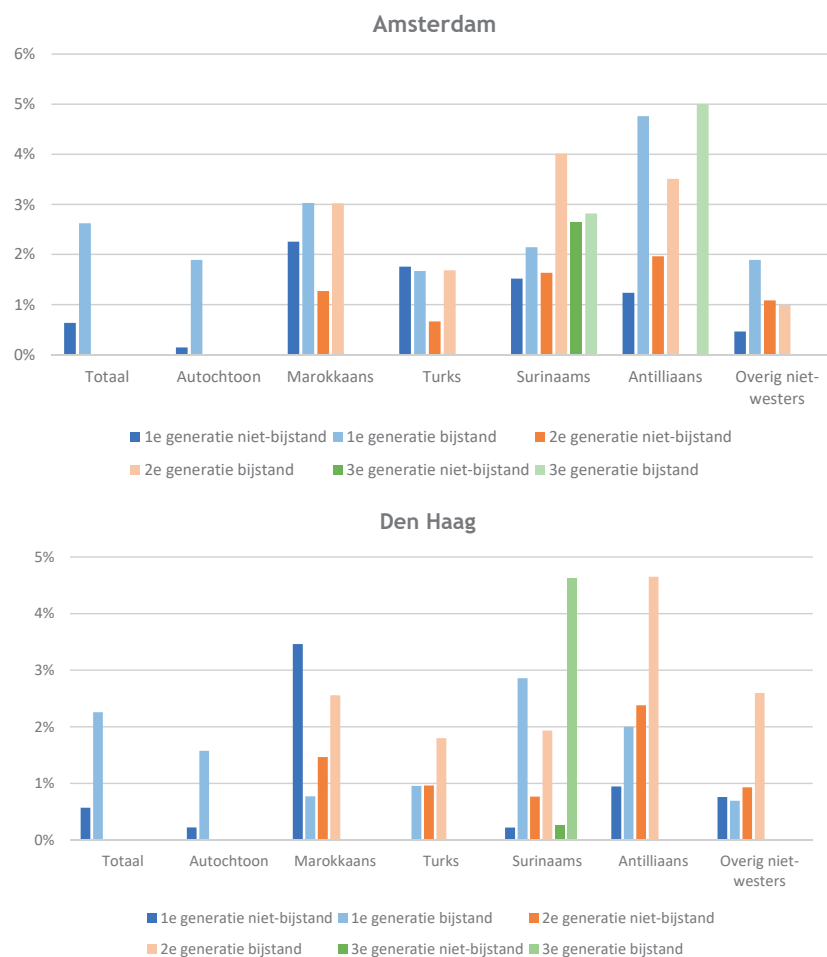
Figuur 5. Maatregelen jeugdbescherming, naar herkomst en bijstand, inclusief derde generatie, 2016

4.6 Jeugdreclassering

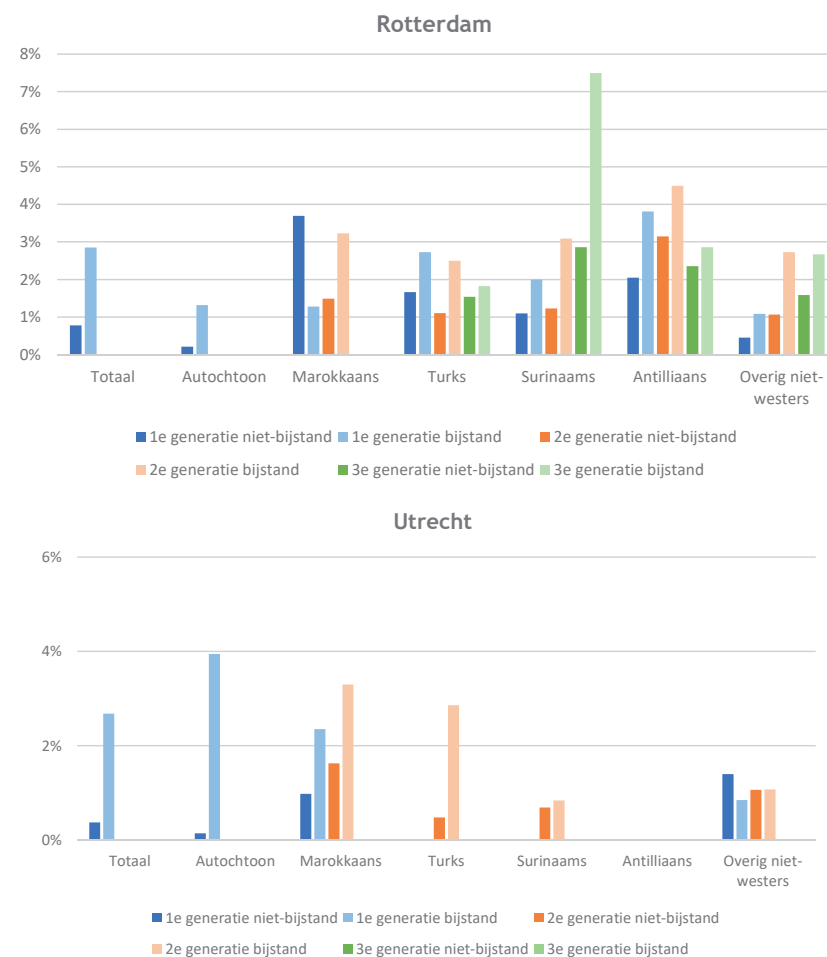
In Amsterdam zien we dat het aandeel jeugdigen met een jeugdreclasseringsmaatregel voor Marokkaans-Nederlandse en Antilliaans-Nederlandse jeugdigen over de drie generaties afneemt. Voor de andere groepen lijken de percentages te fluctueren. Zo zien we onder Surinaamse en niet-westerse allochtone jeugdigen dat het aandeel toeneemt over de drie generaties.

Figuur 6. Maatregelen jeugdreclassering, naar herkomst en bijstand, inclusief derde generatie, 2016

In Rotterdam en Den Haag zien we ook dat over de generaties een toenemend aandeel Surinaams-Nederlandse jeugdigen in aanraking komt met de jeugdreclassering. Binnen de groep Turks-Nederlandse jeugdigen zien we dat de tweede generatie minder dan de eerste generatie in aanraking komt met de jeugdreclassering, maar dat voor de derde generatie het percentage weer toeneemt en gelijk is aan de eerste generatie. Dit zien we ook in de overige steden.

Autochtone jeugdigen komen het minst in aanraking met de jeugdreclassering. Dit zien we ook in de overige steden.

5

Gebruik van jeugdhulp per gebied in Amsterdam, naar herkomst en bijstand 2016

In deze paragraaf gaan we in op verschillen tussen groepen in gebruik van jeugdzorg/jeugdhulp in de 22 gebieden in Amsterdam voor het jaar 2016. We kijken hierbij naar twee herkomst(verzamel)groepen: autochtonen en niet-westers allochtonen. De lage aantallen gebruikers in absolute zin laten het niet toe verder onderscheid te maken.

Per vorm van jeugdzorg/jeugdhulp is steeds nagegaan hoe per gebied het gebruik in de verschillende herkomstgroepen zich verhoudt tot het gebruik onder alle jeugdigen in dat gebied. We gaan na of een bepaalde herkomstgroep meer of juist minder gebruik maakt van jeugdzorg dan gemiddeld. Hiertoe presenteren we per vorm van jeugdzorg/jeugdhulp voor alle gebieden de percentages voor het gebruik van autochtonen en niet-westers allochtonen jeugdigen en onderverdeeld in gebruik naar jeugdigen uit bijstandsgezinnen en jeugdigen niet uit bijstandsgezinnen.

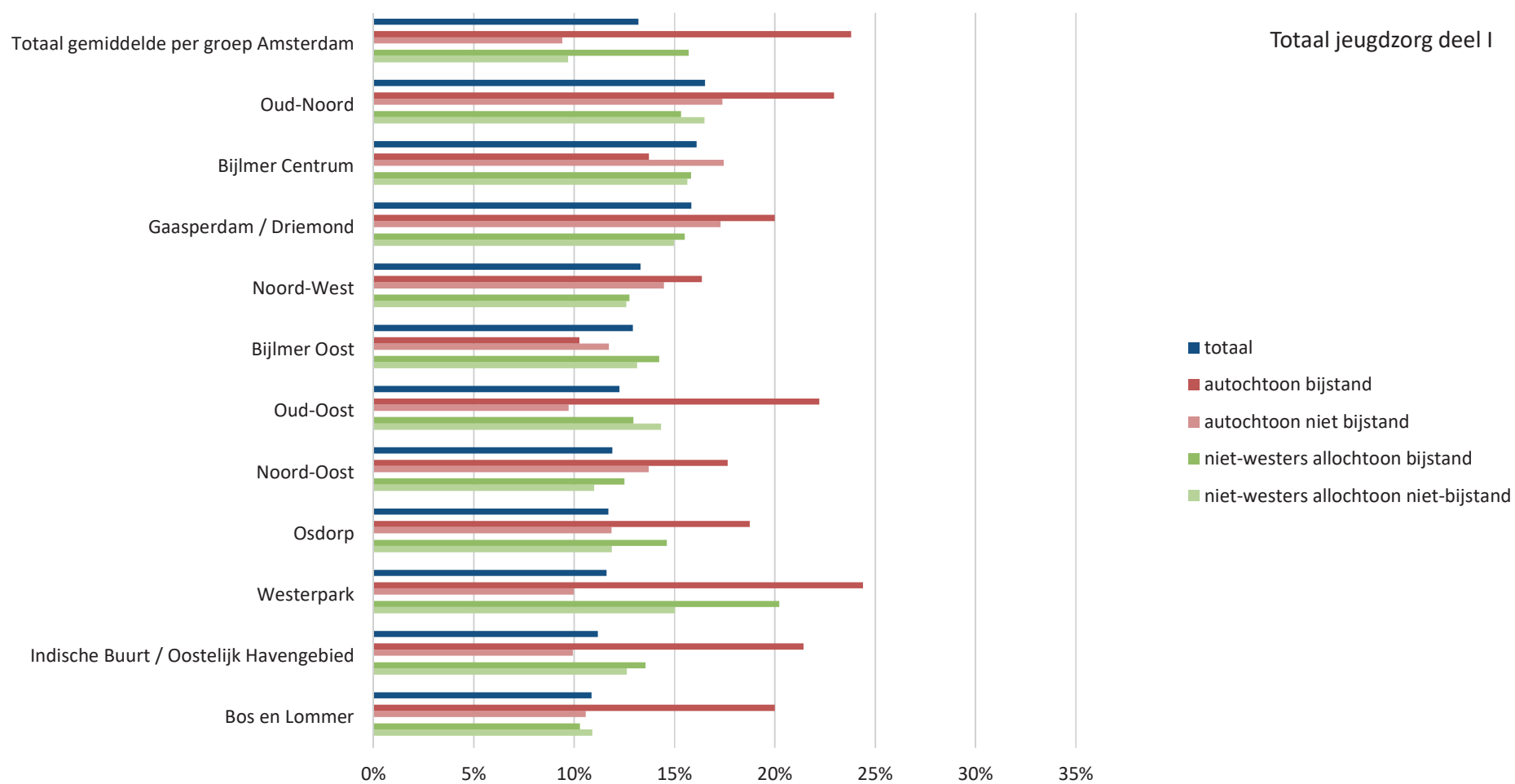
Bovenin elke grafiek zien we aan de hand van de drie verschillend gekleurde staafjes elke keer het totaal gemiddelde gebruik in Amsterdam weergegeven, onderverdeeld naar gebruik onder alle jeugdigen en het gebruik binnen de twee geselecteerde herkomstgroepen. Vervolgens zien we het gebruik weergegeven per gebied, waarbij het donkerblauwe staafje telkens het gemiddelde gebruik in dat gebied weergeeft. De groene staafjes geven het gebruik onder autochtone jeugdigen weer, waarbij het donkergroene staafje de jeugdigen in bijstandsgezinnen weerspiegelt en het lichtgroene staafje het gebruik van jeugdigen die niet in een bijstandsgezin opgroeien. Het gebruik onder niet-westers allochtone jeugdigen wordt weergegeven met de rode staafjes waarbij het donkerrode staafje de jeugdigen in bijstandsgezinnen weergeeft en het licht rode staafje het gebruik onder jeugdigen die niet in bijstandsgezinnen opgroeien.

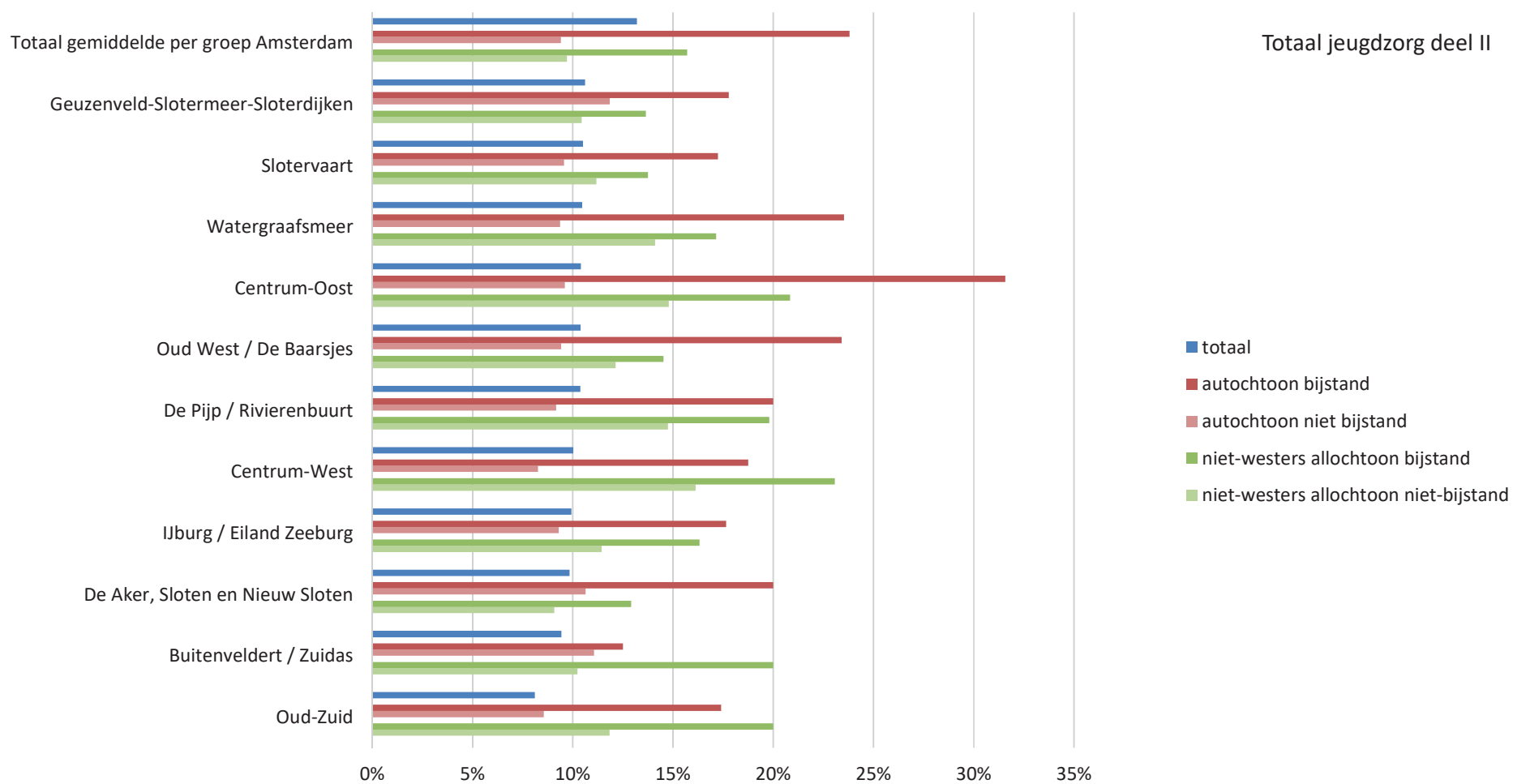
Steeds bespreken we eerst het hoogste en laagste gemiddelde gebruik in de 22 gebieden, vervolgens kijken we naar verschillen in gebruik tussen de herkomst(verzamel)groepen en zoomen we in op de factor bijstand.

5.1 Jeugdzorg totaal

- Wanneer we kijken naar het totale gebruik van enige vorm van jeugdzorg, zien we grote verschillen tussen de stadsgebieden. Het gemiddelde gebruik per gebied varieert tussen de 8,1% en 16,5%.
- In Oud-Zuid zien we het laagste gemiddelde gebruik, namelijk 8,1%.
- In Oud-Noord, Bijlmer Centrum, Gaasperdam/Driemond en West zijn er relatief veel jeugdigen met enige vorm van jeugdzorg (respectievelijk 16,5%, 16,1%, 15,8% en 13,3%).
- In een aantal gebieden zien we dat het gebruik onder *niet-westers allochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* fors hoger ligt dan onder de andere verzamelgroepen; bijvoorbeeld in Centrum-West (23,1%), Centrum-Oost (20,8%), Westerpark (20,2%), Buitenveldert/Zuidas en Oud-Zuid (beide 20%) en De Pijp/Rivierenbuurt (19,8%).
- In grote lijnen zien we dat het gebruik van enige vorm van jeugdzorg onder *autochtone jeugdigen uit niet-bijstandsgezinnen* in alle gebieden slechts weinig afwijkt van het gemiddelde totaal gebruik in de gebieden. Hoog gebruik zien we onder andere in Centrum-Oost (31,6%), Westerpark (24,4%) en Watergraafsmeer (23,5%) onder *autochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen*.

Figuur 1. Jeugdzorg totaal, gebruik per gebied, naar herkomst en bijstand, 2016

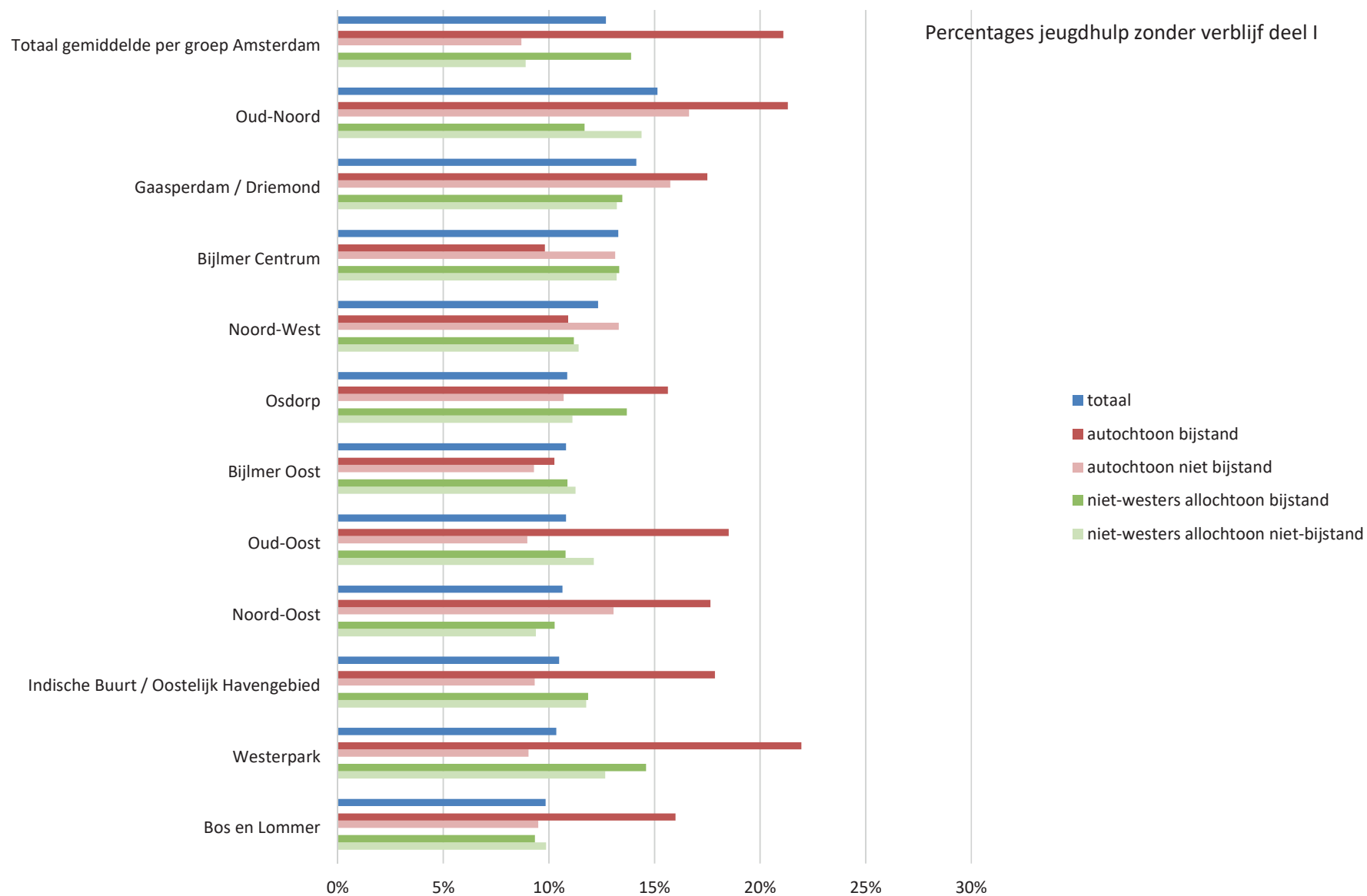

5.2 Jeugdhulp zonder verblijf

- Wanneer we kijken naar het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf, zien we in grote verschillen tussen de gebieden. Het aandeel jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp zonder verblijf varieert tussen de 7,6% en 15,1% van alle jeugdigen in het gebied.
- Oud-Zuid kent het laagste gebruik, namelijk 7,6%.
- In Oud-Noord (15,1%), Gaasperdam/Driemond (14,1%), Bijlmer Centrum (13,3%) en Noord-West (12,3%) zijn er relatief veel jeugdigen met jeugdhulp zonder verblijf.
- In een aantal gebieden zien we dat het gebruik onder *niet-westers allochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* (fors) hoger ligt dan onder de andere verzamelgroepen. Dit is het meest zichtbaar in de gebieden Buitenveldert/Zuidas (20%), Centrum-West (19,2%), De Pijp/Rivierenbuurt (17,7%) en Centrum-Oost (16,7%).
- In grote lijnen zien we dat het gebruik jeugdhulp zonder verblijf onder *autochtone jeugdigen niet uit bijstandsgezinnen* in alle gebieden slechts weinig afwijkt van het gemiddelde gebruik in de gebieden. Voor *autochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* zien we een hoger gebruik onder de verzamelgroepen; Centrum-Oost (26,3%), Westerprakt (22%) en Oud-Noord (21,3%).

Figuur 2. Jeugdhulp zonder verblijf, gebruik per gebied, naar herkomst en bijstand, 2016

Totaal gemiddelde per groep Amsterdam

Percentages jeugdhulp zonder verblijf deel II

Watergraafsmeer

Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken

De Pijp / Rivierenbuurt

Centrum-Oost

Oud West / De Baarsjes

Centrum-West

Buitenveldert / Zuidas

Slotervaart

De Aker, Sloten en Nieuw Sloten

IJburg / Eiland Zeeburg

Oud-Zuid

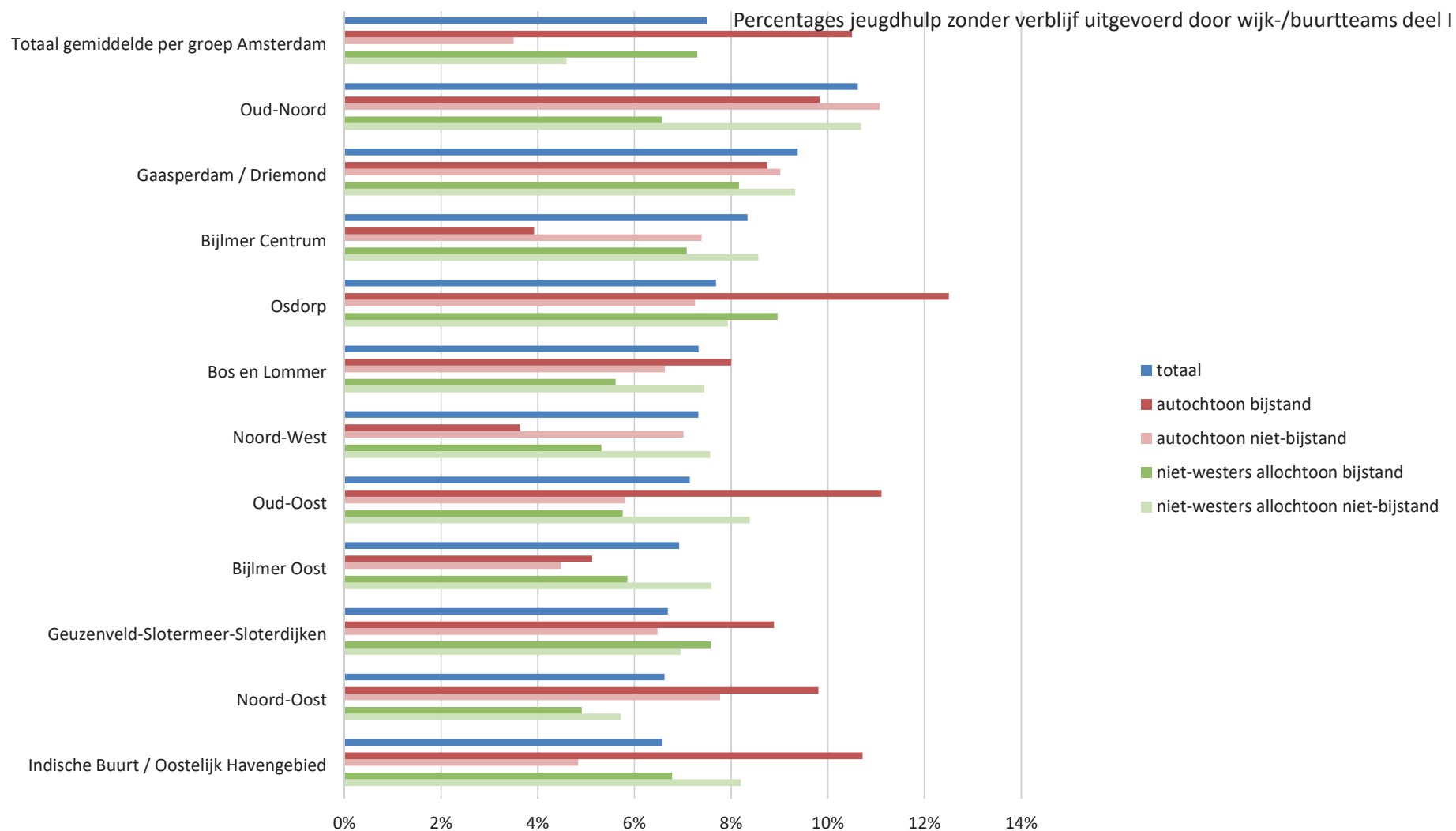
0% 5% 10% 15% 20% 25% 30%

- totaal
- autochtoon bijstand
- autochtoon niet bijstand
- niet-westers allochtoon bijstand
- niet-westers allochtoon niet-bijstand

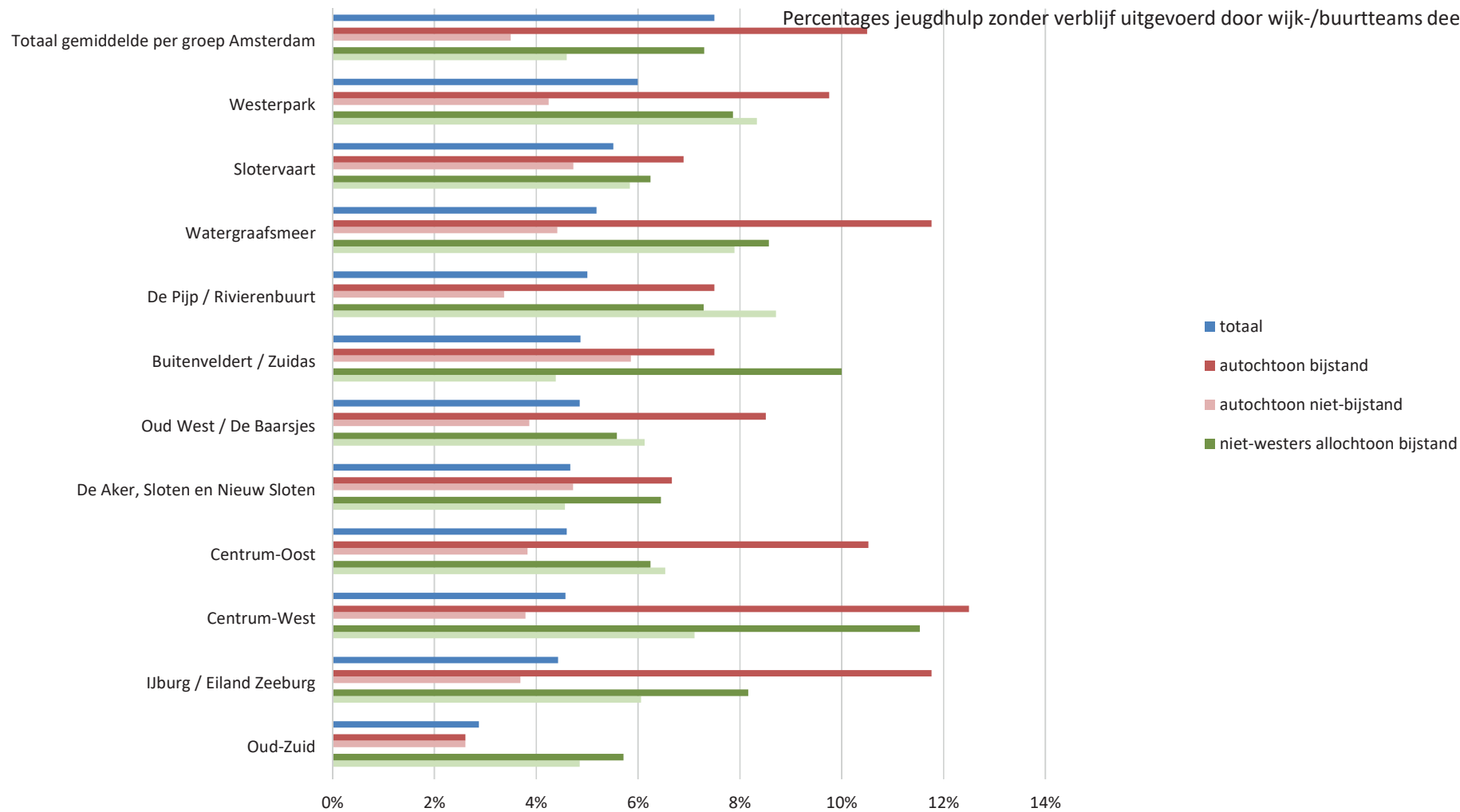
5.3 Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams

- Het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams varieert tussen de 2,9% en 10,6%.
- Oud-Zuid kent het laagste gebruik (2,9%), terwijl in Oud-Noord, Gaasperdam/Driemond en Bijlmer Centrum relatief veel jeugdigen zijn met jeugdhulp van wijk-/buurtteams (respectievelijk 10,6%, 9,4% en 8,3%).
- In een aantal gebieden ligt het gebruik onder *niet-westers allochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* hoger ligt dan onder de andere verzamelgroepen. Dit is het meest zichtbaar in de gebieden, Centrum-West (11,5%), Buitenveldert/Zuidas (10%) en Osdorp (9%).
- In grote lijnen zien we dat het gebruik jeugdhulp door wijk-/buurtteams onder *autochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* in een aantal gebieden lager is dan het gemiddelde gebruik in de gebieden. Dit zien we met name in de gebieden Gaasperdam/Driemond, Bijlmer-Oost, Bijlmer Centrum, Noord-West en Oud-Zuid.

Figuur 3. Jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams, gebruik per gebied, naar herkomst en bijstand, 2016

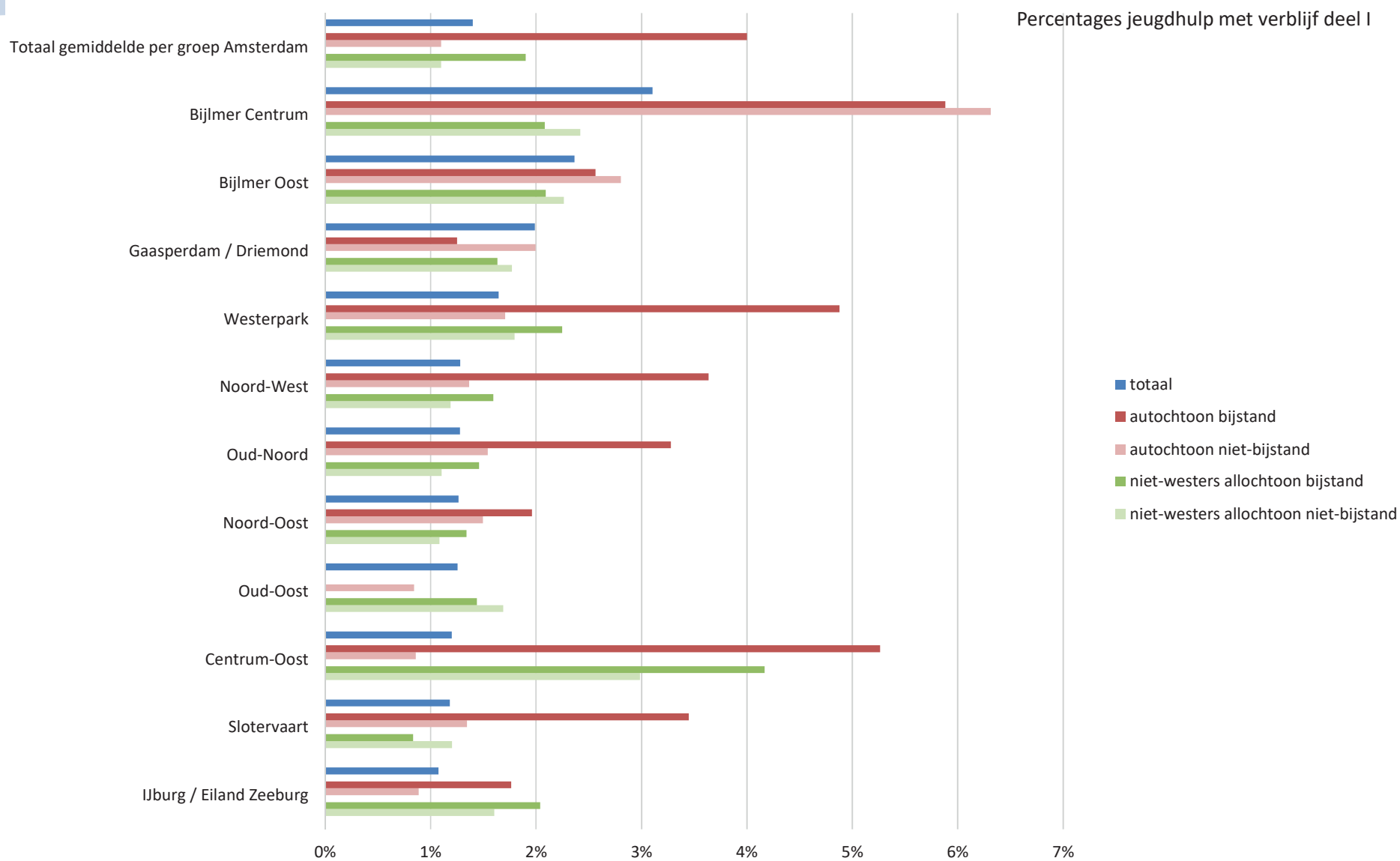
Percentages jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams deel II

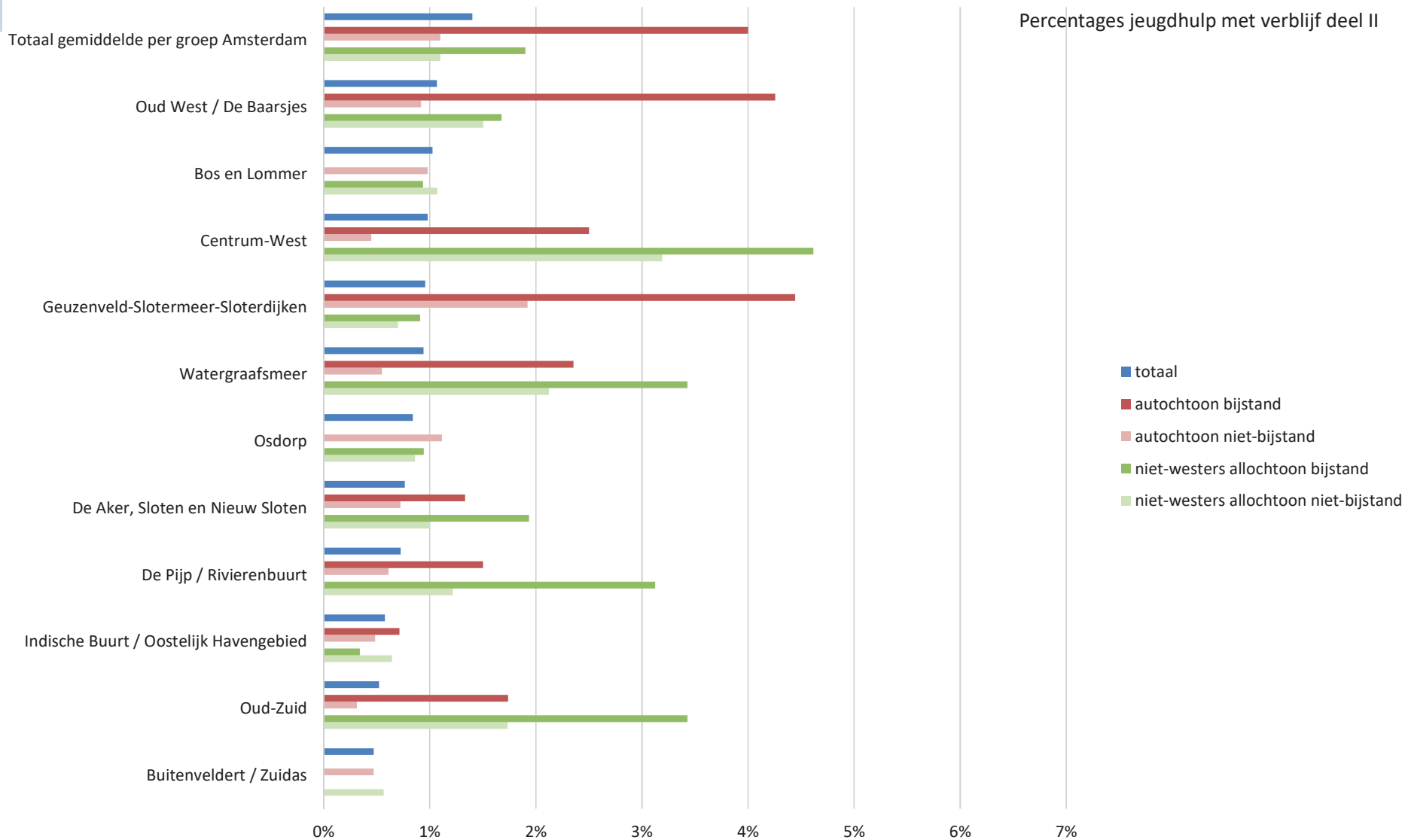

5.4 Jeugdhulp met verblijf

- Opvallend is dat in de onderstaande figuren en ook hierna bij jeugdbescherming en –reclassering er een ander beeld naar voren komt dan in de hiervoor gepresenteerde gegevens per gebied.
- Het gebruik van jeugdhulp met verblijf varieert tussen de 0,5% en 3,1%.
- Oud-Zuid en Buitenveldert/Zuidas kennen het laagste gebruik, namelijk 0,5%.
- In Bijlmer-Centrum, Bijlmer-Oost en Gaasperdam/Driemond maken relatief veel jeugdigen gebruik van jeugdhulp met verblijf (respectievelijk 3,1%, 2,4% en 2%).
- In een aantal gebieden ligt het gebruik onder *niet-westers allochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* (fors) hoger dan onder de andere verzamelgroepen. Dit is het meest zichtbaar in de gebieden Centrum-West en Centrum-Oost.
- In grote lijnen zien we dat het gebruik jeugdhulp met verblijf onder *autochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* in een aantal gebieden afwijkt van het gemiddelde gebruik in de gebieden. Dit geldt het sterkst in het gebied Bijlmer-Centrum en Centrum-Oost.

Figuur 4. Jeugdhulp met verblijf, gebruik per gebied, naar herkomst en bijstand, 2016

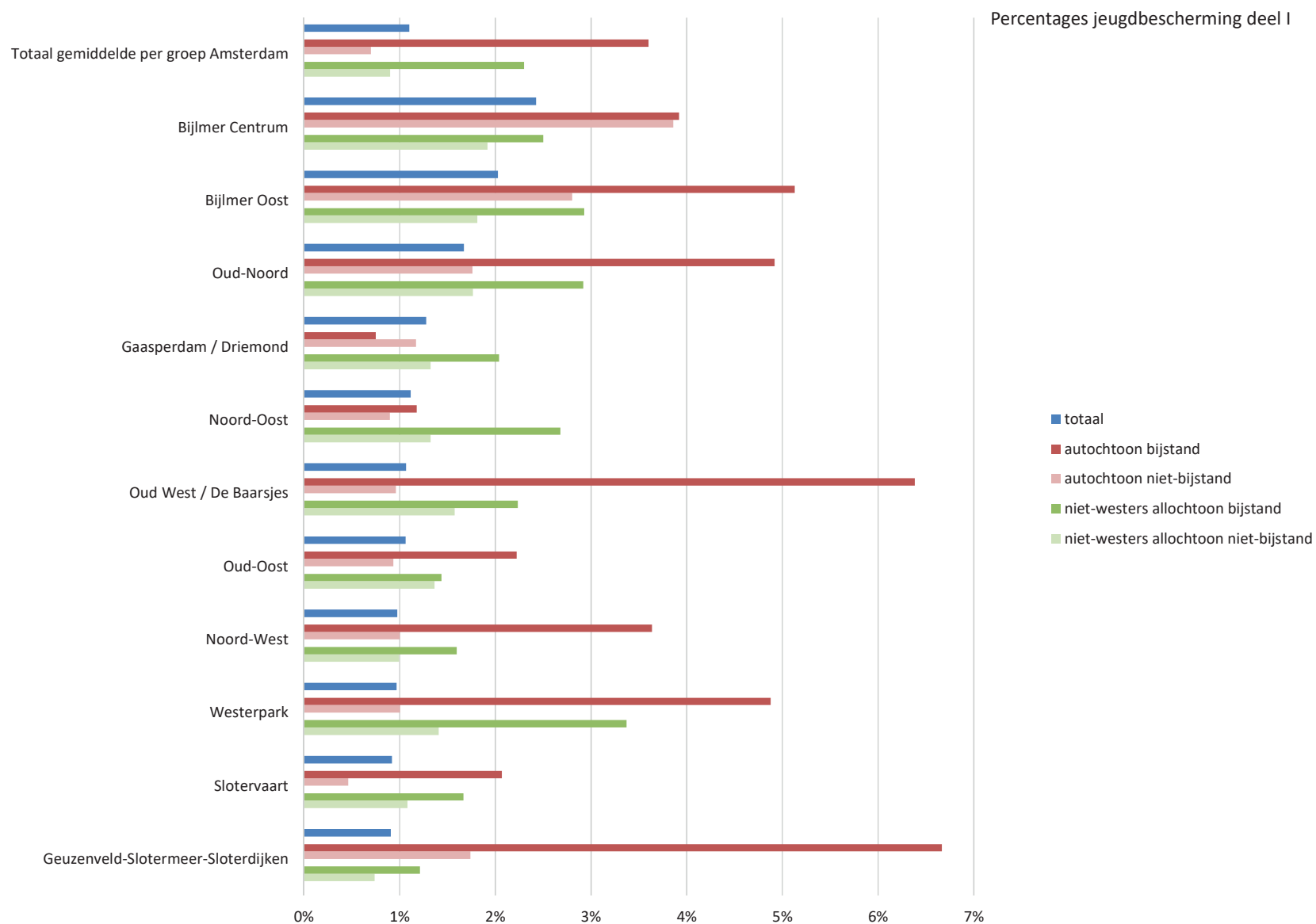

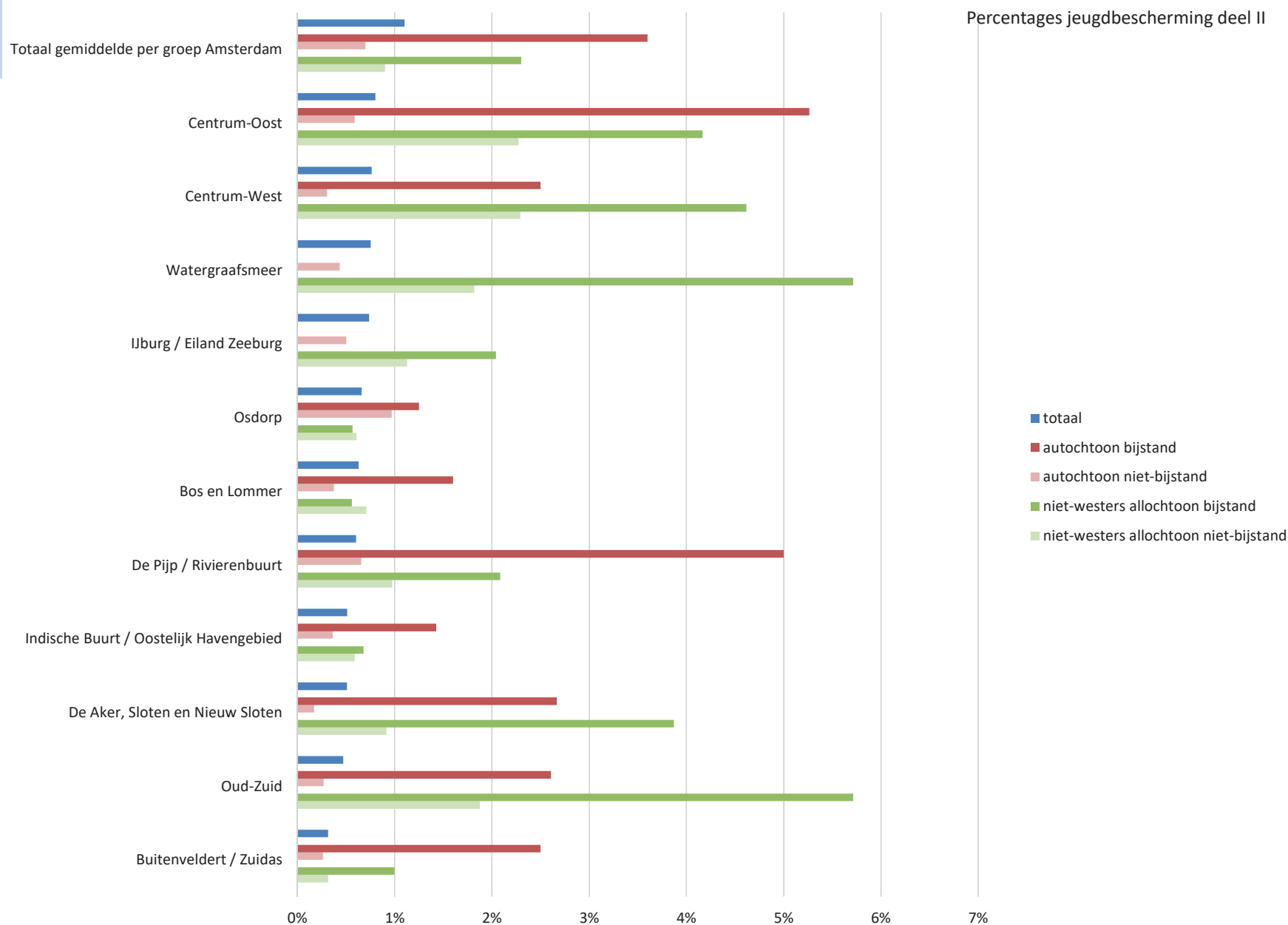
5.5 Jeugdbescherming

- Het aandeel jeugdigen met een maatregel jeugdbescherming varieert tussen de 0,3% en 2,4%.
- In Buitenveldert/Zuidas is dit aandeel het laagst, namelijk 0,3%.
- In Bijlmer Centrum (2,4%), Bijlmer Oost (2%) en Oud-Noord (1,7%) zijn er relatief veel jeugdigen met jeugdbescherming.
- In een aantal gebieden ligt het gebruik onder *niet-westers allochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* hoger, het meest zichtbaar in Watergraafsmeer, Oud-Zuid, Centrum-Oost en Centrum-West.
- Het aandeel *autochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* met een maatregel jeugdbescherming ligt met name hoog in de gebieden Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken (6,7%), Oud West/De Baarsjes (6,4%) en Centrum-Oost (5,3%).

Figuur 5. Maatregelen jeugdbescherming, per gebied, naar herkomst en bijstand, 2016

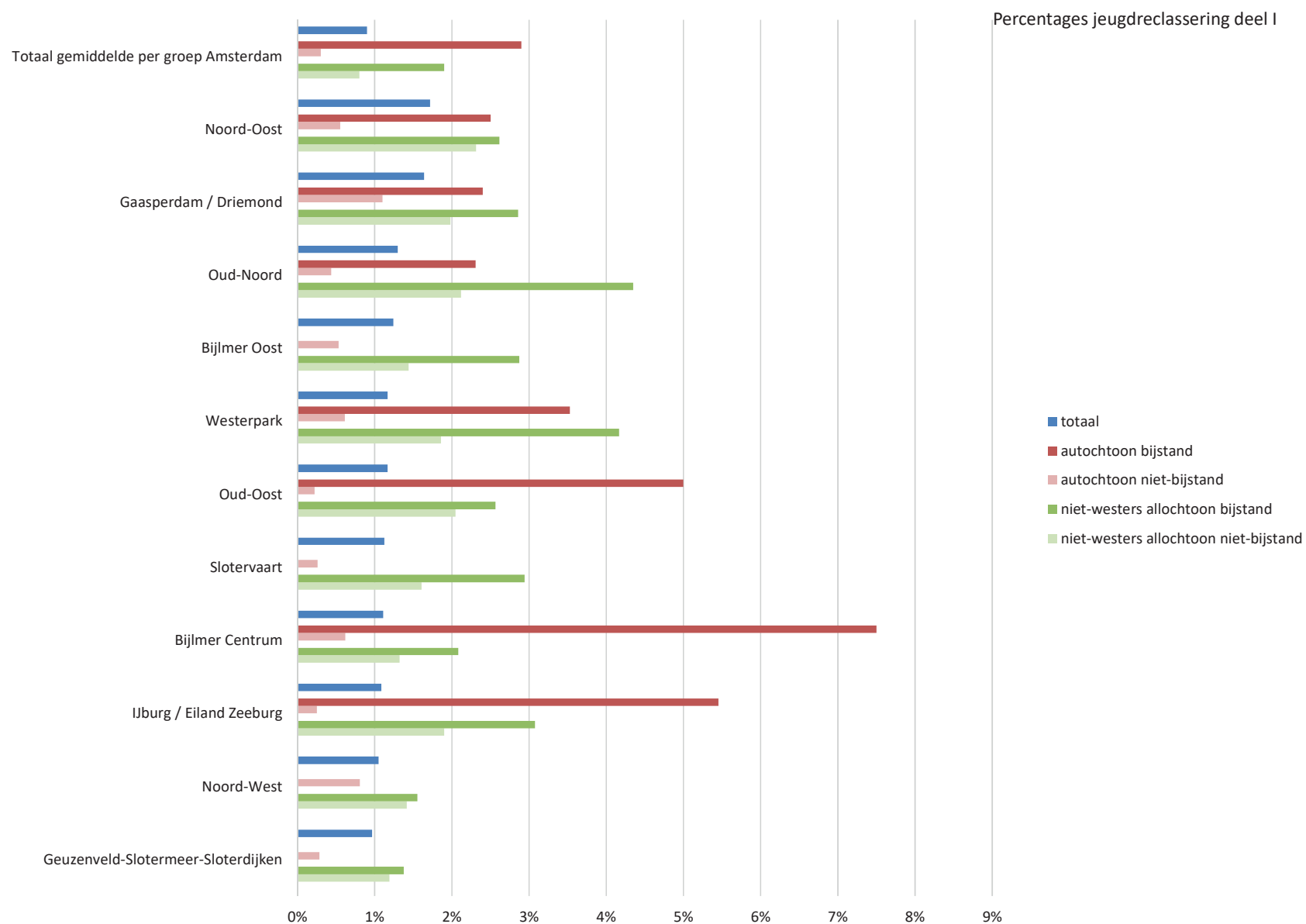
Percentages jeugdbescherming deel II

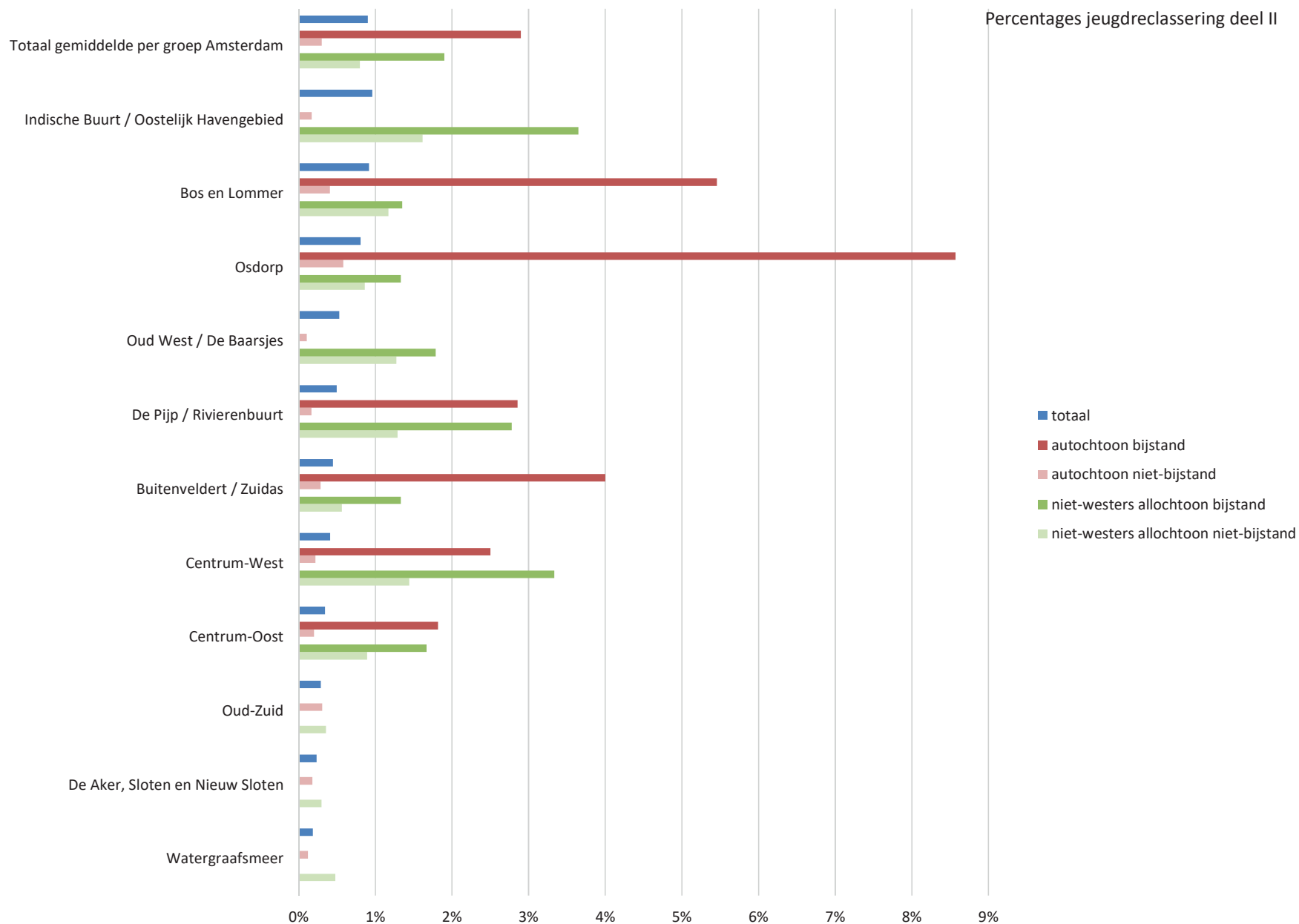

Jeugdreclassering

- Het aandeel jeugdigen met een maatregel jeugdreclassering varieert in de 22 gebieden tussen de 0,2% en 1,7%.
- In Watergraafsmere is het aandeel het laagst met 0,2%.
- In Noord-Oost (1,7%) en Gaasperdam/Driemond (1,6%) maken gemiddeld de meeste jeugdigen gebruik van de jeugdreclassering.
- Voor bijna alle gebieden geldt dat *autochtone jongeren* het minst met deze maatregel te maken krijgen. Het aandeel *autochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* die te maken hebben met deze maatregel bevinden is relatief hoog in Bijlmer Centrum en Osdorp.
- Jeugdigen van *niet-westers allochtone herkomst* komen het meest met deze maatregel in aanraking. Het aandeel *niet-westers allochtone jeugdigen uit bijstandsgezinnen* is relatief hoog in Oud-Noord, Indische Buurt/Oostelijk Havengebied en Westerpark.

Figuur 6. Maatregelen jeugdreclassering, per gebied, naar herkomst en bijstand, 2016

6 Samenvatting en conclusies

In deze samenvatting en conclusies schetsen we eerst het globale beeld van het gebruik van jeugdzorg naar herkomst en geven we een antwoord op de vraag of het iets uitmaakt of jeugdigen al dan niet opgroeien in een bijstandsgezin en tot welke migratiegeneratie zij behoren. Ook kijken we kort naar opmerkelijke verschillen tussen de gebieden in Amsterdam. Daarna schetsen we het beeld per herkomstgroep en gaan we in op mogelijke verklaringen.

6.1 Globaal beeld

In 2016 maakte 13,8% van de Amsterdamse jeugdigen gebruik van jeugdzorg. Dat is iets meer dan in Rotterdam en iets minder dan in Den Haag en Utrecht. Dit patroon zien we terug bij de jeugdhulp zonder verblijf, ook die uitgevoerd door wijk-/buurtteams. Bij jeugdhulp met verblijf en jeugdreclassering zien we een omgekeerd patroon: in Rotterdam het hoogst, dan Amsterdam, en het laagst in Utrecht en Den Haag. Het aandeel jeugdigen met een maatregel jeugdbescherming ligt in Amsterdam met 1,1% rond het niveau van Utrecht en Den Haag; in Rotterdam is het bijna twee keer zo hoog.

In Amsterdam maakten jeugdigen met een Turkse migratieachtergrond minder dan gemiddeld gebruik van jeugdzorg. Bij jeugdigen met een Antilliaanse en een Surinaamse migratieachtergrond zien we een hoger dan gemiddeld gebruik. Bij de andere onderscheiden groepen ligt het gebruik rond het gemiddelde. Dit beeld zien we terug bij de jeugdhulp zonder verblijf, maar niet bij de jeugdhulp door wijkteams (met de kanttekening dat we daar van ruim een derde van de Amsterdamse gebruikers de herkomst niet kennen). Ook in de jeugdhulp met verblijf zien we het eerder geschetste beeld, maar zijn de verschillen bij de Turkse, Antilliaanse en Surinaamse groep relatief veel groter. Ook zijn jeugdigen met een Marokkaanse migratieachtergrond ondervertegenwoordigd onder gebruikers van jeugdhulp met verblijf. Dit beeld van jeugdhulp met verblijf komt overeen met het beeld van de jeugdbescherming. De jeugdreclassering laat een

ander beeld zien. Autochtone en westers-allochtonen jeugdigen hebben veel minder dan gemiddeld te maken met een maatregel jeugdreclassering, de Turkse groep zit rond het gemiddelde, en de Marokkaanse, Antilliaanse en Surinaamse groep zitten boven het gemiddelde.

Het globale beeld in Amsterdam komt in grote lijnen overeen met dat in Rotterdam en Den Haag. Utrecht laat een wat ander beeld zien, waarin voor de totale jeugdzorg het gebruik van de Turkse groep gemiddeld is, dat van de Marokkaanse, Surinaamse en overig niet-westerse groep bovengemiddeld, evenals dat van de Antilliaanse groep – maar bij deze laatste groep minder geprononceerd van in Amsterdam. Het lijkt erop dat dit andersoortige beeld in Utrecht vooral samenhangt met het afwijkende gebruikspatroon van jeugdhulp door wijk-/buurtteams: in Utrecht maken alle niet-westerse groepen hier meer dan gemiddeld gebruik van, en de autochtone groep juist minder. Datzelfde geldt voor de jeugdbescherming.

6.2 De factor bijstand

Het is bekend dat het opgroeien in een bijstandsgezin de kans op het gebruik van jeugdzorg aanzienlijk vergroot. De vraag is of die kans voor de verschillende herkomstgroepen in dezelfde mate wordt verhoogd. In Amsterdam zien we dat in 2016 10% van de jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin gebruik maakt van jeugdzorg, tegen 18% onder jeugdigen die wel opgroeien in een bijstandsgezin. Het jeugdzorggebruik onder jeugdigen in een bijstandsgezin is dus een factor 1,8 hoger dan onder jeugdigen niet in een bijstandsgezin. Deze factor is evenwel fors hoger (ruim boven de 2) als we alleen kijken naar de autochtone en westers-allochtonen groep, en lager in vooral de Surinaamse, Antilliaanse en overig niet-westerse groep (circa 1,5) en ook in de Turkse groep (1,7). Hetzelfde beeld zien we globaal ook bij de categorie jeugdhulp zonder verblijf en bij de subcategorie daarvan, jeugdhulp door wijk-/buurtteams – waarbij de

verschillen in deze laatste categorie nog wat pregnanter zijn (met ook hier de kanttekening dat we daar van ruim een derde van de Amsterdamse gebruikers de herkomst niet kennen). Ook bij jeugdhulp met verblijf is de verschilfactor bij de autochtone groep fors hoger dan bij andere groepen. De grootste verschillen zien we evenwel bij de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Daar is in het algemeen het verschil tussen jeugdigen wel en niet in een bijstandsgezin groot (factor 3,1 bij jeugdbescherming en 4,3 bij jeugdreclassering). Bij de autochtone en westers-allochtone groep is deze fors hoger (respectievelijk factor 5,1 en 4,6 bij jeugdbescherming en 9,7 en 4,7 bij jeugdreclassering).

De Amsterdamse verschillen in jeugdzorggebruik tussen jeugdigen die wel en niet opgroeien in een bijstandsgezin zien we in grote lijnen ook terug in Rotterdam en Den Haag. Er is evenwel een opvallend verschil bij het gebruik van jeugdhulp door wijk-/buurtteams. Hier zijn de verschillen in Amsterdam voor alle groepen kleiner dan in Rotterdam en Den Haag. Ook bij jeugdhulp met verblijf zien we op dit punt verschillen tussen Amsterdam enerzijds en Rotterdam en Den Haag anderzijds. Het meest in het oog springt dat in Amsterdam het verschil tussen jeugdigen wel en niet in bijstandsg gezinnen groter is dan in Rotterdam en Den Haag. Utrecht valt in algemene zin op. Hier is het verschil tussen jeugdigen die wel en niet opgroeien in een bijstandsgezin in bijna alle categorieën groter dan in de andere drie steden. Uitzondering is de categorie jeugdzorg met verblijf.

6.3 De factor migratiegeneratie

Maakt het voor het gebruik van jeugdzorg uit tot welke migratiegeneratie een jeugdige behoort? Om die vraag te beantwoorden hebben we de verschillen tussen jeugdigen met een migratieachtergrond van de eerste, tweede en derde generatie met elkaar vergeleken. Traditioneel worden analyses naar herkomst beperkt tot de eerste en tweede generatie, hetgeen samenhangt met de CBS-definitie van het begrip allochtonen. Ook in de hiervoor besproken analyses gaat het om alleen de eerste en tweede generatie. Toevoeging van de categorie derde generatie impliceert dat de groep autochtonen kleiner wordt. Bij onderscheid naar alleen eerste en tweede generatie worden jeugdigen met een derde-generatie migratieachtergrond immers tot de autochtone groep gerekend.

In het gebruik van enige vorm van jeugdzorg zien we in het algemeen dat het gebruik met het toenemen van de generaties afneemt. De groep overig niet-westers vormt de uitzondering. Ook zien we dat bij de meeste groepen het verschil in gebruik tussen de eerste en tweede generatie groter is dan het verschil tussen tweede en derde generatie, met ook hier de groep overig niet-westers als uitzondering. Vooral jeugdigen met een eerste migratieachtergrond van Antilliaanse, Surinaamse en in mindere mate ook Marokkaanse herkomst kennen een relatief zeer hoog gebruik van jeugdzorg, los van de vraag of zij wel of niet opgroeien in een bijstandsgezin. Bij de Antilliaanse en Surinaamse groep geldt dit voor jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming, maar dan vooral de jeugdigen van de eerste generatie die niet opgroeien in een bijstandsgezin. Bij de Antilliaanse, Surinaamse en Marokkaanse groep is ook het relatief hoge gebruik van jeugdhulp door wijk- en buurtteams een factor. Bij de Marokkaanse groep valt het relatief hoge gebruik van jeugdreclassering op, in het bijzonder van jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin.

Het algemene patroon (afname met de generaties, verschil eerste en tweede groter dan tweede en derde) zien we zowel bij jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin als bij jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin. Opmerkelijk is dat we bij het gebruik van jeugdhulp door wijk-buurtteams een wat ander beeld zien (en daarmee ook bij het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf). Daar zien we het algemene patroon wel bij de Marokkaanse en Antilliaanse groep, maar niet of veel minder geprononceerd bij de Turkse, Surinaamse en overig niet-westerse groep. Ook bij de jeugdbescherming zien we een ander patroon: wel het algemene beeld bij de Surinaamse en Antilliaanse groep, maar hele andere beelden bij de Turkse en overig niet-westerse groep, en in mindere mate bij de Marokkaanse groep. Bij de jeugdreclassering zien we geen of veel minder verschillen tussen de generaties.

In de andere steden zien wij bij het gebruik van de totale jeugdzorg ook een afname in het gebruik van de eerste naar de tweede generatie, maar niet of veel minder van de tweede naar de derde generatie.

6.4 Verschillen tussen de 22 gebieden in Amsterdam

Er zijn grote verschillen in het gebruik van jeugdzorg tussen de 22 gebieden in Amsterdam. In het gebruik van jeugdzorg totaal steken de gebruikspercentages in Oud-Noord, Bijlmer Centrum en Gaasperdam/Driemond ruim boven het Amsterdamse gemiddelde van 13,2% uit. We zien dit ook terug als we specifiek kijken naar jeugdhulp zonder verblijf en de subcategorie daarvan, jeugdhulp door wijk- en buurtteams. Bij jeugdhulp met verblijf komen ook andere gebieden naar boven met een relatief hoog gebruik: Bijlmer Oost en Westerpark. Oud-Noord scoort hier rond het Amsterdamse gemiddelde. Jeugdbeschermingsmaatregelen komen relatief het meest voor in Bijlmer Centrum, Bijlmer Oost en Oud-Noord, jeugdreclasseringsmaatregelen in Noord-Oost, Gaasperdam/Driemond en Oud-Noord.

De gebieden Oud-Zuid, Buitenveldert/Zuidas, De Aker, Sloten en Nieuw Sloten en IJburg/Eiland Zeeburg kennen relatief het laagste aandeel jeugdigen dat gebruikt maakt van enige vorm van jeugdzorg. Dezelfde gebieden zien we samen met Slotervaart als 'kleingebruikers' terug bij jeugdhulp zonder verblijf. Bij de jeugdhulp door wijk- en buurtteams verandert het beeld: hier vallen naast Oud-Zuid, De Aker, Sloten en Nieuw Sloten en IJburg/Eiland Zeeburg de gebieden Centrum-West en Centrum-Oost op door een relatief laag gebruik. Bij jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming kennen naast Oud-Zuid, Buitenveldert/Zuidas en De Aker, Sloten en Nieuw Sloten ook Indische Buurt/Oostelijk Havengebied en De Pijp/Rivierenbuurt een relatief laag gebruik. Jeugdreclasseringsmaatregelen komen het minst vaak voor in Watergraafsmeer, De Aker, Sloten en Nieuw Sloten, Oud-Zuid en Centrum-Oost.

In een aantal gebieden springt het hoge gebruik van jeugdzorg door **autochtone jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin** in het oog: Centrum-Oost, Westerpark, Oud-Noord en Oud-Oost. Dit zijn ook de vier gebieden die in deze groep het hoogste gebruik in jeugdhulp zonder verblijf kennen. Bij de jeugdhulp door wijk-buurtteams komen evenwel andere gebieden boven met het hoogste gebruik in deze groep: Centrum-West, Osdorp, IJburg/Eiland Zeeburg en Watergraafsmeer. Bij jeugdhulp met verblijf steekt het gebruik binnen deze groep autochtone jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin in Bijlmer Centrum, Centrum-Oost en Westerpark eruit. In de jeugd-

bescherming gaat het weer om andere gebieden: Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken, Oud West/De Baarsjes, Centrum-Oost en De Pijp-Rivierenbuurt. Bij de jeugdreclassering springen Bijlmer Centrum, IJburg/Eiland Zeeburg en Osdorp eruit.

Het gebruik van autochtone **jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin** laat zich heel globaal vergelijken met het gebruik van de totale groep Amsterdamse jeugdigen.

Het gebruik van jeugdzorg door **niet-westers allochtone jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin** is relatief het hoogst in Centrum-West, Centrum-Oost en Westerpark. Het gebruik is relatief laag in Bos en Lommer, Noord-Oost en Noord-West. Het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf in deze groep is relatief het hoogst in Buitenveldert/Zuidas, Centrum-West, De Pijp/Rivierenbuurt en Centrum-Oost, en het laagst in Bos en Lommer, De Aker, Sloten en Nieuw Sloten en Noord-Oost. Bij jeugdhulp door wijkteams is het gebruik binnen deze groep het hoogst in Centrum-West, Buitenveldert/Zuidas en Osdorp, en het laagst in Noord-Oost, Noord-West, Bos en Lommer en Oud-West/De Baarsjes. Van jeugdhulp met verblijf wordt binnen deze groep relatief het meest gebruik gemaakt in Centrum-West, Centrum-Oost, Watergraafsmeer en Buitenveldert/Zuidas, en het minst in Indische Buurt/Oostelijk Havengebied en Slotervaart. Wat betreft jeugdbeschermingsmaatregelen springen in deze groep Oud-Zuid, Watergraafsmeer en Centrum-West eruit met een relatief hoog gebruik, terwijl het gebruik in Bos en Lommer, Osdorp en Indische Buurt/Oostelijk Havengebied relatief laag is. Tot slot de jeugdreclassering: het gebruik hiervan door niet-westers allochtone jeugdigen die opgroeien in een bijstandsgezin is relatief hoog in Oud-Noord, Westerpark en Indische Buurt/Oostelijk Havengebied, en relatief laag in Osdorp, Buitenveldert/Zuidas, Bos en Lommer en Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken.

Het gebruik van jeugdzorg door **niet-westers allochtone jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin** is relatief hoog in Oud-Noord, Centrum-West en Bijlmer-Centrum, en relatief laag in De Aker, Sloten en Nieuw Sloten, Buitenveldert/Zuidas en Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken. Het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf in deze groep is relatief het hoogst in Oud-Noord, De Pijp/Rivierenbuurt, Bijlmer Centrum en Centrum-West, en het laagst in De Aker, Sloten en Nieuw Sloten, Noord-Oost en

Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken. Bij jeugdhulp door wijkteams is het gebruik binnen deze groep het hoogst in Oud-Noord, Gaasperdam/Driemond en De Pijp/Rivierenbuurt, en het laagst in Buitenveldert/Zuidas, De Aker, Sloten en Nieuw Sloten en Oud-Zuid. Van jeugdhulp met verblijf wordt binnen deze groep relatief het meest gebruik gemaakt in Centrum-West, Centrum-Oost en Bijlmer Centrum, en het minst in Buitenveldert/Zuidas, Indische Buurt/Oostelijk Havengebied en Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken. Wat betreft jeugdbeschermingsmaatregelen springen in deze groep Centrum-Oost, Centrum-West, Bijlmer Centrum en Oud-Zuid eruit met een relatief hoog gebruik, terwijl het gebruik in Buitenveldert/Zuidas, Osdorp en Indische Buurt/Oostelijk Havengebied relatief laag is. Tot slot de jeugdreclassering: het gebruik hiervan door niet-westers allochtone jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin is relatief hoog in Noord-Oost, Oud-Noord en Gaasperdam/Driemond, en relatief laag in De Aker, Sloten en Nieuw Sloten, Oud-Zuid en Watergraafsmeer.

6.5 Gebruik per herkomstgroep en mogelijke verklaringen

Er zijn verschillende factoren die de kans op opvoed- en opgroei-problematiek en het gebruik van jeugdhulp en jeugdzorg verklaren. Het gaat bijvoorbeeld om een laag opleidingsniveau, voortijdig schoolverlaten, chronische ziekte of het gebruik van verslavende middelen, het opgroeien in een gezin met laagopgeleide ouders of in een arm of eenoudergezin. Ook zijn er factoren aan de aanbodkant die een rol spelen. Bijlage 8 bevat een overzicht van deze verklaringen. Deze verklaringen gebruiken we in deze paragraaf om de omvang van het gebruik per herkomstgroep te duiden en te verklaren.

Gebruik door jeugdigen van Antilliaanse herkomst

Onder jeugdigen van Antilliaanse afkomst in Amsterdam zien we dat er sprake is van een fors hoger gebruik dan in andere herkomstgroepen. Dit geldt voor alle onderscheiden vormen van jeugdzorg, maar het sterkst bij de zwaardere vormen jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming. Ook onder Antilliaanse jeugdigen is het gebruik van jeugdzorg groter bij het opgroeien in een bijstandsgezin, maar deze factor weegt minder dan bij autochtone jeugdigen. In het geval van jeugdhulp door wijk-/buurtteams en jeugdhulp met verblijf weegt de factor relatief weinig. Het gebruik door Antilliaanse jeugdigen

verschilt sterk tussen de generaties, vooral bij jeugdhulp door wijk-/buurtteams en jeugdhulp met verblijf, maar wat minder bij jeugdbescherming en jeugdreclassering. Er is het nodige bekend over factoren die van invloed zijn en een rol spelen in dit relatief hoge gebruik van de meeste vormen van jeugdzorg (afkomstig uit Gilsing et al., 2015):

- Het opleidingsniveau van Antilliaanse jeugdigen is gemiddeld lager ten opzichte van alle jeugdigen (De Boom et al., 2014; Van den Berg, Bellaart & Yar, 2015).
- Niet vaker gescheiden ouders, maar wel groeien Antilliaanse jeugdigen veel vaker op in een eenoudergezin (37% tegen 14% alle jeugdigen) (landelijke jeugdmonitor 2015, CBS).
- Relatief veel voortijdig schoolverlaters. Van alle jongeren die voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs volgen is 4,3 procent een nieuwe voortijdig schoolverlater. Van de Antilliaans-Nederlandse jongeren heeft 8,2 procent de school voortijdig verlaten (2013) (Risbo 2013).
- Relatief veel werkzoekenden en mensen met uitkering in vergelijking met de totale bevolking: 12,4 resp. 14,9% tegen 6,8% resp. 6% onder alle volwassenen (Risbo 2013).
- Antilliaanse jeugdigen hebben relatief vaak emotionele en gedragsproblematiek, vaker last van hyperactiviteit, aandachttekort en problemen met leeftijdgenoten (SCP, 2010a; Gezondheidsraad, 2012).
- Minder probleemherkenning bij ouders en jongeren (Verhulp et al., 2013).
- Gaan vaker naar de huisarts met psychische problemen dan autochtone jeugdigen, jongens meer dan meisjes. Huisarts stelt twee keer zo vaak diagnose van psychische aard (Gezondheidsraad, 2012).
- Antilliaanse ouders zijn vaker op zoek naar hulp of advies bij opvoeding en hebben relatief vaak een negatieve opvoedbeleving gevoel het niet aan te kunnen, het niet in de hand te hebben) (SCP, 2010a).
- Antilliaanse jongeren zijn vaak vanaf de eilanden zonder ouders naar Nederland gekomen; zij missen ondersteuning van ouders en een eigen netwerk. Niet

zelden geldt voor deze dat zij op de Antillen al opgroeiden in problematische omstandigheden in hun leefomgevingen/of gezin (Steketee e.a. 2003).

- Antilliaanse jeugdigen worden veel vaker dan gemiddeld verdacht van een delict (De Boom, Van Wensveen, Hermus, Weltevrede & Van San, 2014). Relatief vaak verdacht van delict: 13,9% van alle Antilliaanse 12-17-jarigen werd in de periode 2008-2012 verdacht, tegen 6,1% van alle jeugdigen.

Gebruik door jeugdigen van Marokkaanse herkomst

Het gebruik van jeugdzorgvoorzieningen onder jeugdigen van Marokkaanse herkomst ligt in Amsterdam bijna op het gemiddelde. Dit zien we terug bij het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf en jeugdhulp door wijk-/buurtteams. Bij jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming is het gebruik lager dan gemiddeld, terwijl het bij jeugdreclassering een stuk hoger is dan gemiddeld. De factor bijstand maakt verschil: het vergroot de kans op het gebruik van jeugdhulp, maar veel minder dan onder autochtone jeugdigen. Het gebruik door Marokkaanse jeugdigen verschilt sterk tussen de generaties, waarbij de jeugdbescherming een uitzondering vormt.

Hieronder verschillende factoren die van invloed zijn en een rol spelen in het gebruik van jeugdzorg door jeugdigen van Marokkaanse herkomst (ontleend aan Gilsing et al., 2015):

- Opleidingsniveau jeugdigen gemiddeld lager (36,2% in vmbo tegen 26% alle jeugdigen).
- Ouders van Marokkaanse jeugdigen zijn minder vaak gescheiden maar groeien wel iets vaker op in een eenoudergezin.
- Onder jeugdigen van Marokkaanse herkomst komt voortijdig schoolverlaten wat meer dan gemiddeld voor.
- Er is relatief vaak sprake van werkloosheid en uitkeringsgezinnen (De Boom et al., 2014; Van den Berg et al., 2015).
- Bij jeugdigen met een Marokkaanse achtergrond komen minder vaak emotionele problemen dan onder alle jeugdigen.

- Zij hebben minder vaak last van hyperactiviteit of aandachttekort, maar wel weer vaker problemen met leeftijdgenoten (SCP, 2010a).
- Relatief hoge prevalentie gedragsproblemen bij jongens, vooral gerapporteerd door leerkrachten en minder door ouders en jongeren zelf.
- Meisjes met een Marokkaanse achtergrond melden minder vaak dan meisjes met een Nederlandse achtergrond suïcidaal gedrag. Jongens met een Marokkaanse achtergrond hebben daarentegen relatief vaak gedragsproblemen, in ieder geval volgens leerkrachten (Gezondheidsraad, 2012).
- Ouders met een Marokkaanse achtergrond hebben gemiddeld een minder positieve opvoedbeleving, maar maken minder vaak gebruik van (formele) opvoedingsondersteuning (SCP, 2010a).
- Marokkaanse jeugdigen worden veel vaker dan gemiddeld verdacht van een delict.
- Minder probleemherkenning bij ouders en jongeren (Verhulp et al., 2013).
- Minder ideeën over wat de problemen kan hebben veroorzaakt (Pels et al., 2013).
- Passievere houding en minder actiegeneigdheid bij internaliserende problemen (Pels et al., 2013).
- Relatief meer angst te hebben voor de hulpverlening (Pels et al., 2013).
- Relatief vaak een slechte relatie met de mentor, hetgeen een risico is i.v.m. signalering en doorgeleiding naar hulp.
- Ondanks deze verschillen hebben zij even vaak als jeugdigen met een Nederlandse achtergrond contact met de huisarts over psychische problemen (Gezondheidsraad, 2012).
- Er zijn aanwijzingen dat een verstandelijke beperking wat vaker voorkomt bij jeugdigen met een Marokkaanse achtergrond (SCP, 2013).

Op grond van deze factoren is het hogere gebruik van jeugdreclassering door Marokkaanse jeugdigen in Amsterdam verklaarbaar. Op grond van deze factoren zou ook een

hoger gebruik van andere jeugdzorgvormen mogen worden verwacht. Uit eerder onderzoek weten we dat het lagere gebruik van jeugd-ggz aandacht verdient: dit is verklaarbaar uit de lagere prevalentie van emotionele problemen, maar niet uit het gemiddeld even vaak als jeugd met een Nederlandse achtergrond bezoeken van de huisarts vanwege psychische klachten. Bij jeugdigen en ouders met een Marokkaanse achtergrond spelen de volgende zaken mogelijk een rol: de passievere houding en minder actiegeneigdheid bij emotionele problemen; een grotere angst voor de hulpverlening (Pels et al., 2013); minder probleemherkenning bij ouders en jeugdigen (Verhulp et al., 2013); een voorkeur voor 'eigen' voorzieningen, maar ook onbekendheid met de mogelijkheden, andere verwachtingen of negatieve ervaringen en wantrouwen ten opzichte van formele voorzieningen (Boon et al., 2012; Bellaart & Pehlivan, 2011); de gebrekkige cultuursensitiviteit van voorzieningen en professionals (Bellaart & Pehlivan, 2011; Pels, Distelbrink & Postma, 2009).¹

Gebruik door jeugdigen van Surinaamse herkomst

Jeugdigen van Surinaamse afkomst in Amsterdam kennen na Antilliaanse jeugdigen naar verhouding het hoogste gebruik van jeugdzorg. Het relatief hoge gebruik zien we terug in alle onderscheiden vormen van jeugdzorg, maar het meest bij de zwaardere vormen jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming. Ook onder Surinaamse jeugdigen is het gebruik van jeugdzorg groter bij het opgroeien in een bijstandsgezin, maar deze factor weegt minder dan bij autochtone jeugdigen. In het geval van jeugdhulp door wijk-buurtteams weegt de factor relatief weinig, en bij jeugdhulp met verblijf zien we zelfs een hoger gebruik onder jeugdigen die niet opgroeien in een bijstandsgezin. Verschillen tussen generaties zien we vooral bij jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming (vooral Surinaamse jeugdigen van de eerste generatie niet opgroeiend in een bijstandsgezin scoren hoog).

Factoren die van invloed zijn en een rol spelen in dit relatief hoge gebruik van jeugdzorg door jeugdigen van Surinaamse herkomst zijn (Gilsing et al., 2015):

- Het opleidingsniveau van Surinaamse jeugdigen is gemiddeld lager ten opzichte van alle jeugdigen (De Boom et al., 2014; Van den Berg, Bellaart & Yar, 2015).
- Jeugdigen van Surinaamse herkomst groeien vaker op met gescheiden ouders en/of in een eenoudergezin (jeugdmonitor 2015, CBS).
- Relatief wat meer voortijdig schoolverlater in verhouding met alle jeugdigen.
- Er is relatief vaak sprake van werkloosheid en uitkeringsgezinnen (De Boom et al., 2014; Van den Berg et al., 2015).
- Surinaamse jeugdigen worden bovengemiddeld vaak verdacht van een delict.
- De prevalentie van emotionele en gedragsproblematiek is onder Surinaamse jeugdigen gelijk aan die van jeugdigen met een autochtone achtergrond. Wel komen er onder Surinaamse meisjes meer zelfmoordpogingen voor en hebben Surinaamse jeugdigen vaker last van hyperactiviteit, aandachttekort en problemen met leeftijdgenoten (SCP, 2010a; Gezondheidsraad, 2012).
- Het huisartsbezoek vanwege psychische klachten is vergelijkbaar met dat van jeugdigen met een Nederlandse achtergrond, wel stelt de huisarts wat vaker een diagnose van psychische aard (Gezondheidsraad, 2012).
- Relatief meer angst te hebben voor de hulpverlening (Pels et al., 2013).
- Surinaamse ouders hebben relatief vaak een negatieve opvoedbeleving en zijn vaker op zoek naar hulp of advies bij opvoeding (SCP, 2010a).

Gebruik door jeugdigen van Turkse herkomst

Het gebruik van jeugdzorg onder jeugdigen van Turkse herkomst is in Amsterdam relatief het laagst. Dat geldt voor jeugdhulp zonder verblijf, zeer sterk voor jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming. Het geldt echter nauwelijks voor jeugdhulp door wijk-/buurtteams en niet voor de jeugdreclassering. De factor bijstand maakt verschil: het vergroot de kans op het gebruik van jeugdhulp, maar veel minder dan onder autochtone jeugdigen. Opmerkelijk is dat het gebruik in jeugdzorg door Turkse jeugdigen relatief weinig verschilt tussen de generaties.

¹ <https://www.kis.nl/publicatie/feiten-cijfers-leefomstandigheden-van-kinderen-met-een-migratieachtergrond>

Het relatief lage gebruik is opvallend omdat onder Turkse jeugdigen relatief veel psychische problematiek voorkomt. Een eerdere factsheet (Gilsing et al. 2015) somde verschillende factoren op die van invloed zijn en een rol spelen in het gebruik van jeugdzorg.

- Het opleidingsniveau onder jeugdigen van Turkse herkomst is gemiddeld lager ten opzichte van alle jeugdigen.
- Ouders van Turkse jeugdigen zijn niet vaker gescheiden maar, zij groeien wel iets vaker op in een eenoudergezin.
- Onder jeugdigen van Turkse herkomst komt voortijdig schoolverlaten wat meer dan gemiddeld voor.
- Er is relatief vaak sprake van werkloosheid en uitkeringsgezinnen (De Boom et al., 2014; Van den Berg et al., 2015).
- Relatief vaak verdacht van delict: 8% van alle Turkse 12-17-jarigen werd in de periode 2008-2012 verdacht, tegen 6,1% van alle jeugdigen.
- Minder probleemherkenning bij ouders en jongeren (Verhulp et al., 2013).
- Relatief meer angst voor de hulpverlening (Pels et al., 2013).
- Passievere houding en minder actiegeneigdheid bij internaliserende problemen (Pels et al., 2013).
- Bij jeugdige van Turkse herkomst zien we een hogere prevalentie emotionele problematiek (Gezondheidsraad), en volgens sommige onderzoeken ook van gedragsproblematiek (Adriaanse et al., 2014).
- Zij hebben minder vaak last van hyperactiviteit of aandachttekort, maar wel weer vaker problemen met leeftijdgenoten (SCP, 2010a).
- Turks-Nederlandse meisjes melden zich vaker dan meisjes met een Nederlandse achtergrond met psychische klachten of symptomen bij de huisarts (Gezondheidsraad, 2012; Verweij & Houben-van Herten, 2013).

- Onder Turks-Nederlandse meisjes (15-24 jaar) komen suïcidepogingen significant vaker voor dan onder meisjes met een Nederlandse achtergrond (Van Bergen et al., 2008; 2010).
- Ouders met een Turkse achtergrond hebben gemiddeld een minder positieve opvoedbeleving, maar maken minder vaak gebruik van (formele) opvoedingsondersteuning (SCP, 2010a).
- Er zijn aanwijzingen dat een verstandelijke beperking enigszins vaker voorkomt bij jeugdigen met een Turkse achtergrond, vanwege het voorkomen van huwelijken tussen bloedverwanten (zoal neef-nicht). (SCP, 2013b).
- Turkse jeugdigen worden wat vaker dan gemiddeld verdacht van een delict.
- Er zijn aanwijzingen dat een verstandelijke beperking wat vaker voorkomt bij jeugdigen met een Turkse achtergrond (SCP, 2010a).

Op grond van al deze factoren mag een hoger gebruik van jeugdzorg verwacht worden, maar we zien een op een aantal vlakken een lager gebruik. Mogelijke verklaringen voor dit lagere gebruik dan op grond van de problematiek verwacht mag worden, zijn een passievere houding en minder actiegeneigdheid bij emotionele problemen, een grotere angst voor de hulpverlening (Pels, De Gruijter & Los, 2013), minder probleemherkenning bij ouders en jeugdigen (Verhulp, Stevens, Van de Schoot & Vollebergh, 2013), een voorkeur voor 'eigen' voorzieningen – daar maken zij relatief vaak gebruik van (Van den Berg et al., 2015), maar ook onbekendheid met de mogelijkheden, andere verwachtingen of negatieve ervaringen en wantrouwen ten opzichte van formele voorzieningen (Boon, De Haan, De Boer & Isitman 2012; Bellaart & Pehlivan, 2011). Anderzijds ervaren professionals de zorg voor nieuwe Nederlanders soms als 'een vak apart', evenals de communicatie en afstemming (Bellaart & Pehlivan, 2011; Pels, Distelbrink & Postma 2009). Zij hebben hiervoor vaak onvoldoende kennis en vaardigheden, en ook de opleidingen lopen op dit punt achter. Bovendien zijn instrumenten, methoden en interventies niet altijd voldoende toegesneden op de kenmerken en behoeften van

nieuwe Nederlanders². Tot slot zien we dat Turkse jeugdigen en hun ouders veelvuldig gebruik maken van opvoedingsondersteuning en hulp in eigen kring. Familie vangt jeugdigen op als het in een gezin niet goed gaat en er zijn vele initiatieven vanuit de Turkse gemeenschap, zoals jeugdinternaten, jongerengroepen, moedergroepen, oudercomités en praatgroepen vanuit religieuze organisaties (Van den Berg et al., 2015).

Gebruik door jeugdigen van overig niet-westerse herkomst

Overall ligt het gebruik onder de divers samengestelde groep jeugdigen van overig niet-westerse herkomst ongeveer op het Amsterdams gemiddelde. Dat geldt voor alle onderscheiden vormen van jeugdzorg. De factor bijstand maakt verschil: het vergroot de kans op het gebruik van jeugdhulp, maar veel minder dan onder autochtone jeugdigen. Ook zien we in deze groep relatief weinig verschillen tussen de generaties.

Over jeugdigen met een migratieachtergrond uit overige niet-westerse landen en jeugdigen zijn voor een beperkt aantal factoren gegevens beschikbaar (zie Gilsing et al., 2015): over hun gemiddelde opleidingsniveau, voortijdig schoolverlaten, het verdacht zijn van een delict, het aantal werkzoekenden en het aantal uitkeringsgezinnen (De Boom et al., 2014). Op basis van deze factoren zou een wat hoger dan gemiddeld jeugdzorggebruik mogen worden verwacht.³

- Opleidingsniveau jeugdigen van niet-westerse herkomst gemiddeld.
- Gemiddeld voorkomen van gescheiden ouders (geen informatie eenoudergezinnen).
- Relatief wat meer voortijdig schoolverlaters.
- Relatief veel werkzoekenden en mensen met uitkering.
- Relatief wat vaker verdacht van delict.

- Ouders hebben relatief vaak een negatieve opvoedbeleving (gevoel het niet aan te kunnen, het niet in de hand te hebben).
- Jeugdigen van niet-westerse herkomst hebben vaker problemen met leeftijds-genoten (SCP, 2010).

6.6 Tot slot

De vergelijking van het jeugdzorggebruik in Amsterdam met dat in de overige G4-steden Rotterdam, Den Haag en Utrecht levert geen heel eenduidig beeld op. In hele grote lijnen kan gesteld worden dat de patronen in Amsterdam redelijk overeenkomen met die in Rotterdam en Den Haag. Utrecht wijkt op een aantal punten af. In de eerste plaats door het meer gemiddelde gebruik door jeugdigen van Turkse herkomst en het iets hoger dan gemiddelde gebruik door Marokkaanse jeugdigen. Dat zien we vooral terug bij de jeugdhulp door wijk-/buurtteams, maar ook in de jeugdbescherming en jeugdreclassering. In de tweede plaats maakt het al dan niet opgroeien in een bijstandsgesin in Utrecht een groter verschil dan in Amsterdam (en in Rotterdam en Den Haag).

We wijzen hier ook nog eens op de mogelijk vertekening van de Amsterdamse cijfers, veroorzaakt door de onvolledige registratie van gebruik door jeugdhulp door wijk-/buurtteams. Doordat van 37% van de gebruikers hiervan het BSN ontbreekt, is het niet mogelijk hun herkomst vast te stellen en evenmin of zij al dan niet in een bijstandsgesin opgroeien. Alhoewel we dus tegelijkertijd van bijna tweederde van de gebruikers deze gegevens wel hebben, is niet duidelijk hoe dit de gepresenteerde cijfers heeft beïnvloed.

2 <https://www.kis.nl/publicatie/feiten-cijfers-leefomstandigheden-van-kinderen-met-een-migratieachtergrond>

3 <https://www.kis.nl/publicatie/feiten-cijfers-leefomstandigheden-van-kinderen-met-een-migratieachtergrond>

Geraadpleegde literatuur

- Adriaanse, M., Veling, W., Doreleijers, T., & Domburgh, L. van (2014). The link between ethnicity, social disadvantage and mental health problems in a school-based multi-ethnic sample of children in the Netherlands. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 23(11), 1103-1113.
- Bellaart, H. en Pehlivan, A. (2011). *Met één hand kun je niet klappen. Migrantenorganisaties en jeugdvoorzieningen werken samen aan toegankelijke hulp voor migrantengezinnen*. Utrecht: FORUM.
- Bellaart, H., Day, M. & Gilsing, R. (2016). *Effectief bereik van alle doelgroepen door jeugdhulp Den Haag*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Berg, G. van den, Bellaart, H. & Yar, H. (2015). *Een betere match tussen vraag en aanbod*. Utrecht: Nederlands jeugdinstituut.
- Bergen, D.D. van, Smit, J.H., Balkom, A.J. van, Ameijden, E. van, & Saharso, S. (2008). Suicidal ideation in ethnic minority and majority adolescents in Utrecht, the Netherlands. In: *Crisis* 29(4) 202-208.
- Bergen, D.D. van, Eikelenboom, M., Smit, J.H., Looij-Jansen, P.M. van de, Saharso, S. (2010) Suicidal behavior and ethnicity of young females in Rotterdam, the Netherlands: rates and risk factors. In: *Ethnicity & Health* 15(5): 515-530.
- Boom, J. de, Wensveen, P. van, Hermus, P., Weltevrede, A. & San, M. van (2014). *Marokkaanse Nederlanders 2013. De positie op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en criminaliteit (meting 4)*. Rotterdam: Risbo, Erasmus Universiteit.
- Boom, J. de, Wensveen, P. van, Hermus, P., Weltevrede, A. & San, M. van (2014). *Antilliaanse Nederlanders 2013. De positie op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en criminaliteit (meting 4)*. Rotterdam: Risbo, Erasmus Universiteit.
- Boon, A., Haan, A. de, Boer, S. de & Isitman, N. (2012). Het bereik van de Jeugd-GGZ voor jongeren van niet-Nederlandse herkomst: de toegevoegde waarde van een instelling voor interculturele psychiatrie voor jeugd en gezin. *Epidemiologisch Bulletin* 47(3), 20-26.
- CBS (2015). *Maatwerktabel jongeren in jeugdzorg naar herkomstgroepering 2011-2013*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Gezondheidsraad (2012). *Psychische gezondheid en zorggebruik van migrantenjeugd*. Den Haag: Gezondheidsraad.
- Gilsing et al. (2015). *Grote verschillen in gebruik jeugdzorg naar herkomst. Kennisplatform Integratie en Samenleving analyseert CBS-cijfers 2011-2013*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving / Verwey-Jonker Instituut.
- Pels, T., Distelbrink, M. & Postma, L. (2009). *Opvoeding in de migratiecontext. Review van onderzoek naar de opvoeding in gezinnen van nieuwe Nederlanders*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Pels, T., Gruijter, M. de, & Los, V. (2013). *Bouwstenen voor gemeentelijk beleid. Vroegsignalering en hulp bij internaliserend probleemgedrag van adolescenten uit migrantengezinnen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- SCP (2010). *Naar Hollands gebruik? Verschillen in gebruik van hulp bij opvoeding, onderwijs en gezondheid tussen autochtonen en migranten*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- SCP (2013a). *Groeit de jeugdzorg door? Het beroep op de voorzieningen. Realisatie 2001-2011 en raming 2011-2017*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- SCP (2013b). *Terecht in de jeugdzorg. Voorspellers van kind- en opvoedproblematiek en jeugdzorggebruik*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- SCP (2014). *Kostenverschillen in de jeugdzorg. Een verklaring van verschillen in kosten tussen gemeenten*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Steketee, M., Ex, C., Tan, S., & Kromontono, E. (2003). *Jonge Antilliaanse immigranten en hun voogden: De leefsituatie van Antilliaanse jongeren die met en zonder wettelijk gezag in Nederland verblijven*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Tierolf, B., Steketee, M., Gilsing, R. & Bellaart, H. (2017). *Feiten & cijfers: leefomstandigheden van kinderen met een migratieachtergrond*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving/ Verwey-Jonker Instituut.
- Verhulp, E., Stevens, G., Schoot, R. van de & Vollebergh, W. (2013). Understanding ethnic differences in mental health service use for adolescents' internalizing problems:

the role of emotional problem identification. *European child & adolescent psychiatry*, 22 (7), 413-421.

Verweij, G. & Houben-van Herten, M. (2013). *Depressiviteit en antidepressiva in Nederland*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Bijstandsgezin - Huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier verstaan uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz). Of iemand tot een bijstandsgezin hoort is bepaald op 31 december van het verslagjaar.

Derde generatie - Personen van wie beide ouders in Nederland geboren zijn, maar van wie ten minste één ouder een migratieachtergrond heeft. Iemand behoort tot de derde generatie als:

- Beide ouders een tweede generatie migratieachtergrond hebben.
- Een ouder een tweede generatie migratieachtergrond heeft en de andere ouder een Nederlandse achtergrond.
- Een ouder een tweede generatie migratieachtergrond heeft en de andere ouder een onbekende achtergrond.

Migratieachtergrond - Personen hebben een migratieachtergrond als ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen personen die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en personen die in Nederland zijn geboren (de tweede generatie), maar waarvan een of beide ouders in het buitenland zijn geboren.

Niet-westerse migratieachtergrond - Personen met als herkomstgroepering een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Westerse migratieachtergrond - Personen met als herkomstgroepering een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, of Indonesië of Japan. Op grond van hun sociaaleconomische en sociaal-culturele positie worden personen uit Indonesië en Japan tot de westerse achtergrond gerekend. Het gaat vooral

om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

Gemeente volgens woonplaatsbeginsel Jeugdwet - De gemeente van het adres van de gezagsdrager van de jeugdige. In geval het gezag berust bij een gecertificeerde instelling of als de jeugdige 18 jaar of ouder is, dan gaat het om de gemeente van het adres van het werkelijke verblijf van de jeugdige. Als het adres van de gezagsdrager onbekend is of buiten Nederland, dan gaat het eveneens om het adres van het werkelijke verblijf van de jeugdige. De gemeentecode sluit aan bij het adres conform het zogenaamde woonplaatsbeginsel uit de Jeugdwet. Het betreft de woonplaats als bedoeld in artikel 1.1. van de Jeugdwet.

Jeugdzorg - Het geheel van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering dat onder verantwoordelijkheid van de gemeente wordt uitgevoerd volgens de Jeugdwet (2014). In principe hebben jongeren tot 18 jaar recht op jeugdzorg. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Jeugdbescherming - Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdhulp - Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Jeugdhulp met verblijf - Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische-, psychosociale- en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft elders. Of anders gezegd,

de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Jeugdhulp zonder verblijf - Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische-, psychosociale- en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis. In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door wijk- of buurtteam - Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms beperken deze teams zich tot het coördineren van de hulp aan de jongere, maar veelal bieden deze teams ook zelf hulp.

Jeugdreclassering - Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Bijlage 2 Tabel met absolute aantallen G4-steden

Amsterdam	Totaal aantal jongeren Amsterdam	Totaal in de bijstand	Totaal niet-bijstand
Autochtoon	58860	3910	54950
Marokkaans	23791	5470	18325
Turks	10656	1960	8700
Surinaams	11223	2610	8610
Antilliaans	2102	580	1525
Overig niet-westers	22194	5600	16595
Westers allochtoon	19993	1310	18685
Totaal	148819	21435	127385
Rotterdam	Totaal aantal jongeren Rotterdam	Totaal in de bijstand	Totaal niet-bijstand
Autochtoon	51716	4595	47120
Marokkaans	14789	5115	9675
Turks	11628	2355	9275
Surinaams	9145	1795	7350
Antilliaans	6266	2360	3905
Overig niet-westers	16118	4930	11185
Westers allochtoon	12810	1460	11350
Totaal	122472	22615	99855

Den Haag	Totaal aantal jongeren Den Haag	Totaal in de bijstand	Totaal niet-bijstand
Autochtoon	45221	2845	42375
Marokkaans	10408	2675	7735
Turks	11353	2035	9320
Surinaams	7906	995	6910
Antilliaans	2876	910	1965
Overig niet-westers	13837	3250	10585
Westers allochtoon	16413	970	15440
Totaal	108014	13685	94325
Utrecht	Totaal aantal jongeren Utrecht	Totaal in de bijstand	Totaal niet-bijstand
Autochtoon	40993	1160	39835
Marokkaans	10398	2355	8045
Turks	3465	405	3060
Surinaams	1268	155	1110
Antilliaans	438	438	390
Overig niet-westers	5469	1310	4160
Westers allochtoon	5668	300	5365
Totaal	67699	5730	61970

Bijlage 3 Percentages totaal/ bijstand / niet-bijstand per type jeugdzorg

Percentages totaal jeugdzorg												
	Amsterdam			Rotterdam			Den Haag			Utrecht		
	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand
Totaal	13,8%	18,2%	9,6%	12,7%	19,4%	10,2%	15,1%	24,7%	12,4%	14,7%	31,2%	11,4%
Autochtoon	13,2%	23,9%	9,4%	13,0%	25,6%	10,9%	16,4%	33,4%	13,9%	13,2%	41,8%	10,8%
Marokkaans	12,5%	15,1%	8,2%	11,0%	13,4%	8,7%	14,4%	20,0%	11,1%	17,8%	25,3%	13,1%
Turks	10,3%	12,0%	7,2%	7,2%	12,7%	5,2%	10,1%	15,5%	8,0%	13,8%	29,6%	10,0%
Surinaams	23,8%	23,9%	17,0%	16,1%	24,2%	12,9%	18,8%	34,7%	14,9%	23,1%	41,9%	17,6%
Antilliaans	26,5%	27,6%	18,0%	23,3%	27,1%	18,7%	31,4%	37,4%	25,2%	19,3%	50,0%	12,8%
Overig niet-westers	14,4%	15,7%	9,7%	13,0%	16,8%	10,2%	14,0%	19,4%	11,0%	20,0%	29,8%	13,9%
Westers allochtoon	11,5%	19,1%	8,3%	10,4%	21,9%	8,2%	11,7%	26,8%	9,8%	13,2%	33,3%	10,5%

Percentages jeugdhulp zonder verblijf												
	Amsterdam			Rotterdam			Den Haag			Utrecht		
	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand
Totaal	12,7%	15,9%	8,7%	10,8%	16,4%	8,8%	14,3%	23,2%	11,7%	13,8%	28,3%	10,7%
Autochtoon	12,3%	21,1%	8,7%	11,5%	21,9%	9,7%	15,7%	31,5%	13,4%	12,5%	37,1%	10,2%
Marokkaans	11,5%	13,3%	7,5%	9,4%	11,2%	7,6%	13,5%	18,5%	10,4%	16,4%	23,1%	11,9%
Turks	9,7%	10,7%	6,8%	6,1%	10,6%	4,5%	9,5%	14,3%	7,6%	12,8%	25,9%	9,3%
Surinaams	19,8%	19,3%	14,1%	13,1%	19,8%	10,5%	17,1%	32,2%	13,5%	21,4%	41,9%	15,8%
Antilliaans	22,5%	22,4%	15,4%	18,6%	23,5%	14,0%	28,8%	35,2%	22,6%	18,1%	50,0%	11,5%
Overig niet-westers	13,2%	13,9%	8,9%	10,9%	14,6%	8,4%	12,9%	18,3%	10,0%	18,4%	27,9%	12,6%
Westers allochtoon	11,0%	17,6%	7,9%	8,7%	17,5%	7,0%	11,2%	25,8%	9,4%	12,4%	28,3%	10,0%

Percentages jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams												
	Amsterdam			Rotterdam			Den Haag			Utrecht		
	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand
Totaal	7,5%	8,4%	4,1%	4,3%	9,1%	2,6%	7,5%	16,5%	5,2%	8,0%	22,3%	5,1%
Autochtoon	6,2%	10,5%	3,5%	3,4%	10,7%	2,2%	6,4%	20,9%	4,6%	5,7%	27,6%	4,0%
Marokkaans	7,8%	7,3%	4,2%	5,3%	6,7%	3,5%	9,4%	13,5%	6,5%	12,8%	18,5%	8,0%
Turks	6,9%	5,9%	4,0%	2,4%	4,7%	1,5%	6,0%	9,8%	4,3%	9,6%	22,2%	5,9%
Surinaams	13,3%	10,7%	7,7%	6,1%	11,4%	3,9%	10,7%	23,6%	7,4%	15,1%	32,3%	9,5%
Antilliaans	13,9%	10,3%	8,2%	10,4%	14,6%	5,8%	21,4%	28,0%	14,5%	11,3%	30,0%	6,4%
Overig niet-westers	8,3%	7,3%	4,6%	5,5%	8,5%	3,2%	7,9%	12,8%	5,1%	14,1%	23,3%	7,7%
Westers allochtoon	6,3%	9,2%	3,6%	3,1%	9,2%	1,9%	6,2%	20,1%	4,5%	7,4%	21,7%	5,1%

Percentages jeugdhulp met verblijf												
	Amsterdam			Rotterdam			Den Haag			Utrecht		
	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand
Totaal	1,4%	2,1%	1,2%	1,5%	1,3%	1,5%	1,2%	1,5%	1,1%	1,1%	1,6%	1,0%
Autochtoon	1,4%	4,0%	1,1%	1,5%	2,5%	1,4%	1,2%	2,5%	1,1%	1,0%	3,4%	0,9%
Marokkaans	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%	0,5%	0,8%	0,7%	0,7%	1,3%	0,9%	0,6%	0,9%
Turks	0,4%	0,5%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,7%	0,7%	0,6%	1,2%	0,5%
Surinaams	4,5%	3,4%	4,5%	2,3%	1,7%	2,4%	2,4%	3,0%	2,2%	3,2%	3,2%	3,2%
Antilliaans	4,7%	5,2%	4,3%	3,9%	1,9%	4,9%	5,2%	3,3%	5,9%	2,3%	0,0%	2,6%
Overig niet-westers	1,4%	1,9%	1,1%	1,5%	0,7%	1,8%	1,1%	0,8%	1,2%	1,7%	1,5%	1,7%
Westers allochtoon	0,9%	1,5%	0,8%		3,1%	1,1%	0,9%	2,1%	0,8%	0,9%	1,7%	0,8%

Percentages jeugdbescherming												
	Amsterdam			Rotterdam			Den Haag			Utrecht		
	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand
Totaal	1,1%	2,5%	0,8%	2,0%	3,6%	1,6%	1,1%	2,5%	0,9%	1,0%	3,4%	0,8%
Autochtoon	0,9%	3,6%	0,7%	2,0%	6,0%	1,5%	1,0%	3,5%	0,7%	0,8%	6,0%	0,6%
Marokkaans	0,8%	1,4%	0,6%	1,1%	1,3%	0,9%	1,0%	1,9%	0,6%	1,2%	1,9%	1,0%
Turks	0,4%	1,0%	0,3%	0,8%	1,7%	0,5%	0,4%	1,0%	0,3%	1,0%	3,7%	0,7%
Surinaams	3,2%	4,0%	2,7%	3,4%	5,6%	2,7%	2,4%	4,5%	2,0%	2,8%	6,5%	2,3%
Antilliaans	3,5%	5,2%	2,6%	5,1%	5,3%	4,6%	4,3%	4,9%	3,8%	3,5%	10,0%	2,6%
Overig niet-westers	1,3%	2,3%	0,9%	2,1%	2,3%	1,8%	1,3%	1,7%	1,1%	1,7%	2,7%	1,3%
Westers allochtoon	0,6%	2,3%	0,5%	2,0%	6,2%	1,4%	1,0%	3,1%	0,8%	1,0%	5,0%	0,7%

Percentages jeugdreclassering												
	Amsterdam			Rotterdam			Den Haag			Utrecht		
	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand	totaal	bijstand	niet-bijstand
Totaal	0,9%	2,6%	0,6%	1,2%	2,9%	0,8%	0,8%	2,3%	0,6%	0,5%	2,7%	0,4%
Autochtoon	0,4%	2,9%	0,3%	0,5%	3,0%	0,3%	0,4%	3,3%	0,2%	0,2%	3,2%	0,2%
Marokkaans	1,8%	3,0%	1,3%	2,2%	3,2%	1,5%	1,8%	2,7%	1,4%	2,1%	3,1%	1,7%
Turks	1,0%	1,6%	0,8%	1,4%	2,4%	1,0%	1,1%	1,6%	0,9%	1,0%	2,8%	0,7%
Surinaams	2,1%	3,7%	1,6%	1,6%	2,8%	1,3%	0,9%	1,8%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Antilliaans	2,3%	3,8%	1,8%	3,1%	4,3%	2,3%	2,0%	3,2%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Overig niet-westers	1,1%	1,9%	0,8%	1,3%	2,2%	0,9%	1,1%	1,9%	0,9%	1,2%	1,6%	1,0%
Westers allochtoon	0,4%	1,4%	0,3%	0,8%	2,5%	0,6%	0,5%	2,1%	0,4%	0,3%	3,0%	0,2%

Bijlage 4 Tabel met absolute aantallen per stadsgebied

Amsterdam (22-stads-gebieden)	Totaal	Totaal bij-stand	Totaal niet-bijstand	Autochtoon	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet-bijstand	Westers allochtoon	Westers allochtoon bijstand	Westers allochtoon niet-bijstand	Niet-westers allochtoon	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	4590	255	4335	2675	80	2590	1105	40	1065	815	130	680
Centrum-Oost	5000	365	4630	2915	95	2825	1075	30	1045	1005	240	765
Westerpark	5170	695	4475	2490	205	2285	910	45	865	1775	445	1330
Bos en Lommer	6350	1265	5085	1530	125	1405	620	70	550	4200	1070	3125
Oud West / De Baarsjes	10300	1225	9070	4905	235	4675	1740	100	1640	3655	895	2760
Geuzenveld-Sloter-meer-Sloterdijken	10465	1980	8490	1820	225	1595	805	105	700	7840	1650	6195
Osdorp	8330	1270	7060	1930	160	1770	770	45	725	5630	1060	4570
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	5890	245	5640	2910	75	2835	685	20	665	2295	155	2140
Slotervaart	7615	1435	6180	1860	145	1715	775	90	685	4985	1200	3785
Oud Zuid	9570	320	9250	5460	115	5340	2610	25	2585	1500	175	1325
Buitenveldert / Zuidas	3180	155	3025	1270	40	1230	850	20	830	1060	100	965
De Pijp / Rivierenbuurt	8290	760	7530	4585	200	4390	1650	80	1565	2055	480	1575
Oud-Oost	5180	895	4290	1925	135	1795	690	65	625	2565	695	1870
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	7825	1080	6750	3305	140	3160	950	55	895	3575	885	2690
Watergraafsmeer	5305	285	5020	3440	85	3355	765	25	740	1100	175	925
IJburg / Eiland Zeeburg	7450	685	6760	3975	170	3810	810	30	785	2660	490	2170
West	8195	1280	6915	3495	275	3220	685	65	620	4020	940	3080
Oud-Noord	5085	1080	4005	2270	305	1965	550	85	465	2265	685	1580
Oost	6715	1460	5255	2005	255	1745	560	80	480	4150	1120	3030
Bijlmer Centrum	5155	1540	3615	845	255	590	345	90	255	3970	1200	2770
Bijlmer Oost	5920	1460	4465	1070	195	875	435	65	370	4415	1195	3220
Gaasperdam / Driemond	7040	1700	5340	2080	400	1680	565	75	490	4395	1225	3170
Totalen	148620	21435	127185	58760	3915	54850	19950	1305	18645	69930	16210	53720

Bijlage 5 Percentages naar type jeugdzorg voor de 22 stadsgebieden bijstand/ niet- bijstand

Percentages totaal jeugdzorg					
	Totaal	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet bijstand	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	10,0%	18,8%	8,3%	23,1%	16,1%
Centrum-Oost	10,4%	31,6%	9,6%	20,8%	14,8%
Westerpark	11,6%	24,4%	10,0%	20,2%	15,0%
Bos en Lommer	10,9%	20,0%	10,6%	10,3%	10,9%
Oud West / De Baarsjes	10,4%	23,4%	9,4%	14,5%	12,1%
Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken	10,6%	17,8%	11,8%	13,6%	10,4%
Osdorp	11,7%	18,8%	11,8%	14,6%	11,9%
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	9,8%	20,0%	10,6%	12,9%	9,1%
Slotervaart	10,5%	17,2%	9,6%	13,8%	11,2%
Oud-Zuid	8,1%	17,4%	8,6%	20,0%	11,8%
Buitenveldert / Zuidas	9,4%	12,5%	11,1%	20,0%	10,2%
De Pijp / Rivierenbuurt	10,4%	20,0%	9,2%	19,8%	14,8%
Oud-Oost	12,3%	22,2%	9,7%	12,9%	14,3%
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	11,2%	21,4%	9,9%	13,6%	12,6%
Watergraafsmeer	10,5%	23,5%	9,4%	17,1%	14,1%
IJburg / Eiland Zeeburg	9,9%	17,6%	9,3%	16,3%	11,4%
Noord-West	13,3%	16,4%	14,5%	12,8%	12,6%
Oud-Noord	16,5%	23,0%	17,4%	15,3%	16,5%
Noord-Oost	11,9%	17,6%	13,7%	12,5%	11,0%
Bijlmer Centrum	16,1%	13,7%	17,5%	15,8%	15,6%
Bijlmer Oost	12,9%	10,3%	11,7%	14,2%	13,1%
Gaasperdam / Driemond	16%	20%	17%	16%	15%
Totaal gemiddelde per groep Amsterdam	13,2%	23,8%	9,4%	15,7%	9,7%

Percentages jeugdhulp zonder verblijf					
	Totaal	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet bijstand	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	9,4%	18,8%	8,0%	19,2%	13,2%
Centrum-Oost	9,6%	26,3%	8,9%	16,7%	12,4%
Westerpark	10,3%	22,0%	9,0%	14,6%	12,7%
Bos en Lommer	9,8%	16,0%	9,5%	9,3%	9,9%
Oud West / De Baarsjes	9,4%	19,1%	8,6%	12,3%	10,6%
Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken	9,7%	17,8%	11,0%	12,4%	9,6%
Osdorp	10,9%	15,6%	10,7%	13,7%	11,1%
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	9,3%	20,0%	10,0%	9,7%	8,1%
Slotervaart	9,3%	17,2%	8,7%	11,7%	9,7%
Oud-Zuid	7,6%	17,4%	8,3%	14,3%	9,8%
Buitenveldert / Zuidas	9,3%	12,5%	10,6%	20,0%	9,7%
De Pijp / Rivierenbuurt	9,7%	17,5%	8,7%	17,7%	13,4%
Oud-Oost	10,8%	18,5%	9,0%	10,8%	12,1%
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	10,5%	17,9%	9,3%	11,9%	11,8%
Watergraafsmeer	9,7%	17,6%	8,9%	11,4%	12,0%
IJburg / Eiland Zeeburg	9,1%	17,6%	8,9%	14,3%	10,0%
Noord-West	12,3%	10,9%	13,3%	11,2%	11,4%
Oud-Noord	15,1%	21,3%	16,6%	11,7%	14,4%
Noord-Oost	10,6%	17,6%	13,1%	10,3%	9,4%
Bijlmer Centrum	13,3%	9,8%	13,1%	13,3%	13,2%
Bijlmer Oost	10,8%	10,3%	9,3%	10,9%	11,3%
Gaasperdam / Driemond	14%	18%	16%	13%	13%
Totaal gemiddelde per groep Amsterdam	13%	21,1%	8,7%	13,9%	8,9%

Percentages jeugdhulp zonder verblijf uitgevoerd door wijk-/buurtteams					
	Totaal	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet-bijstand	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	4,6%	12,5%	3,8%	11,5%	7,1%
Centrum-Oost	4,6%	10,5%	3,8%	6,3%	6,5%
Westerpark	6,0%	9,8%	4,2%	7,9%	8,3%
Bos en Lommer	7,3%	8,0%	6,6%	5,6%	7,4%
Oud West / De Baarsjes	4,9%	8,5%	3,9%	5,6%	6,1%
Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken	6,7%	8,9%	6,5%	7,6%	7,0%
Osdorp	7,7%	12,5%	7,3%	9,0%	7,9%
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	4,7%	6,7%	4,7%	6,5%	4,6%
Slotervaart	5,5%	6,9%	4,7%	6,3%	5,8%
Oud-Zuid	2,9%	2,6%	2,6%	5,7%	4,9%
Buitenveldert / Zuidas	4,9%	7,5%	5,9%	10,0%	4,4%
De Pijp / Rivierenbuurt	5,0%	7,5%	3,4%	7,3%	8,7%
Oud-Oost	7,1%	11,1%	5,8%	5,8%	8,4%
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	6,6%	10,7%	4,8%	6,8%	8,2%
Watergraafsmeer	5,2%	11,8%	4,4%	8,6%	7,9%
IJburg / Eiland Zeeburg	4,4%	11,8%	3,7%	8,2%	6,1%
Noord-West	7,3%	3,6%	7,0%	5,3%	7,6%
Oud-Noord	10,6%	9,8%	11,1%	6,6%	10,7%
Noord-Oost	6,6%	9,8%	7,8%	4,9%	5,7%
Bijlmer Centrum	8,3%	3,9%	7,4%	7,1%	8,6%
Bijlmer Oost	6,9%	5,1%	4,5%	5,9%	7,6%
Gaasperdam / Driemond	9%	9%	9%	8%	9%
Totaal gemiddelde per groep Amsterdam	8%	10,5%	3,5%	7,3%	4,6%

Percentages jeugdhulp met verblijf					
	Totaal	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet-bijstand	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	1,0%	2,5%	0,4%	4,6%	3,2%
Centrum-Oost	1,2%	5,3%	0,9%	4,2%	3,0%
Westerpark	1,6%	4,9%	1,7%	2,2%	1,8%
Bos en Lommer	1,0%	0,0%	1,0%	0,9%	1,1%
Oud West / De Baarsjes	1,1%	4,3%	0,9%	1,7%	1,5%
Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken	1,0%	4,4%	1,9%	0,9%	0,7%
Osdorp	0,8%	0,0%	1,1%	0,9%	0,9%
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	0,8%	1,3%	0,7%	1,9%	1,0%
Slotervaart	1,2%	3,4%	1,3%	0,8%	1,2%
Oud-Zuid	0,5%	1,7%	0,3%	3,4%	1,7%
Buitenveldert / Zuidas	0,5%	0,0%	0,5%	0,0%	0,6%
De Pijp / Rivierenbuurt	0,7%	1,5%	0,6%	3,1%	1,2%
Oud-Oost	1,3%	0,0%	0,8%	1,4%	1,7%
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	0,6%	0,7%	0,5%	0,3%	0,6%
Watergraafsmeer	0,9%	2,4%	0,5%	3,4%	2,1%
IJburg / Eiland Zeeburg	1,1%	1,8%	0,9%	2,0%	1,6%
Noord-West	1,3%	3,6%	1,4%	1,6%	1,2%
Oud-Noord	1,3%	3,3%	1,5%	1,5%	1,1%
Noord-Oost	1,3%	2,0%	1,5%	1,3%	1,1%
Bijlmer Centrum	3,1%	5,9%	6,3%	2,1%	2,4%
Bijlmer Oost	2,4%	2,6%	2,8%	2,1%	2,3%
Gaasperdam / Driemond	2%	1%	2%	2%	2%
Totaal gemiddelde per groep Amsterdam	1%	4%	1,1%	1,9%	1,1%

Percentages jeugdbescherming					
	Totaal	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet-bijstand	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	0,8%	2,5%	0,3%	4,6%	2,3%
Centrum-Oost	0,8%	5,3%	0,6%	4,2%	2,3%
Westerpark	1,0%	4,9%	1,0%	3,4%	1,4%
Bos en Lommer	0,6%	1,6%	0,4%	0,6%	0,7%
Oud West / De Baarsjes	1,1%	6,4%	1,0%	2,2%	1,6%
Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken	0,9%	6,7%	1,7%	1,2%	0,7%
Osdorp	0,7%	1,3%	1,0%	0,6%	0,6%
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	0,5%	2,7%	0,2%	3,9%	0,9%
Slotervaart	0,9%	2,1%	0,5%	1,7%	1,1%
Oud-Zuid	0,5%	2,6%	0,3%	5,7%	1,9%
Buitenveldert / Zuidas	0,3%	2,5%	0,3%	1,0%	0,3%
De Pijp / Rivierenbuurt	0,6%	5,0%	0,7%	2,1%	1,0%
Oud-Oost	1,1%	2,2%	0,9%	1,4%	1,4%
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	0,5%	1,4%	0,4%	0,7%	0,6%
Watergraafsmeer	0,8%	0,0%	0,4%	5,7%	1,8%
IJburg / Eiland Zeeburg	0,7%	0,0%	0,5%	2,0%	1,1%
Noord-West	1,0%	3,6%	1,0%	1,6%	1,0%
Oud-Noord	1,7%	4,9%	1,8%	2,9%	1,8%
Noord-Oost	1,1%	1,2%	0,9%	2,7%	1,3%
Bijlmer Centrum	2,4%	3,9%	3,9%	2,5%	1,9%
Bijlmer Oost	2,0%	5,1%	2,8%	2,9%	1,8%
Gaasperdam / Driemond	1%	1%	1%	2%	1%
Totaal gemiddelde per groep Amsterdam	1%	3,6%	0,7%	2,3%	0,9%

Percentages jeugdreclassering					
	Totaal	Autochtoon bijstand	Autochtoon niet-bijstand	Niet-westers allochtoon bijstand	Niet-westers allochtoon niet-bijstand
Centrum-West	0,4%	2,5%	0,2%	3,3%	1,4%
Centrum-Oost	0,3%	1,8%	0,2%	1,7%	0,9%
Westerpark	1,2%	3,5%	0,6%	4,2%	1,9%
Bos en Lommer	0,9%	5,5%	0,4%	1,4%	1,2%
Oud West / De Baarsjes	0,5%	0,0%	0,1%	1,8%	1,3%
Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken	1,0%	0,0%	0,3%	1,4%	1,2%
Osdorp	0,8%	8,6%	0,6%	1,3%	0,9%
De Aker, Sloten en Nieuw Sloten	0,2%	0,0%	0,2%	0,0%	0,3%
Slotervaart	1,1%	0,0%	0,3%	2,9%	1,6%
Oud-Zuid	0,3%	0,0%	0,3%	0,0%	0,4%
Buitenveldert / Zuidas	0,4%	4,0%	0,3%	1,3%	0,6%
De Pijp / Rivierenbuurt	0,5%	2,9%	0,2%	2,8%	1,3%
Oud-Oost	1,2%	5,0%	0,2%	2,6%	2,0%
Indische Buurt / Oostelijk Havengebied	1,0%	0,0%	0,2%	3,6%	1,6%
Watergraafsmeer	0,2%	0,0%	0,1%	0,0%	0,5%
IJburg / Eiland Zeeburg	1,1%	5,5%	0,3%	3,1%	1,9%
Noord-West	1,0%	0,0%	0,8%	1,6%	1,4%
Oud-Noord	1,3%	2,3%	0,4%	4,3%	2,1%
Noord-Oost	1,7%	2,5%	0,6%	2,6%	2,3%
Bijlmer Centrum	1,1%	7,5%	0,6%	2,1%	1,3%
Bijlmer Oost	1,2%	0,0%	0,5%	2,9%	1,4%
Gaasperdam / Driemond	2%	2%	1%	3%	2%
Totaal gemiddelde per groep Amsterdam	1%	2,9%	0,3%	1,9%	0,8%

Bijlage 6 Tabel met aantallen gebruik G4 over 3 generaties bijstand en niet-bijstand

Amsterdam 2016									
	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	53480	33940	28980						
Marokko	1230	600	995	28540	23190	13115	2360	2345	125
Turkije	760	390	575	13335	10270	6770	1395	1380	115
Suriname	1110	495	930	14870	10730	8470	5950	5495	1485
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	570	170	510	2630	1930	1305	1005	915	265
Overige niet-westerse landen	5850	3130	4065	23060	19065	9500	1810	1640	365
Westerse migratieachtergrond	9265	4930	5620	18545	15065	6795	14725	10550	7225
3e generatie onbekend							3410	2590	1635

Amsterdam 2016									
In bijstandgezin	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	840	530							
Marokko	395	195	330	6695	5270	3645	310	310	20
Turkije	150	85	120	2470	1870	1485	150	145	15
Suriname	195	120	140	3230	2490	1745	1575	1510	355
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	125	65	105	615	510	285	155	145	40
Overige niet-westerse landen	1180	745	795	5775	4855	2580	170	165	30
Westerse migratieachtergrond	450	360	225	1140	950	505	465	380	230
3e generatie onbekend							795	675	350

Rotterdam 2016									
	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	45470	30960	24495						
Marokko	865	450	695	17650	14340	8130	1335	1320	75
Turkije	650	300	530	15270	11330	8355	2235	2205	250
Suriname	905	355	790	12170	8790	6985	4480	4230	900
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	2430	905	1990	6475	5360	2640	1110	1035	205
Overige niet-westerse landen	4325	2090	3160	17505	14025	7655	2325	2210	390
Westerse migratieachtergrond	6900	3585	4615	11305	9225	4365	9335	6935	4630
3e generatie onbekend							3485	2820	1420

Rotterdam 2016									
In bijstandgezin	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	1315	920	760						
Marokko	300	175	235	6035	4945	3095	290	285	25
Turkije	135	65	110	3150	2290	2000	335	325	55
Suriname	185	95	150	2270	1700	1295	1045	1015	200
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	695	390	525	2235	1970	890	210	200	35
Overige niet-westerse landen	1370	810	925	4810	4120	2015	450	435	75
Westerse migratieachtergrond	615	470	315	1180	990	490	490	410	220
3e generatie onbekend							1160	1010	430

Den Haag 2016									
	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	38590	29650	18700						
Marokko	480	215	390	12385	10190	5320	895	885	50
Turkije	1470	705	1195	13230	10650	6065	960	940	100
Suriname	640	280	530	10365	7625	5995	2860	2725	450

Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	1555	515	1310	2825	2365	1055	670	620	175
Overige niet-westerse landen	4875	2590	3365	13145	11250	4930	960	910	190
Westerse migratieachtergrond	10185	6225	6160	11635	10190	3450	9795	7665	4870
3e generatie onbekend							2310	1835	990

Den Haag 2016									
In bijstandgezin	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	1170	850	635						
Marokko	150	65	130	3210	2610	1565	200	200	10
Turkije	260	140	210	2470	1895	1390	120	120	15
Suriname	90	45	70	1330	950	775	535	525	65
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	355	225	250	750	690	215	90	85	20
Overige niet-westerse landen	1015	545	725	3065	2705	1155	110	105	15
Westerse migratieachtergrond	525	400	285	650	575	190	375	285	185
3e generatie onbekend							780	680	275

Utrecht 2016									
	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	49060	31405	25935						
Marokko	365	185	290	12400	10210	5510	815	810	50
Turkije	210	110	160	4495	3355	2435	615	610	55
Suriname	105	35	95	1765	1230	995	940	850	260
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	130	30	120	620	405	340	400	360	95
Overige niet-westerse landen	1825	940	1215	5405	4530	1885	590	525	125
Westerse migratieachtergrond	2780	940	2120	6330	4730	2670	8275	5460	4400
3e generatie onbekend							1345	975	600

Utrecht 2016									
In bijstandgezin	1e generatie			2e generatie			3e generatie		
	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar	0 t/m 22 jaar	0 t/m 17 jaar	12 t/m 22 jaar
Migratieachtergrond									
Nederlands (excl. derde generatie)	655	445	380						
Marokko	120	70	85	2900	2285	1515	165	160	15
Turkije	25	25	10	535	380	350	60	60	5
Suriname	10	10	10	205	145	120	90	85	25
Voormalige Nederlandse Antillen en Aruba	10	7	5	55	45	20	10	10	2
Overige niet-westerse landen	595	400	355	980	910	280	20	20	2
Westerse migratieachtergrond	110	75	55	260	225	110	155	110	75
3e generatie onbekend							320	275	115

Bijlage 7 Percentages naar type jeugdhulp voor de G4 steden over drie generaties

Amsterdam: Percentages jeugdzorg totaal 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	9,6%	18,2%				
Autochtoon	8,4%	37,1%				
Marokkaans	19,8%	25,6%	8,1%	14,6%	5,9%	12,9%
Turks	9,8%	17,6%	7,2%	11,8%	6,1%	13,8%
Surinaams	30,7%	29,2%	16,7%	23,7%	14,8%	18,2%
Antilliaans	38,1%	46,2%	16,9%	25,5%	11,7%	20,7%
Overig niet-westers	11,9%	20,1%	9,7%	15,0%	8,8%	27,3%
Westers allochtoon	8,3%	18,1%	8,6%	19,5%	9,1%	30,3%

Rotterdam: Percentages jeugdzorg totaal 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	10,2%	19,4%				
Autochtoon	10,6%	39,1%				
Marokkaans	20,0%	11,4%	8,6%	13,3%	7,7%	14,0%
Turks	6,4%	23,1%	5,3%	12,4%	4,8%	12,3%
Surinaams	19,2%	26,3%	12,8%	24,4%	12,0%	22,2%
Antilliaans	32,0%	28,2%	17,7%	26,9%	11,4%	32,5%
Overig niet-westers	11,7%	17,3%	10,3%	16,6%	9,9%	16,1%
Westers allochtoon	9,6%	22,3%	8,1%	21,7%	10,9%	26,8%

Den Haag: Percentages jeugdzorg totaal 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	12,4%	24,7%				
Autochtoon	13,9%	39,4%				
Marokkaans	16,7%	23,1%	11,0%	19,9%	10,2%	22,5%
Turks	8,8%	14,3%	8,1%	15,6%	7,3%	20,8%
Surinaams	23,4%	44,4%	14,7%	34,2%	14,3%	31,4%
Antilliaans	44,8%	40,0%	23,0%	36,2%	19,6%	29,4%
Overig niet-westers	11,7%	19,3%	11,4%	19,4%	13,0%	28,6%
Westers allochtoon	10,9%	28,8%	10,0%	25,2%	12,7%	38,6%

Utrecht: Percentages jeugdzorg totaal 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	11,4%	31,2%				
Autochtoon	10,4%	55,1%				
Marokkaans	26,1%	42,9%	13,1%	24,9%	13,1%	25,0%
Turks			9,9%	28,9%	10,0%	16,7%
Surinaams			16,1%	41,4%	15,7%	29,4%
Antilliaans			12,5%	44,4%		
Overig niet-westers	21,3%	37,5%	13,0%	26,9%		
Westers allochtoon	13,9%	40,0%	10,3%	31,1%	10,6%	36,4%

Amsterdam: Percentages jeugdhulp zonder verblijf 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	8,7%	15,9%				
Autochtoon	8,1%	33,6%				
Marokkaans	17,3%	20,5%	7,3%	13,0%	5,7%	11,3%
Turks	9,8%	11,8%	6,8%	10,7%	5,3%	10,3%
Surinaams	20,0%	20,8%	13,9%	19,3%	11,7%	15,2%
Antilliaans	33,3%	30,8%	14,1%	20,6%	10,4%	17,2%
Overig niet-westers	10,9%	18,1%	8,7%	13,2%	7,5%	18,2%
Westers allochtoon	7,5%	15,3%	8,2%	17,9%	8,7%	28,9%

Rotterdam: Percentages jeugdhulp zonder verblijf 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	8,8%	16,4%				
Autochtoon	9,9%	34,2%				
Marokkaans	14,5%	11,4%	7,5%	11,2%	6,3%	10,5%
Turks	4,3%	15,4%	4,5%	10,7%	4,0%	10,8%
Surinaams	13,5%	21,1%	10,4%	19,7%	9,0%	18,2%
Antilliaans	21,4%	23,1%	13,0%	23,6%	9,0%	25,0%
Overig niet-westers	9,4%	15,4%	8,4%	14,3%	8,2%	13,8%
Westers allochtoon	8,0%	18,1%	6,8%	17,2%	10,0%	22,0%

Den Haag: Percentages jeugdhulp zonder verblijf 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	11,7%	23,2%				
Autochtoon	13,5%	37,6%				
Marokkaans	13,3%	15,4%	10,4%	18,6%	9,5%	22,5%
Turks	8,0%	14,3%	7,6%	14,2%	7,3%	20,8%
Surinaams	19,1%	44,4%	13,3%	31,6%	13,2%	30,5%
Antilliaans	41,4%	37,8%	20,6%	34,1%	18,7%	29,4%
Overig niet-westers	10,0%	18,3%	10,5%	18,3%	12,4%	28,6%
Westers allochtoon	10,3%	28,8%	9,5%	24,3%	12,4%	35,1%

Utrecht: Percentages jeugdhulp zonder verblijf 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	10,7%	28,3%				
Autochtoon	9,9%	47,2%				
Marokkaans	21,7%	35,7%	11,9%	22,8%	11,5%	21,9%
Turks			9,2%	26,3%	9,1%	16,7%
Surinaams			14,7%	37,9%	14,4%	23,5%
Antilliaans			9,7%	44,4%		
Overig niet-westers	18,5%	36,3%	11,6%	24,7%		
Westers allochtoon	12,7%	40,0%	9,4%	26,7%	10,0%	31,8%

Percentages jeugdhulp buurt- en wijkteams 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	4,1%	8,4%				
Autochtoon	2,9%	14,7%				
Marokkaans	9,9%	10,3%	4,1%	7,1%	3,4%	6,5%
Turks	4,9%	5,9%	4,0%	5,9%	3,2%	10,3%
Surinaams	13,3%	8,3%	7,5%	10,6%	5,8%	8,3%
Antilliaans	23,8%	23,1%	7,0%	8,8%	5,2%	6,9%
Overig niet-westers	5,7%	9,4%	4,5%	7,1%	3,7%	12,1%
Westers allochtoon	3,9%	8,3%	3,6%	9,5%	3,1%	11,8%

Rotterdam: Percentages jeugdhulp buurt- en wijkteams 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	2,6%	9,1%				
Autochtoon	2,0%	15,2%				
Marokkaans	9,1%	5,7%	3,4%	6,8%	1,0%	5,3%
Turks	0,4%	10,8%	1,4%	4,8%	1,1%	7,7%
Surinaams	7,7%	15,8%	3,8%	11,2%	3,7%	8,4%
Antilliaans	8,7%	12,8%	5,6%	15,0%	3,0%	17,5%
Overig niet-westers	3,5%	8,6%	3,3%	8,5%	2,0%	6,9%
Westers allochtoon	2,7%	11,7%	1,6%	8,1%	2,1%	8,5%

Den Haag: Percentages jeugdhulp buurt- en wijkteams 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	5,2%	16,5%				
Autochtoon	4,2%	22,9%				
Marokkaans	6,7%	15,4%	6,4%	13,4%	5,8%	15,0%
Turks	5,3%	10,7%	4,2%	9,8%	3,7%	16,7%
Surinaams	12,8%	44,4%	7,2%	23,2%	6,8%	22,9%
Antilliaans	29,3%	31,1%	12,2%	26,8%	6,5%	23,5%
Overig niet-westers	4,9%	12,8%	5,5%	12,8%	4,3%	14,3%
Westers allochtoon	5,9%	22,5%	4,2%	17,4%	3,7%	24,6%

Utrecht: Percentages jeugdhulp buurt- en wijkteams 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	5,1%	22,3%				
Autochtoon	3,7%	36,0%				
Marokkaans	21,7%	28,6%	7,9%	18,2%	4,6%	18,8%
Turks			6,1%	21,1%	6,5%	6,7%
Surinaams			8,8%	27,6%	7,2%	17,6%
Antilliaans			5,6%	22,2%		
Overig niet-westers	13,0%	32,5%	7,0%	19,2%		
Westers allochtoon	8,7%	26,7%	4,4%	20,0%	3,6%	22,7%

Amsterdam: Percentages jeugdhulp verblijf 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	1,2%	2,1%				
Autochtoon	0,5%	5,2%				
Marokkaans	3,0%	1,5%	0,7%	0,8%	0,9%	0,6%
Turks	0,7%	3,5%	0,3%	0,5%	0,6%	2,1%
Surinaams	10,7%	4,2%	4,1%	3,2%	3,8%	4,0%
Antilliaans	11,4%	4,6%	3,5%	4,9%	1,9%	3,4%
Overig niet-westers	1,7%	2,0%	1,0%	1,8%	1,7%	6,1%
Westers allochtoon	1,0%	2,8%	0,7%	1,1%	0,6%	5,3%

Rotterdam: Percentages jeugdhulp verblijf 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	1,5%	1,3%				
Autochtoon	0,8%	3,3%				
Marokkaans	2,9%	1,1%	0,7%	0,5%	1,2%	1,1%
Turks	0,0%	3,1%	0,4%	0,0%	0,4%	0,9%
Surinaams	4,2%	4,2%	2,3%	1,8%	2,8%	2,0%
Antilliaans	9,7%	2,6%	4,3%	1,5%	3,0%	5,0%
Overig niet-westers	2,2%	0,9%	1,6%	0,7%	2,0%	0,9%
Westers allochtoon	1,4%	1,1%	1,0%	4,0%	1,0%	2,4%

Den Haag: Percentages jeugdhulp verblijf 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	1,1%	1,5%				
Autochtoon	0,7%	2,4%				
Marokkaans	6,0%	1,5%	0,6%	0,8%	1,6%	2,0%
Turks	0,0%	0,7%	0,3%	0,5%	1,0%	1,7%
Surinaams	6,0%	2,2%	2,1%	2,6%	1,8%	1,9%
Antilliaans	10,3%	4,4%	4,8%	2,9%	1,5%	2,4%
Overig niet-westers	2,1%	0,4%	0,9%	0,7%	1,0%	1,9%
Westers allochtoon	0,7%	1,8%	0,7%	2,6%	0,7%	1,8%

Utrecht: Percentages jeugdhulp verblijf 2016

	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	1,0%	1,6%				
Autochtoon	0,6%	4,5%				
Marokkaans	2,6%	2,9%	0,9%	0,4%	1,2%	1,3%
Turks			0,4%	1,1%	0,7%	1,7%
Surinaams			2,5%	2,1%	2,5%	1,2%
Antilliaans			3,3%	6,7%		
Overig niet-westers	2,8%	2,5%	1,5%	1,1%		
Westers allochtoon	1,0%	1,3%	0,8%	0,4%	0,7%	4,5%

Amsterdam: Percentages jeugdbescherming 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,8%	2,5%				
Autochtoon	0,4%	5,2%				
Marokkaans	1,7%	1,5%	0,6%	1,3%	0,8%	1,3%
Turks	0,0%	1,2%	0,3%	1,1%	0,1%	2,8%
Surinaams	6,7%	4,2%	2,6%	4,0%	2,5%	3,3%
Antilliaans	6,7%	4,6%	2,5%	4,9%	1,9%	3,4%
Overig niet-westers	0,8%	2,0%	1,0%	2,4%	1,2%	4,2%
Westers allochtoon	0,5%	2,8%	0,5%	2,1%	0,4%	5,3%

Rotterdam: Percentages jeugdbescherming 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	1,6%	3,6%				
Autochtoon	0,9%	9,8%				
Marokkaans	2,9%	1,1%	0,9%	1,2%	1,9%	5,3%
Turks	1,7%	1,5%	0,4%	1,7%	1,3%	1,5%
Surinaams	6,9%	2,1%	2,5%	5,6%	3,3%	4,4%
Antilliaans	6,8%	6,4%	4,6%	5,1%	3,0%	12,5%
Overig niet-westers	2,3%	1,2%	2,0%	2,5%	2,5%	2,3%
Westers allochtoon	1,9%	4,3%	1,3%	6,6%	1,3%	6,1%

Den Haag: Percentages jeugdbescherming 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,9%	2,5%				
Autochtoon	0,5%	4,1%				
Marokkaans	6,0%	1,5%	0,6%	1,7%	0,7%	5,0%
Turks	0,5%	1,4%	0,3%	1,1%	0,4%	0,8%
Surinaams	5,5%	4,4%	1,8%	4,7%	1,4%	2,9%
Antilliaans	3,4%	4,4%	3,6%	5,8%	0,7%	2,4%
Overig niet-westers	1,0%	1,8%	1,2%	1,7%	2,9%	1,9%
Westers allochtoon	0,9%	2,5%	0,8%	2,6%	0,5%	5,3%

Utrecht: Percentages jeugdbescherming 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,8%	3,4%				
Autochtoon	0,5%	10,1%				
Marokkaans	1,7%	2,9%	1,0%	1,8%	2,5%	2,5%
Turks			0,7%	2,6%	1,6%	1,7%
Surinaams			1,8%	6,9%	2,2%	3,5%
Antilliaans			1,4%	11,1%		
Overig niet-westers	1,1%	1,0%	1,5%	3,3%	0,2%	10,0%
Westers allochtoon	0,0%	6,7%	1,0%	6,7%		

Amsterdam: Percentages jeugdreclassering 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,6%	2,6%				
Autochtoon	0,1%	1,9%				
Marokkaans	2,3%	3,0%	1,3%	3,0%		
Turks	1,8%	1,7%	0,7%	1,7%		
Surinaams	1,5%	2,1%	1,6%	4,0%	2,7%	2,8%
Antilliaans	1,2%	4,8%	2,0%	3,5%	0,0%	5,0%
Overig niet-westers	0,5%	1,9%	1,1%	1,0%		
Westers allochtoon	0,3%	2,2%	0,4%	1,0%	0,2%	2,2%

Den Haag: Percentages jeugdreclassering 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,6%	2,3%				
Autochtoon	0,2%	1,6%				
Marokkaans	3,5%	0,8%	1,5%	2,6%		
Turks	0,0%	1,0%	1,0%	1,8%		
Surinaams	0,2%	2,9%	0,8%	1,9%	0,3%	4,6%
Antilliaans	0,9%	2,0%	2,4%	4,7%		
Overig niet-westers	0,8%	0,7%	0,9%	2,6%		
Westers allochtoon	0,5%	3,5%	0,4%	0,5%	0,1%	1,6%

Rotterdam: Percentages jeugdreclassering 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,8%	2,9%				
Autochtoon	0,2%	1,3%				
Marokkaans	3,7%	1,3%	1,5%	3,2%		
Turks	1,7%	2,7%	1,1%	2,5%	1,5%	1,8%
Surinaams	1,1%	2,0%	1,2%	3,1%	2,9%	7,5%
Antilliaans	2,0%	3,8%	3,1%	4,5%	2,4%	2,9%
Overig niet-westers	0,4%	1,1%	1,1%	2,7%	1,6%	2,7%
Westers allochtoon	0,7%	1,6%	0,5%	3,1%	0,2%	4,5%

Utrecht: Percentages jeugdreclassering 2016						
	1e generatie		2e generatie		3e generatie	
	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand	niet-bijstand	bijstand
Totaal	0,4%	2,7%				
Autochtoon	0,1%	3,9%				
Marokkaans	1,0%	2,4%	1,6%	3,3%		
Turks			0,5%	2,9%		
Surinaams			0,7%	0,8%		
Antilliaans						
Overig niet-westers	1,4%	0,8%	1,1%	1,1%		
Westers allochtoon	0,2%	1,8%	0,2%	0,9%	0,2%	0,0%

Bijlage 8 Verklaringen voor het gebruik van jeugdzorg

Algemeen

In het algemeen geldt dat de houding ten aanzien van jeugdhulpvoorzieningen en de (on)toegankelijkheid ervan een rol kunnen spelen. Bij ouders kan een voorkeur voor meer informele steun of steun vanuit eigen voorzieningen meespelen, maar ook onbekendheid met de mogelijkheden, andere verwachtingen of negatieve ervaringen en wantrouwen ten opzichte van formele voorzieningen kunnen drempels opwerpen. Zij voelen zich bijvoorbeeld weinig respectvol behandeld, of zijn bang dat de kinderen hen worden afgenomen. Veel ouders ervaren zorginstanties als 'wit', bijvoorbeeld door de aankleding van ruimten, de wijze van ontvangst, eenrichtingsverkeer in de benadering en een gering aantal professionals die zelf tot etnische minderheden behoren. Veel ouders hebben het idee dat professionals niet voldoende rekening houden met hun culturele achtergrond en taalvaardigheid. Daarbij komt dat ouders nogal eens vastlopen op de onoverzichtelijke hoeveelheid aan voorzieningen, regels en protocollen (Bellaart en Pehlivan 2011).

Anderzijds ervaren professionals de zorg voor nieuwe Nederlanders soms als 'een vak apart', evenals de communicatie en afstemming. Zij hebben hiervoor vaak onvoldoende kennis en vaardigheden, en ook de opleidingen lopen op dit punt achter. Bovendien zijn instrumenten, methoden en interventies niet altijd voldoende toegesneden op de kenmerken en behoeften van nieuwe Nederlanders. Zo blijken bestaande voorlichtingsmiddelen, zoals posters en folders, vaak niet goed bruikbaar, evenals instrumenten voor vroegsignalering en diagnostiek. Een indicatiestelling komt niet zelden door 'communicatie met handen en voeten' tot stand. Verder speelt het standaard aanbod aan methodieken en interventies vaak nog weinig in op de verwachtingen en behoeften van mensen van diverse afkomst (Bellaart en Pehlivan 2011). Zo is er nog weinig aandacht voor vragen en problemen over communicatie met pubers, religieuze en morele opvoeding, radicalisering of het rijmen van 'eigen' en in Nederland dominante waarden en normen. (Pels et al., 2009).

Verschillen per herkomstgroep

In deze paragraaf gaan we per herkomstgroep in op mogelijke verklaringen. Het jeugdzorg gebruik onder de verschillende herkomstgroepen kan worden verklaard aan de hand van een aantal factoren die een mogelijke rol spelen waardoor jongeren met een migratieachtergrond een grotere kans hebben om eerder in aanraking te komen met enige vorm van jeugdzorg. In de onderstaande paragraaf kijken we aan de hand van verschillende literatuurbronnen welke risicofactoren kunnen bijdragen aan een hoger gebruik.

In een rapport over het verschil in gebruik naar herkomst van verschillende soorten voorzieningen maakt het SCP-onderscheid naar verschillende typen verklaringen (SCP, 2010):

- De doelgroep van voorzieningen. In het geval van (voorheen) geïndiceerde jeugdzorg gaat het om meer ernstige vormen van opvoed- en opgroei-problematiek, die niet door bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin of andere eerstelijnsvoorzieningen kunnen worden aangepakt (met uitzondering van de eerstelijns jeugd-ggz).
- Achtergrondkenmerken die gerelateerd zijn aan de problematiek waar de voorziening zich op richt, of direct dan wel indirect aan het gebruik van voorzieningen. In het geval van jeugdzorg zijn de belangrijkste factoren die samenhangen met hoger gebruik (SCP, 2013a; 2013b; 2014):
 - Op niveau van de jeugdige
 - laag opleidingsniveau (bij 12-17-jarigen)
 - voortijdig schoolverlaten
 - hoog en laag IQ
 - chronische ziekte
 - gebruik verslavende middelen

- Op niveau ouder(s)/gezin
 - hoge opleiding (alleen bij jeugd-ggz, lager gebruik jeugdreclassering)
 - lage opleiding: meer opvoedstress, minder positieve opvoedbeleving, vaker leerproblemen en emotionele problematiek bij kinderen
 - gebruik hulpverlening (psycholoog, psychiater, amw)
 - eenoudergezin (meer opvoedstress, minder positieve opvoedbeleving)
 - samengesteld huishouden
 - verslavingsproblematiek
 - armoede/uitkering ('twee werkende ouders' verlaagt de kans op gebruik van jeugdzorg)
- De houding van jeugdigen/en of ouders ten aanzien van de voorziening, in dit geval jeugdzorg – denk aan vertrouwen in de voorziening. Ook het kennis hebben van de voorziening behoort hiertoe.
- De (on)toegankelijkheid van voorzieningen. Het aanbod moet bereikbaar en passend zijn. Belemmeringen op het gebied van communicatie en taal kunnen een rol spelen, evenals de mate van cultuursensitiviteit van voorzieningen.

In de in hoofdstuk 6 genoemde verklaringen zijn de cijfers over echtscheidingen, het opleidingsniveau van jeugdigen, voortijdig schoolverlaters, werkzoekenden, uitkeringsgerechtigden en verdachten afkomstig uit de RISBO-monitor 2013 (De Boom et al., 2014).⁴ De cijfers over eenoudergezinnen komen van het NJi (NJI, 2015). Voor de overige factoren zijn de bronnen vermeld. Daarbij geldt dat een aantal van de betrokken studies specifiek betrekking hebben op (sociaal-)psychische problematiek:

- Pels et al. (2013): Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse jongeren met vergelijkbare mate van internaliserende problematiek.

- Gezondheidsraad (2012): rapport over de prevalentie van psychische problemen bij migrantenjeugd als indicatie voor zorgbehoefte. De auteurs merken op dat kennis uit populatieonderzoeken over psychische stoornissen ontbreekt.

In de studie van het SCP (2010) gaat het om een relatief kleine groep migrantenouders die in de enquête is meegenomen. Bovendien zijn alleen Nederlands sprekende ouders bevraagd.

⁴ Voor het opleidingsniveau is gekeken naar het percentage VO-leerlingen in het praktijkonderwijs en in de klassen 3 en 4 van het Vmbo (bb, kb, tl). Bij werkzoekenden gaat het om percentages van de 15-64-jarige bevolking. Deze cijfers hebben betrekking op 2012 en 2013.

Colofon

Opdrachtgever
Auteurs

Gemeente Amsterdam / DMO
Dr. Rob Gilsing
Femke Stoutjesdijk, MSc
Dr. Marjolijn Distelbrink
Drs. Bas Tierolf

Met medewerking van
Omslag
Foto
Uitgave

Marlinda van der Hoff, MSc
Ontwerppartners, Breda
Hollandse Hoogte
Verwey-Jonker Instituut
Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T (030) 230 07 99
E secr@verwey-jonker.nl
I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website:
<http://www.verwey-jonker.nl>.

ISBN 978-90-5830-876-4

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2018.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.
Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.
The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction
of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Het gebruik van jeugdhulp verschilt sterk tussen etnisch-culturele groepen. Zo lijken Turks- en Marokkaans-Nederlandse jeugdigen minder dan gemiddeld gebruik te maken van jeugdhulp. Dat terwijl er binnen deze groepen juist veel factoren voorkomen die een hoog gebruik van jeugdhulp voorspellen, zoals een laag opleidingsniveau of het gebruik van verslavende middelen. Voor de gemeente Amsterdam vergeleken wij het jeugdhulpgebruik (waaronder het gebruik van Ouder- en Kindteams) van verschillende etnisch-culturele groepen in Amsterdam. Het onderzoek betreft het jaar 2016.

We zagen dat Turks- en Marokkaans-Nederlandse jeugdigen inderdaad minder dan verwacht in beeld zijn bij jeugdzorg. Dit onderzoek is vernieuwend omdat het onderscheid maakt naar jeugdigen die wel en niet in een bijstandsgezin opgroeien. Het valt op dat het gebruik van jeugdhulp onder jeugdigen met een Turkse en Marokkaanse achtergrond die in een bijstandsgezin opgroeien, veel lager ligt dan het gemiddelde gebruik van jeugdhulp door jeugdigen in een bijstandsgezin. We maakten ook onderscheid naar jeugdigen met een eerste, tweede en derde generatie migratieachtergrond, en zagen dat het gebruik van jeugdzorg over het algemeen afneemt met de generaties.

In dit rapport vergelijken we de Amsterdamse cijfers over jeugdhulpgebruik steeds met de cijfers uit Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Voor Amsterdam is bovendien specifiek ingezoomd op de 22 werkgebieden van de Ouder- en Kindteams.